

KAMIITHARI ÑAANTSI ISANKINATAKIRI LUCAS

Iwithaitari Teófilo

¹ Oshiki nintawitaincha isankinatiromi okaratzi awishimo-yitakairi.

² Inintaitaki ithotyaaaitiro okaratzi iyomitaa-yitakairi ñaayita-jaanta-kirori owakiraini ikaratzi kamanta-kairori iroka ñaantsi.

³ Ari nokimitakari aajatzi naaka Teófilo. Tima namanpakaro niitsikiroini tsika okanta opoñaan-tanakari, irootaki nosankinatan-tamirori awiroka okaratzi awisayitain-tsiri.

⁴ Ari onkantyyaa piyota-kotan-tyaarori iroopirori okaratzi iyomitaa-witai-takamiri.

Ikamantantaitzi intzimi Juan

⁵ Pairani, ipinkatha-ritantari Herodes iipatsitiki Judá-iti, ari isaikiri aparoni Ompirasorintsitaari ipaita Zacarías, iriitaki icharinini Abías. Irooma iina opaita Elisabet, irootaki irisaroni Aarón.

⁶ Kamiithasiri ikantajiita apitiroiti ipinkathatziri Pawa. Yanta-piintziro maaroni Ikantakaantani aajatzi iwinkakaantani, ti ontzima-waiti ikinakaa-sitani.

⁷ Iro kantacha ti intzimi iintsiti, tima maanירו onatzi Elisabet. Antyasipari ikantajiitaka apitiroiti.

⁸ Okanta apaata, monkaratapaja kitaitiri imatajiro ikarajiitzi impira-tasorintsitaa-ritzi Zacarías.

⁹ Tima iro yamijiita-piintari Ompira-tasorintsitaari, ikimita-kaantaro iñaaritaita, ari iyotaitzi iriitaki Zacarías kyaatsini tasorintsi-pankoki intayiniri Pawa kasankainkari.

¹⁰ Piyojiitacha ikarajiitzi intakiroki yamanaji-itzi itayitzirora kasankainkari.

¹¹ Ari iñaakakariri Zacarías Imaninkariti Pawa, ikatziyi-mota-paakari irako-piroki itayirora kasankainkari.

¹² Ikanta iñaawakiri, antaro yokiryaantsi-tanaki itharowan-tanakari.

¹³ Ari iñaawaitanaki Maninkari, ikantzi: “Zacarías, airo pitharowantana. Tima ikimaita-kimiro pamanani. Aritaki piñaakiro piina Elisabet, intsimi iintsiti. Iriitaki pimpaitiri Juan.

¹⁴ Aririka intzimaki pitomi, oshiki pinkimosiri-wintiri, ari inkantzi-tyaari aajatzi atziri-payi.

¹⁵ Tima iriipirori inkanta-kaiyaari Pawa. Airo pira-kairi kachoyita-tsiri isinkitaitari. Tima isaikan-tzitakari Tasorinkantsi tikira-mintha intzimiita.

¹⁶ Inkinkithasirita-kaayita-jyaari oshiki Israel-iiti impiya-siri-yitaji inkimisantairi Awinkathariti Pawa.

¹⁷ Iriitaki jiwatairini Awinkathariti. Inkanta-kaakyaari itasorinka Kamantan-tzinkarini Elías, aritaki yoipyaa-siritairi ikaratzi iriritaitari, oshiki ipyaakotakaiyari itomi-payi. Aritaki intsimaryaa-sirita-kairi katsimasiriri, iwitsika-sirita-kaantajyaa inkimisantaitiri Awinkathariti.”

18 Yakanakiri Zacarías yoka Maninkari, ikantziri: “¡Ari! ¿Tsikama onkantyya noyotantyaarori pikanta-kinari? Tima antyasiparitakina naaka, aajatzi okimitakari noina.”

19 Ikantzi Maninkari: “Naakataki Gabriel, saiki-motziriri Pawa. Iriitaki tyaanka-kinari nonkaman-timiro iroka Kamiithari Ñaantsi.

20 Iro kantacha, okantakaaro pithainkañaanitakina, kisowaanti pinkantyya iroñaaka irojatzi omonkaratan-takyaari okaratzi nokantakimiri.”

21 Saikajitatsi ishininka-payi intakiroki iyaawinta-jiitari Zacarías. Ikanta-wakaa-jiita: “¿Paitama ipyaawintari Zacarías tasorintsi-pankoki?”

22 Ikanta isitowa-witapaara Zacarías, ti onkanti iñaawaitapaji, ookookowaitasitapaja. Ari iyotanaki ikarajitzi tzimatsi iñaakiri tasorintsi-pankoki. Yasi iwanakiro ikisowaantitanaki.

23 Irojatzi imonkaratan-taarori kitaitiri isaiki tasorintsi-pankoki, jataji iwankoki irirori.

24 Okanta apaata, motyaataki Elisabet iina Zacarías. Antaroiti okinkisiryaaka, ti ositowaji owankoki ikaratzi 5 kasiri omairintaka, okantasiritzi:

25 “Irootaki inintakaa-kinari Pawa, airo imaninta-siri-waitana noshininka-payi.”

Itziman-takari Jesús

26 Ikanta imonkarata-paaka kasiri 6, ityaankajiri Pawa Maninkari Gabriel nampitsiki Kasiyakaawiniki saikatsiri Tapowiniki,

27 iñihiro kooya kaari yotirini sirampari, paitachari María, tima irootaki ikasiyakari iinantyaari mainari José, iriitaki icharini pinkatharini David.

28 Ikanta ikyaapaaki Maninkari osaiki María, ikantapaakiro: “¡Nowithatami kooyá, itsipataami awiroka Awinkathariti. Panaako-yitairo pasini kooya-payi inisironka-pirotaimi!”

29 Okanta oñaawakiri Maninkari iroka María, antaro okiryaatziitanaki, osiriki owanakiro okaratzi ikantapaa-kirori iwithata-paakaro.

30 Ipoña ikantziro Maninkari: “María, airo pitharowakaana, ikawinthaani pinatzi awiroka Pawa.

31 Aritaki piñaakiro pimotyati, intzimi pintsiti. Iriitaki pimpaitiri Jesús.

32 Iriitaki matironi iriipiroti, impaitaitiri Itomi Jinoki-satzi. Tima iriitaki impinkatharitakairi Pawa, ikimitaakiri pairani icharinini David ipinkatha-ritakaakiri.

33 Iriitaki pinkathari-winta-jirini ikaratzi icharini-yitaari picharinini Jacob, irasi iwiro impinkathari-wintantai irirori.”

34 Ari osampita-nakiri María, okantziri: “¿Tsikama onkini nomotyati, tikirata noñiirita sirampari?”

35 Yakanakiro Maninkari, ikantziro: “Iriitaki kantakai-yaaroni Tasorinkantsi. Tima isaikatatyiiyaamiro isintsinka Jinoki-satzi, osiyapaa-kyaaromi anaantzi aamparintsi. Irootaki impaitan-tyaari piwaiyani Tasorintsi Itomi Pawa.

36 Ari okimitakari pishininka-thori Elisabet, ipaiwitaitaro maaniri, okantawitaka

antyasiparo-witaka iroori, motyaataji. Tzimakotaki 6 kasiri.

³⁷ Tima tikatsi kompitzi-motyaarini irirori Pawa.”

³⁸ Ari okantanaki María: “Naakataki impi-ratani Pinkathari, yantinaro okaratzi pikantakinari.” Irojatzi ipiyanta-naari Maninkari.

Ojataki María ariitaro Elisabet

³⁹ Ipoña pasini kitaitiri, sintsiini ojatanaki María tonkaariki osaikayitzira inampitsiti Judaiti,

⁴⁰ irojatzi ariitan-takari iwankoki Zacarías, owithata-paakaro Elisabet.

⁴¹ Okanta okimawakiro Elisabet owithata-paakaro María, ishiwatanaka omotyaatakiri. Tima inkanta-kaana-kityaaro Elisabet Tasorinkantsi,

⁴² oñaawaitanaki sintsiini, okantanaki: “Awirokataki anairori pasini kooya-yitatsiri itasonka-wintai-takimi. Ari inkimityaari aajatzi piwaiyani.

⁴³ ¿Paitama pipoka-sitan-tanari iriniron-tyaari Nowinkathariti?

⁴⁴ Tima nokimawakimi piwithata-paakana, ishiwatanaka nomotyaatakiri ikimo-siritanaki.

⁴⁵ Kimosirira pinkantajyaa aajatzi awiroka pikimisantakira, tima aritaki omonkaratajyaa okaratzi inintakaa-kimiri Awinkathariti.”

⁴⁶ Opoña okantanaki María:
Antaroiti nowisiryaa-winta-jyaari Nowinkathariti,

⁴⁷ Kimosiri nonkanta-wintyaari Pawa wawisaako-sirita-jinani.

48 Tima iñaakina okantawita nasinonkaa-waita,
tima naaka inspiratani,
Inkantai-tajina naaka: Antaroiti intasonka-
wintai-takiro.

49 Tima antaroiti yantzi-mota-kinari matzirori
otzimi isintsinka.

¡Tasorintsi onatzi iwairo!

50 Irasi iwiro inisironka-yitairi inkarati
incharinin-taityaari apaata,
Intzimi-rika pinkatha-yitajirini.

51 Iro isintsinka imatanta-yitakari.

Yapirotzi-tairi ikinkisiryaa-witari yantirimi
kantakaapiro-waita-chari. *

52 Ikaratzi pinkathari-witachari, ikantakaan-
takiro Pawa airo ijatakaantaro
impinkathariti,

Iriitaki iñaapirota-kaari ikaratzi tsinampa-
siryaa-witachari.

53 Yashaaranta-kaayitari ikaratzi tashaa-niinta-
waita-tsiri,

Iriima ikaratzi ashaaranta-witachari yaapitha-
yitairi tzimimo-witariri imisitowai-takiri.

54 Inisironkatairi Israel-iiti, tima inspiratani inay-
itaki.

Ti impyaakotyaari inisironka-yitziri,

55 Tima iro ikasiya-kaakiriri pairani awaisatzi-
tini,

Yitanari Abraham aajatzi inkarati incharinin-
tayita-jyaari kanta-jitaa-chani.

56 Ari osaikimo-waita-paintziro María iroka Elis-
abet ikaratzi mawa kasiri, irojatzi opiyantajari
owankoki iroori.

* 1:51 isintsinka = irako

Itziman-takari Juan kiwaatan-taniri

⁵⁷ Okanta apaata, tzimaki Elisabet otomi.

⁵⁸ Ari ipokajiitaki oshininka-payi ikimosiri-winta-jiitziro, tima iyojiitaki antaro inisironkatakiro Pawa.

⁵⁹ Ikanta imaakota-paaki 8 kitaitiri iinchaaniti, yaanakiri intomisitaa-nitaitiri. Ari inintawitaitaka impaitai-tirimi Zacarías, yaakotiri iwairo iriri.

⁶⁰ Titzimaita oninti iriniro, okantanaki iroori: “Airo ipaita Zacarías, impaityaa Juan.”

⁶¹ Ari ikantai-tanakiro: “¿Paitaka kantakotachari? Tima tikatsi pishininka paitachani Juan.”

⁶² Tima yookota-sitai-takaniri Zacarías isampitai-tziri tsika inintzi impaitiri.

⁶³ Ari yookotanaki Zacarías incha-kota yamaitiniri. Ari isankinatakiri, okantzi: “Juan impaityaa.” Ari yokiryaa-winta-jiitanaki ikaratzi sampita-kiriri.

⁶⁴ Ari imapoka-sitanaja iñaawaitanaji Zacarías. Antaroiti ipinkathata-nakiri Pawa, iwisiryaa-winta-nakiri.

⁶⁵ Tima antaaro inkiryaa-jiitanaki maaroni ishininka-payi Zacarías. Ithonka ikimakoi-tanakiri maaroni tonkaariki-payi iipatsitiki Judáiti.

⁶⁶ Pampitha-siri ikantajiita ikaratzi kimakowinta-kiriri, ikantajiitzi: “¿Tsikama impaityaaka apaata yoka iinchaaniki?” Tima kimpoyaa-winta iwakiri Awinkathariti yoka iinchaaniki.”

Ikamantantakiri Zacarías

67 Ikanta Zacarías, asitariri iinchaa-niki, ikantakaa-nakari Tasorinkantsi ikamantantanaki, ikantzi:

68 Kimosiriwintaari inatzii Awinkathariti Pawa, iwawani Israel-iiti, Ipokaki iwatsinaryaa-koyitairi ikaratzi yasitari irirori.

69 Ityaanka-kairi iriipirori Owawisaa-kotan-tatsiri, Iriitaki ishininka-mirinka icharini David, impi-ratani.

70 Irootaki ikamantantakiri pairani tasorin-tsita-tsiri Kamantan-tzinkari-payi.

71 Iriitaki owawisaa-koyitainiri itzimawita oshiki kisaniintairi.

72 Tima inisironkatai imonkaratajiro ikantakiri pairani awaisatzitini, Osiriki iwakiro tasorin-tsita-tsiri ikasiyakaakiriri pairani.

73 Tima ikanta-pirotakiri pairani acharinini Abraham, Onkarati inkasiya-kaiyaariri.

74 Yookakaa-wintai itzimayiwita kisaniintayitairi, Tikatsi antharowan-tawaitajyaa ankimisantajiri irirori.

75 Kitisiri ankantajyaa. Kamiithasiri ankantawinta-jyaari maaroni kitaitiri.

76 Irooma awiroka notomi, impaitaitimi Iyamanta-niriti Jinoki-satzi.

Tima awirokataki jiwatairini Awinkathariti, pi-wamiithatainiri tsika inkinayitanaki.

77 Awiroka kamantairini ashininka-payi, iyotanta-jyaari iriitaki owawisaa-kotantsiri.

Iriitaki pyaakotairini ikaaripiro-siri-waiwitaka.

78 Tima antaroiti okantaka inisironkatai Pawa, Ityaanta-kairi poñaachari inkitiki ikimita-kotapaakaro owakira okitaityaa-manaji.

79 Ikitainkata-kotairi saikayita-tsiri otsitini-kitzi. Ikitainkata-kotairi ikaratzi otsimankakowitakari yaampari yotakaan-tatsiri ijata-jitatyii sarinka-winiki.

Iriitaki kimosiriwinta-kaayitaini aniitan-tajyaaro awotsi isaikan-taitari kamiitha.

80 Tima kamiitha ikimotatzi iinchaa-niki, ñaapirosiri ikanta. Ari isaikawaitzi otzisi-masiki, irojatzi omonkaratan-takari iñaakajyaari ishininka-payi Israel-iiti.

2

Itziman-takari Jesús

(Mt. 1.18-25)

¹ Ikanta apaata César Augusto, iwinkathariti wirakocha-payi, ikantakaantaki isankinatakotyaa maaroni atziri-payi.

² Aripaiti omapokaka isankinata-koityaa ijiwatantari Cirenio anta Tonkaironiki.

³ Ari ijajiitaki maaroni atziri isankinatakoyityaa inampiki tsika ipoñaayita pairani icharini.

⁴ Irootaki isitowa-tanakari irirori José, ipoñaanaka Kasiyakaawini saikatsiri Tapowiniki, ijatiro tsika itzimaki pairani pinkatharini David, ipaitai-tziri Tantapankoni

saikatsiri iipatsitiki Judá-iti. Tima yoka José icharini inatzi pinkatharini David.

⁵ Ari isankinata-kotyaari irirori aajatzi iinathori María ikasiyakari iinantyaaro, otzimi motyaatain-tsiri.

⁶ Ikanta yariiitakara Tantapankoniki, ari omonkarataka ontzimaa-nitan-tyaari María.

⁷ Ari itzimakiri itakarori otomi. Oponatakiri, onaryaakiri iwamintoki ipiraitari, tima ti oñaapaaki tsika omaapaaki.

Maninkariiti aajatzi Saakiwintziriri ipira-payi

⁸ Tzimatsi aamaako-wintariri ipira-payi intyaatsikaini nampitsiki Tantapankoniki, yaakowintaro tsitini-paiti isaakiwintziri ipira-payi. *

⁹ Iriitaki iñaakakari Imaninkariti Pawa. Tima ikitainkata-kotan-tapaakari iwaniinkaro Pawa. Antaro itharoka-tajiita-nakari.

¹⁰ Ari iñaanata-nakiri, ikantziri: “Airo pitharowakana, namatziimi Kamiithari Ñaantsi, irootaki oimosirinkairini maaroni atziri.

¹¹ Tzimataiki iroñaaka Owawisaa-kotan-tsiri inampiki pinkatharini David, iriitaki Saipatzii-totaari Awinkathariti.

¹² Iroka piyotan-tyaariri: Ari piñaakiri imponaitiri iinchaaniki inaryii-takiri iwamintoki ipiraitari.”

¹³ Imapoka-sita ikoñaata-paaki oshiki inkitiwiri itsipata-paakari Maninkari, iwisiryaawintapaakari Pawa, ikantajiitzi:

* **2:8** ipira = oisha

14 ¡Oshiki okamiitha-taitzi otzimi-motziri iwaniinkaro Pawa saikatsiri ojinokipirotzi inkiti!

¡Isaikayitaji kamiitha iyaminthaani aka kipatsiki!

15 Ikanta ipiyanaja Maninkariiti inkitiki, ikantawakaanaka aamaako-wintariri ipira-payi: “Thami ajati Tantapankoniki, aminaitiro opaita awisain-tsiri. Aritaki añiirori ikamanta-kairi Pawa.”

16 Tima sintsiini ijajiitanaki, irojatzi iñaanta-paakarori María aajatzi José, onaryaakiri iinchaa-nikiti iwamintoki ipiraitari.

17 Ikanta iñaapaakiri, ikamantanta-paakiro okaratzi ikamanta-kiriri Maninkari.

18 Tima okiryaaantzi ikantajiitanaka ikaratzi kimayita-kiriri aamaako-wintariri ipira-payi ikinkitha-waitzi.

19 Irooma María, osiriki owiro iroori okaratzi ikantai-tapaa-kirori.

20 Ari ipiyanaari yokaiti aamaako-wintariri ipira-payi, iwisiryaawinta-nakari Pawa, ikimosiri-wintanakiri, tima iñaakiro okaratzi ikimakiri ikamantai-takiri.

Yaitanakiri Jesús tasorintsi-pankoki

21 Ari maakota-paaki 8 kitaitiri iinchaa-niki, yaitanakiri intomisitaa-nitaitiri. Ari ipaitai-takiri “Jesús,” tima aritaki ikantzi-takari Maninkari tsika impaityaa tikira-mintha omotyaatiriita María.

22 Okanta omonkarataka imairinta-jiita imonkaratan-tyaarori Ikantakaantani jiwarini Moisés. Ari yaitanakiri iinchaa-niki Aapatyaawiniki yasita-kayi-tyaari Pawa.

²³ Irootaki imonkaratan-tyaarori Iñaani Pawa, kantatsiri:

Iriirika sirampari ojiwatziri kooya, yasita-kayityaari Awinkathariti, itasorintsiti inatyii.

²⁴ Imatantyaarori imonkaratiro Iñaani Pawa, ontzimatyii yasitakai-yaari yatsipita-kaani:

Apiti tookitzi, airorika inkarati apiti yanini siro.

²⁵ Tzimatsi anta Aapatyaawiniki paitachari Simeón. Tampatzika-siriri inatzi irirori, pinkatha-tasorintsitsiri inatzi, isaika-siritantakari Tasorinkantsi. Iriitaki oyaawintarori yoimosirinkai-tairi ishininka-payi Israel-iiti.

²⁶ Iriitaki iyosirita-kaakiri Tasorinkantsi, airo ikamita irirori irojatzi iñaanta-kyaariri Isaipatzii-totani Pawa.

²⁷ Ikantakaakari Tasorinkantsi, pokaki tasorintsi-pankoki. Ikanta yariita-kaapaakari iriri Jesús tasorintsi-pankoki imonkaratan-tyaarori Ikantakaan-taitsiri,

²⁸ ithomaa-wakiri Simeón yoka iinchaaniki, iwisiryawinta-nakari Pawa, ikantzi:

²⁹ Monkarataka Nowinkathariti okaratzi pikantakinari,

Pisinitina nonkami, tima pimpiratani piwakina.

³⁰ Tima noñaanajiri owawisaa-kotan-taniri,

³¹ Iriitaki pityaan-takiri iñaayitairi maaroni atziri-payi,

³² Iriitaki kitainkata-kotairini atziri-payi kaari noshininkata,

Iriitaki kankakai-yaaroni impinka-thaitantyaariri noshininka Israel-iiti pasitari awiroka.

³³ Tima okiryaantzi ikantanaka José aajatzi María okimiro ikantai-tziriri iinchaanikiti.

³⁴ Ikanta Simeón yamana-kota-nakiri iriri iinchaaniki intasonka-wintai-takiri. Ipoñaa ikantanakiro iriniro: “¡María! Yoka iinchaaniki iriitaki kantakai-yaaroni iwasankitaantaityaari oshiki ashininka Israel-iiti. Irijatzi kantakai-yaaroni yawisako-siritan-tajyaari aajatzi oshiki ashininka-payi. Iñaakan-tayitapaakiri kaari iñaapiintaitzi. Iro kantacha oshiki maimanitirini. †

³⁵ Tima yoka iinchaaniki iriitaki ñaakantironi okaratzi ikinkitha-siritzi-takari. Iro kantacha, antaro piwasiritajyaa awiroka osiyawaityaaromi awisari-tatyiimi wisamintotsi.”

³⁶ Ari osaiki aajatzi kooya paitachari Ana, Kamantantzinkaro onatzi iroori, irisinto Fanuel icharinini Aser. Antyasiparotaki iroori. Aawitaka oimi ainiro omainarota-paaki, okaratzi 7 osarintsi otsipawitakari oimi.

³⁷ Tzima-kotaki okaratzi 84 osarintsiti okinankarotaki iroori. Asi owiro osaiki tasorintsi-pankoki, aakowintaro kitaitiri aajatzi tsitiniri amani, omashika-wintakiro.

³⁸ Ari opokapaakiri aajatzi iroori, owisiryaaawinta-paakari Pawa. Ari okinkithata-kota-nakiri iinchaaniki, ithonka ikimajitakiro ikaratzi oyaawintarori yookakaa-wintai-tairi Aapatyaawini-satzi.

Ipiyantaari Kasiyakaawiniki

† **2:34** awasankitaa = antziwata; awisako-siri = tzinaaja

³⁹ Aritaki imonkaratakiro Ikantakaantsiri Pawa, piyaja Tapowiniki osaikira inampi Kasiyakaawiniki.

⁴⁰ Tima kimosiri ikanta ikimotatzi iinchaaniki, aikiro ijatatzii isintsitzi, yotaniki ikanta. Kaminthaa iwakiri Pawa.

Isaiki Jesús tesorintsi-pankoki

⁴¹ Yasi iwiro asitariri Jesús ijatzi osarintsiki-payi anta Aapatyaawiniki yoimosirinkiro Anankoryaantsi.

⁴² Aritaki tzimaki Jesús okaratzi 12 isarintsiti, jaitijitaki Aapatyaawiniki, tima irootaki yamijitari yoimosirinkyaa.

⁴³ Aritaki karataki yoimosirinka-jiita, piyajiitaja asitariri, irojatzi isaikanaki irirori Jesús Aapatyaawiniki, titzimaita iyoti iriri aajatzi iriniro.

⁴⁴ Isiyakaantzi jiwataji itsipayitanaari ikarajitzi. Anitaki aparoni kitaitiri, ari isampiwitakari ishininka-payi ikaratzi ipiyajiitaja.

⁴⁵ Titzimaita iñaajiri. Irootaki ipiyanta-naari Aapatyaawiniki yamina-panatiri.

⁴⁶ Tima okaratzi mawa kitaitiri iñaantaariri isaiki Tasorintsi-pankoki, ikinkitha-waitakairi ikaratzi yotakotzirori Ikantakaan-taitani, isatikai-takiri niyaanki, isampi-minthatziri.

⁴⁷ Tima inkarati kimakiriri yakayitakiro okaratzi isampitai-tziriri, okiryaaantzi ikantajiita iñaakiri omapiro iyota-nita.

⁴⁸ Ikanta iñaapajiri asitariri, okiryaaantzi ikan-tapaaka aajatzi irirori, oñaanata-paakiri iriniro, okantziri: “Notomí, ¿tsikama pinkantinaka? Oshiki namina-minatakimi notsipatari piri, antaroiti pimintharowakina.”

49 Ari yakanaki irirori, ikantanaki: “¿Paitama pamina-minatan-tanari? ¿Tima piyoti okowapirotatyaa nosaiki iwankoki Asitanari?”

50 Titzimaita ikimathatiro asitariri okaratzi ikantakiri.

51 Yaanajiri, jaitijiitaji Kasiyakaawiniki. Ti impiyatha-waityaa okaratzi impiyatai-tariri. Irooma iriniro Jesús osiriki owakotziri okaratzi yantziri.

52 Aikiro ijabatzi ikimotatzi Jesús, yotaniki ikantaka. Iyaminthaani iwakiri Pawa. Ari ikimitaa-kiriri aajatzi atziri-payi iyaminthaani iwiri.

3

Ikamantantziri Juan kiwaatan-tatsiri (Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 Aritaki tzimaki okaratzi 15 osarintsi ipinkathari-wintantzi wirakocha Tiberio César maaroni anta. Iwakiri inampiri paitachari Poncio Pilato ijiwariti iipatsitiki Judá-iti. Iriitaki owakiriri Herodes ijiwariti Tapowiniki. Ari ikimitaakiri Felipe iririntzi Herodes, iwakiri ijiwariti Iturea-ki aajatzi Traconite-ki. Aajatzi ikimitakiri Lisantias, iwakiri ijiwariti Abilinia-ki.

2 Iriira Impira-tasorintsi-piroriiti anta yoka Anás aajatzi Caifás. Aripaiti ikinkitha-waita-kaakiri Pawa itomi Zacarías paitachari Juan anta otzisi-masiki.

3 Irootaki ijabatankari Juan intatzikiro Owaryiinkaarinini, ithonka yaniitakiro nampitsi okaratzi tzimatsiri anta, ikinkithata-kotakiro kiwaataantsi, ikantzi: “Piwashaantairo

pantayitziro kaari-pirori, pinkiwaa-winta-jyaari Awinkathariti Pawa, aritaki impyaakoi-tajimiro pikaaripiro-waitaki.”

⁴ Ari omonkaratari isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari Isaías, ikantaki: Tzimatsi kaimapain-tsini otzisi-masiki, inkantan-tapaaki:

Piwamiithatainiri Awinkathariti tsika inkina-paaki,

Pinkimita-kaantiro itampatzikai-tziro awotsi.

⁵ Omamiri-pathatai otinkanaa-yitzi,

Owintini-yitaji otzisi,

Tampatzika onkantajyaa awotsi okaratzi tzipiwita-chari,

Tima owintini-pankaa onkanta-yitajyaa.

⁶ Ari iñaajiro maaroni atziri tsika ikanta Pawa iwawisaa-kotantzi.

⁷ Ikantayita-wakiri atziri pokayitain-tsiri inkiwaatyaa: “Ti pikamiithasiri-jiiti awiroka, pikimita-sitakari maranki. ¿Pisiyakaantaki airo iwasankitaaitaimi?

⁸ Omapiro-rika piwashaantajiro pikaaripiro-siri-waitzi, pikamiithasiri-yitaji, pinkimityaaro pankirintsi kithota-tsiri. Airo pikanta-siri-waitzi: ‘Naaka icharini nowaisatzitini Abraham.’ Pinkimi nonkantimi: Airo pikantakaapiro-waita-sita pinkimita-kaantyyaa awiroka ikowa-pirotani Pawa, kantatsi yatzirita-kairo iroka mapi, irootaki impoyiita-jyaarini incharini-yitajyaari awaisatzitini Abraham.

⁹ Airorika osiyaaro pankirintsi kithokita-tsiri, ichikakai-takaro shiicha pankirintsi-ponkitziki kaari kithokita-tsini, yaitakiro iitaitiro.

¹⁰ Ikanta atziri-payi isampita-nakiri, ikantziri: “¿Paitama nantajiri?”

¹¹ Ari yakanakiri, ikantzi: “Tzimatsi-rika apiti piithaari, pimpiri aparoni kaari otzimi-motzi. Tzimatsi-rika piwariti, ari pinkimitakiro aajatzi.”

¹² Ipoñaa ipokajitaki sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki inintzi inkiwaatyaa, ikanta-paakiri: “Yomitaan-taniri, ¿paitama nantajiri naaka?”

¹³ Ikantakiri: “Airo panaakairo ikantaitakimiri onkarati pinkowa-kotantiri.”

¹⁴ Ipoñaa ikantaki owayiriiti irirori: “Naaka, ¿paitama nantajiri?” Yakanakiri, ikantzi: “Airo pasaryii-matanta, airo pithaiya-kotanta onkantyyaa paapithatan-tyaariri atziri tsika-rika ompaityaa. Pinkimo-siri-wintiri ikaratzi ipinaitzimiri awiroka.”

¹⁵ Tima oshiki ikinkithasirita-kaakari Juan maaroni atziri-payi, ikanta-siri-jiitzi: “¿Kaarima yoka Saipatzii-totaari?”

¹⁶ Irootaki ikantan-tanakariri Juan maaroni atziri, ikantziri: “Apatziro-machiini nokiwaatantaro naaka nijaa. Iro kantacha, awotsikitaki matzirori ipinkathari-pirotzi, nopinkathatzi-tataikari naaka. Ti onkanti inkimita-kaantina impiratani nonthopaan-tyaaniriri ikyaantari iitziki. Tima iriitaki kimitakaan-tyaaroni inkiwaatan-tairimi Tasorinkantsi, yoiti-siritan-tairimi paamari.

¹⁷ Tima yairikakiro irirori itikaikiminto, irootaintsi inkaratiro intikai-kiwaiti. Iwakoyitairo kamiithari okithoki pankirintsi, intayi-maita-jyaaro otakii-riki.”

18 Irootaki iroka-payi ñaantsi ikantakiri Juan ikinkithata-kairi maaroni atziri-payi Kamiithari Ñaantsi.

19 Ari ikimitaa-kiriri aajatzi Herodes pinkatharitatsiri, iyomitaa-witakari, yaakirora Herodías iinanta-witari Felipe iririntzi. Tima tzimatsi aajatzi oshiki pasini kaari-piro yantayitakiri.

20 Iroora owatsi-pirota-kirori yantakiri Herodes yasita-kota-kaantakiri Juan.

Ikiwaataka Jesús

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Ikanta ikiwaatziri Juan maaroni atziri-payi, ari ikiwaata-kiriri aajatzi Jesús. Yamana-minthaitzi Jesús, kimiwaitaka asitaryaa-nakityi-yaami inkiti. *

22 Ari iñiitaki isaawiin-kasita-paakari Tasorinkantsi ikimita-paakari siro. Ikimaitatzii inkitiki ikantai-tanaki: “Awirokatakira Notomi nitako-pirotani. Oshiki nokimo-siri-wintakimi.”

Icharini-yitari Jesús

(Mt. 1.1-17)

23 Ikanta itanta-nakarori Jesús yantayitakiri, ari tzimaki 30 isarintsiti. Ikantaitzi iri tomintakari José. Tominta-nakariri José ipaita Elí,

24 tominta-nakariri Elí ipaita Matat, tominta-nakariri Matat ipaita Leví, tominta-nakariri Leví ipaita Melqui, tominta-nakariri Melqui ipaita Jana, tominta-nakariri Jana ipaita José,

25 tominta-nakariri José ipaita Matatías, tominta-nakariri Matatías ipaita Amós, tominta-nakariri Amós ipaita Nahum, tominta-nakariri

* 3:21 inkiti

Nahum ipaita Esli, tominta-nakariri Esli ipaita Nagi,

²⁶ tominta-nakariri Nagai ipaita Maat, tominta-nakariri Maat ipaita Matatías, tominta-nakariri Matatías ipaita Semei, tominta-nakariri Semei ipaita José, tominta-nakariri José ipaita Judá,

²⁷ tominta-nakariri Judá ipaita Joana, tominta-nakariri Joana ipaita Resa, tominta-nakariri Resa ipaita Zorobabel, tominta-nakariri Zorobabel ipaita Salatiel, tominta-nakariri Salatiel ipaita Neri,

²⁸ tominta-nakariri Neri ipaita Melqui, tominta-nakariri Melqui ipaita Adi, tominta-nakariri Adi ipaita Cosam, tominta-nakariri Cosam ipaita Elmodam, tominta-nakariri Elmodam ipaita Er,

²⁹ tominta-nakariri Er ipaita Josué, tominta-nakariri Josué ipaita Eliezer, tominta-nakariri Eliezer ipaita Jorim, tominta-nakariri Jorim ipaita Matat,

³⁰ tominta-nakariri Matat ipaita Leví, tominta-nakariri Leví ipaita Simeón, tominta-nakariri Simeón ipaita Judá, tominta-nakariri Judá ipaita José, tominta-nakariri José ipaita Jonán, tominta-nakariri Jonán ipaita Eliaquim,

³¹ tominta-nakariri Eliaquim ipaita Melea, tominta-nakariri Melea ipaita Mainán, tominta-nakariri Mainán ipaita Matata, tominta-nakariri Matata ipaita Natán,

³² tominta-nakariri Natán ipaita David, tominta-nakariri David ipaita Isaí, tominta-nakariri Isaí ipaita Obed, tominta-nakariri Obed ipaita Booz, tominta-nakariri Booz ipaita

Salmón, tominta-nakariri Salmón ipaita Naasón,
³³ tominta-nakariri Naasón ipaita Aminadab,
tominta-nakariri Aminadab ipaita Aram,
tominta-nakariri Aram ipaita Esron, tominta-
nakariri Esron ipaita Fares, tominta-nakariri
Fares ipaita Judá,

³⁴ tominta-nakariri Judá ipaita Jacob, tominta-
nakariri Jacob ipaita Isaac, tominta-nakariri
Isaac ipaita Abraham, tominta-nakariri Abra-
ham ipaita Taré, tominta-nakariri Taré ipaita
Nacor,

³⁵ tominta-nakariri Nacor ipaita Serug,
tominta-nakariri Serug ipaita Ragau, tominta-
nakariri Ragau ipaita Peleg, tominta-nakariri
Peleg ipaita Heber, tominta-nakariri Heber
ipaita Sala,

³⁶ tominta-nakariri Sala ipaita Cainán,
tominta-nakariri Cainán ipaita Arfaxad, tominta-
nakariri Arfaxad ipaita Sem, tominta-nakariri
Sem ipaita Noé, tominta-nakariri Noé ipaita
Lamec,

³⁷ tominta-nakariri Lamec ipaita Matusalén,
tominta-nakariri Matusalén ipaita Enoc,
tominta-nakariri Enoc ipaita Jared, tominta-
nakariri Jared ipaita Mahalaleel, tominta-
nakariri Mahalaleel ipaita Cainán,

³⁸ tominta-nakariri Cainán ipaita Enós,
tominta-nakariri Enós ipaita Set, tominta-
nakariri Set ipaita Adán, tominta-nakariri Adán
iriitaki Pawa.

Inkaaripirosirita-kaitirimi Jesús
(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

¹ Tima isaika-siritan-tanakari Jesús Tasorinkantsi, ipiyaja ipoñaajaro Owaryi-inkaariniki. Tima ikantakaakari Tasorinkantsi jataki otzisi-masiki.

² Ari isaikakiri anta okaratzi 40 kitaitiri, inintawitaka Kamaari inkaaripiro-sirita-kairimi. Tima tikatsi iyaari anta, ayimatakiri itashi.

³ Ikantawita-paakari: “Omapirota-tyaarika It-omintami Pawa, pimpyirowaritintsi iroka mapi.”

⁴ Ari yakanakiri Jesús, ikantanakiri: “Tzimatsi sankinarintsi kantatsiri:

Ti apatziro owañaantzi okaratzi iwaitari, tima irootaki owaña-pirotan-tatsiri ankimisantajirori okaratzi ikantairi Pawa.” *

⁵ Ikanta Kamaari yaanakiri Jesús tonkaariki. Ari ikoñaatakaa-paintziro maaroni nampitsi ipinkathari-yitzi atziri.

⁶ Ikantapajiri: “Ari nonkanta-kaakyaaro impinkathatimi piñaayitakiri, ari nonpakimiro aajatziiwaniinkaro. Tima naaka yasitakaitaka maaroni, ari onkantaki nopiri itzimi-rika nonintziri.

⁷ Aririka pimpinkathatakina, maaroni ikaratzi piñaakiri, awiroka asitana-jyaaroni.”

⁸ Ari yakanakiri Jesús, ikantziri: “Tzimatsi isankinaitaki pairani, kantatsiri:

* **4:4** irootaki kowapirotacha ankimisantajiro okaratzi ikantairi Pawa: onasiyita ñaantsi-payi

Pimpinkathatiri Piwawani, iriitaki pinkimisan-tiri apaniro.”

⁹ Ikanta Kamaari yaanakiri Aapatyaawiniki, yatiita-kaapaakiri jinoki otawantoki tasorintsi-panko. Ikantawita-paari: “Omapiro-rika Itom-intami Pawa, pimitayi osaawikinta.

¹⁰ Pinkinkithasiritiro isankinai-takiri pairani okantzi:

Ari intyaan-takimiri Pawa Imaninkariti yaamaako-wintyaami,

¹¹ Iriitaki thomaimini airo pantziwa-tantaro mapi piitziki.”

¹² Ari yakanakiri Jesús, ikantziri: “Iroka ikan-taitaki aajatzi pairani:

Ti onkamiithati piñaantyaari Piwinkathariti Pawa.”

¹³ Tira imatasityaari yitsinampairi Kamaari inkaaripiro-sirita-kairi Jesús, yintainainitaa-paintari kapichiini.

*Yitanakari yantayitziri Jesús
(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)*

¹⁴ Ikanta ijatairo Jesús Tapowiniki, okyaan-tapakari isintsinka Tasorinkantsi. Ithonka ikimakoi-tanakiri anta inampiitiki.

¹⁵ Iyomitaan-tayitaki tsika yapatota-piintaita. Oshiki kimosiriwintana-kiriri anta.

*Ipiyaja Jesús Kasiyakaawiniki
(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)*

¹⁶ Ikanta ipiyaaro Jesús Kasiyakaawiniki, ariitaja inampiki tsika yantaritaki pairani. Ari omonkaratapaja kitaitiri imakoryaan-taitari,

jataki yapatota-piintaita, irootaki yamita-piintakari irirori. Ari ikatziyanaka iñaanatiro sankinarintsi.

¹⁷ Ipaitakiri isankinari Kamantan-tzinkarini Isaías. Ikanta yampinai-ryaakiro sankinarintsi, yaminakiro tsika osankinataka, kantatsiri:

¹⁸ Isaikantana Itasorinka Pawa,
Tima iriitaki saipatzii-tota-kinari.

Ityaankakina nonkinkithata-kaajiri asi-
nonkainkari Kamiithari Ñaantsi.

Nowatsinaryaa-kotajiri okantzimo-siri-waitari.

Nonkaman-tajiri inosikaitani nonkantajiri: “Aritaki pisaika-siwaitajyaa yasitako-witaitakami.”

Aritaki naminakaa-yitajiri mawityaakiri-payi,
Aritaki nookakaa-wintajiri ikaratzi impirawaitaitari.

¹⁹ Ityaankakina nonkinkithati: “Iroñaaka osarintsiki ari inkaminthaajairi aroka-payi Pawa.”

²⁰ Ipoñaá yampinaita-najiro Jesús sankinarintsi, ipanajiri jiwatzirori kinkitharintsi, saikanaki. Tima okiryaaantzi iwakiri maaroni atziri ikaratzi saikain-tsiri yapatota-piintaita.

²¹ Ari yitanakaro ikantanaki: “Omonkaratzimotakami iroñaaka iroka Sankinarintsi okaratzi pikimakiri noñaanata-kimiro.”

²² Tima okiryaaantzi ikantajiitanaka ikaratzi kimakiriri inkinkithataki Jesús kamiithaini. Ikan-tajiitzi: “¿Kaarima yoka itomi José?”

²³ Irojatzii ikantan-tanakariri: “Kimitaka ari pinkantakina: ‘Intsityaa aawintan-tzinkari

paawintyaa awiroka. Tima oshiki nokimako-wintakimi pantayitakiri Capernaum, intsityaa pantapajiro aajatzi aka pinampiki.’ ”

²⁴ Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Omapirotyaa nonkantimiri, asi owiro ti impinkathataitiri Kamantan-tzinkari inampiki irirori.

²⁵ Tima omapirotyaa iroka, pairani ainiro isaikawitani Elías, ti omparyaa-jiranki inkani okaratzi mawa osarintsi aajatzi 6 kasiri anta in-ampitsitiki Israel-iiti, antaroiti itashiniintaitaki. Oshiki kinankaro tzimawita-chari anta,

²⁶ iro kantacha, ti intyaan-taitiri Elías ijata-sitiro kinankaro ishininka, apatziro ityaantaitakiri ijata-sitiro pasini-sato kaari ishininkatyaa anta nampitsiki Sarepta saikatsiri Simaaki

²⁷ Ari okimitakari aajatzi ainiro isaikawita Kamantan-tzinkari Eliseo, tzimawita-charanki inampitsitiki Israel-iiti oshiki mantsiyari pathaawaita-tsiri. Iro kantachari ti intyaan-taitiri Eliseo yisita-kota-kaaji aparoni, iri ityaantaitaki Naamán kaari ishininkatyaa poñaachari Tonkaironiki, yisita-kota-kaajiri.”

²⁸ Ikanta ikimajiitaki ikaratzi saikain-tsiri yapatota-piintaita, antaroiti ikisajiitanaka.

²⁹ Ikatziya-jiitanaka, yaitanakiri Jesús owiraa-thapita nampitsi tsika osaiki impirita inintajiitzi intziriyirimi.

³⁰ Iro kantacha Jesús, isiya-pithata-nakari isatikan-tanakari niyaanki, jataji.

*Atziri yaakiri piyari
(Mr. 1.21-28)*

³¹ Ikanta yoirinkaja Jesús nampitsiki Capernaum saikatsiri Tapowiniki. Iyomitaa-yitapajiri atziri kitaitiri imakoryaan-taitari.

³² Tima ti omañaa isintsinka iyomitaantzi, okiryaantzi ikantajiitaka ikaratzi kimirori iyomitaan-tziri.

³³ Okanta anta tsika yapatota-piintaita, ari isaikakiri atziri yaakiri piyari, kaimanaki sintsiini,

³⁴ ikantzi: “Jesús, Kasiyakaawini-satzi, noyotzimi naaka, awirokataka Itasorintsiti Pawa. Iro pipokantari aka papirojiitina.”

³⁵ Ari ikisathata-nakiri Jesús, ikantanakiri: “¡Pimairiti piyarí, pijatai! Ari ityaanaki atziri iwashaanta-najiri iwiyariti, titzimaitya iwasinonkaa-nakiri.”

³⁶ Okiryaantzi ikantanaka atziri-payi, ikantawakaanaka: “¿Paitakama iroka ñaantsi? Tzimatsi isintsinka yiitsinampaan-tairi imisiyiri piyari ikisathatakiri.”

³⁷ Tima ithonka ikimakoi-tanakiri Jesús maaroni anta inampiitiki.

Yisita-kota-kaajiro Jesús irayiro Pedro

(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸ Ikanta isitowanaki Jesús yapatota-piintaita, kyaapaaki iwankoki Simón. Ikantaitawakiri: “Omatatziiro irayiro Simón antaroiti katsirinkataantsi.”

³⁹ Ari yoiyoota-sita-nakaro onaryaaka iroori, kimiwaitaka inkisathata-kityiromi katsirinkataantsi. Isita-kotanaki osaawakiwitaka. Apatha-kiro opiriintanaja, aminayitakiniri opawakiriri.

*Yisita-kota-kaayitziri Jesús mantsiyari-payi
(Mt. 8.16-17; Mr. 1.31-34)*

⁴⁰ Okanta otsitiniityaanaki, yamaita-paakiniri Jesús oshiki atziri nasiwai-yitachari imantsiyari. Ikanta iñaawakiri Jesús, apatziro yantantakari kapichiini irako, isitako-yitanaji.

⁴¹ Oshiki atziri yaakiri piyari imisitowaki iwiyariti, antaroiti ikaimayitzi piyari, ikantzi: “¡Itomi Pawa pinatzi!” Titzimaita isinitiri iñaawajiti piyari, ikisatha-yitakiri, tima iyojiitzi piyari-payi iriitaki Saipatzii-totaari yoka Jesús.

*Iyomitaantzi Jesús maaroni Tapowiniki
(Mr. 1.35-39)*

⁴² Okanta okitaititzi-mataki, ananinkanaka Jesús apaniroini, isitowanaki ijatiro otzisi-masiki. Oshiki amina-minatairiri tsika-rika ik-inaki. Ikanta iñiitajiri tsika isaiki, ti inintaiti ijataji.

⁴³ Irojatzii ikantan-tanakari Jesús: “Ontzimatyii inkimaitiro aajatzi pasiniki nampitsi Kamiithari Ñaantsi tsika okanta-kota ipinkathari-wintantai Pawa. Tima irootaki ityaankan-taita-kanari.”

⁴⁴ Aikiro ijatakaa-nakitziro Jesús ikinkithatanaki pankotsi tsika yapatotapintaita okaratzi tzimatsiri anta Tapowiniki.

5

Kaari iñiita-piintzi simaataantsi

1 Okanta aparoni kitaitiri, isaiki Jesús inkaarithapyaaki anta Piyompi-jaariki. Yatsinaki-matakiri atziri ikaratzi piyotzi-winta-kariri ikimisantziro iñaani Pawa.

2 Ari iñaaki apiti pitotsi oowaataka oparaitiki. Ti intitan-tajiita-jyaaro asitarori, tima inkiwajiita-tziro iithari-minto.

3 Titapaaka Jesús pitotsiki. Iriitakira asitaro Simón iroka pitotsi, ikantakiri intyaankiro kapichiini niyankyaaki. Ari isaikan-tanakaro Jesús pitotsi, yitanaaro iyomitaa-yitanajiri atziri.

4 Ikanta ithonka-nakiro iyomitaantzi, ikantzi: “Simón, paanakiro piwito niyankyaaki inkaari, ari pisimaatyaari.”

5 Ari yakanaki Simón, ikantzi: “Nomawitakaro nosimaata tsitiri-paiti, tikatsi nayi. Awiroka kantanari, aritaki nokantakiro.”

6 Imatakiro isimaata Simón, yaaki oshiki sima, iro onthatyiimi iithari-minto.

7 Ikaima-wakotairi ikarata-piintziri isimaata yamitakotajiri. Ikanta ijata-sita-nakiri, ikinakojitaki pasiniki pitotsi, ijaikitakiro apitiroiti iwito, iroowitain-chami itsitsiya-kota-jiiti.

8 Ikanta iñaakiro Simón Pedro kantainchari, ityirowa-sita-nakari Jesús, ikantanakiri: “Pintainanintyaana Pinkatharí, kaari-piro-siriri nonatzi naaka.”

9 Tima antaroiti itharowanaki Simón iñaakiro yaaki oshiki sima. Ari ikantakari aajatzi itsipajitakari.

10 Imatzita-nakaro Jacobo aajatzi Juan, itomipayi Zebedeo, tima irijatzi itsipatakari Simón. Iro kantacha Jesús ikantanakiri Simón: “Airo

pitharowa-siwaita, onkimita-jyaaro iroñaaka irimi atziri nosimaata-kaajyaami.”

¹¹ Ikanta yaatako-jiitapaji, yooka-nakiro maaroni, iyaataa-jiita-nakiri Jesús.

*Yisita-kota-kaajiri Jesús antziri pathaa-rontsi
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)*

¹² Ikanta yariitaka Jesús pasiniki nampitsi, ari ipokakiri antziri pathaa-rontsi. Ari iñaapaakiri Jesús, ityirowa-sita-paakari, ikantapaakiri: “Pinkathari, pinintzi-rika, aritaki okantaki pisita-kota-kaajina.”

¹³ Irootaki yakotan-tanakari Jesús, itzinkakiri kapichiini, ikantziri: “Nonintzi, pisita-kotai.” Isitanaki ipathaa-waiwita.

¹⁴ Ikantawita-waari: “Airo pikamanta-kotana. Apatziro piwanakiro pijata-sitiri Ompiratorintsitaari, pantantyaarori Ikantakaantani pairani Moisés, paanakiniri Pawa patsipita-kaani pipira, irootaki iyotantai-tyaari isita-kotaimi.”

¹⁵ Iro kantacha ithonka ikimakoi-tanakiri Jesús intaina. Oshiki atziri piyotzi-winta-kariri ikimisantziri. Inintajiitzi yisita-kota-kaayitainiri aajatzi imantsiyariti-payi.

¹⁶ Iro kantacha yintainaryaa-piinta irirori Jesús otzisi-masiki, ari yamaniri.

*Yisita-kota-kairi Jesús Kisoporokiri
(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)*

17 Okanta pasini kitaitiri iyomitaantzi Jesús, ari isaikajiitaki Nasitantaniri aajatzi Yomitaan-taniri, iriitaki poñaayitain-chari nampitsiki-payi tzimatsiri anta Tapowiniki, iipatsitiki Judá-iti, poñaayitain-chari aajatzi nampitsiki Aapatyaawini. Tima otsimatakari Jesús isintsinka Pawa, kantatsi yisita-kota-kaayitiri mantsiyari.

18 Ari yamaita-paakiri kisoporokiri yanatakoi-takiri inaryaa-mintoki. Inintzi inkyaakaa-paakirimi pankotsiki, inaryaa-kotiri tsika isaikaki Jesús.

19 Titzimaita onkanti inkyaakairi, tima os-hiki atziri piyotaincha. Yatiita-kaanakiri jinoki pankotsiki, imorontakiro pankotsi, iwayiita-kotakiri tsika ipiyotzi-wintai-takari Jesús.

20 Iyotzi Jesús omapiro yawintaakari yokapayi, ikantanakiri kisoporokiri: “¡Ashininká! Ipyaakoi-tajimiro pikaaripiro-siri-witaka.”

21 Ikanta ikimajiitaki Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, ikanta-siri-jiitanaki: “Ithainkatzii Pawa yokawí. Tima tikatsi kantironi impyaakotantiro kaari-pirori, apatziro Pawa ipyaakotan-tziro.”

22 Iyotzimaitaka Jesús ikinkithasiritari yokapayi, isampita-nakiri, ikantziri: “¿Paitama pikinkithasiri-waita-sitantari?”

23 ¿Tima onkamiithati nonkanti: ‘Ipyaakoi-tajimiro pikaaripiro-siri-witaka?’ Irooma pinintziri nonkantiri: ‘Pinkatziyi, pijatai.’

24 Iroñaaka piyotiri Itomi Atziri otzimi-motziri isintsinka aka kipatsiki, aritaki impyaakotairi kaaripiro-siri-witachari.” Ipithoka-sita-nakari kisoporokiri, ikantziri: “Nokantzimi Naaka,

pinkatziyi, paanajiro pinaryaa-minto, pijatai piwankoki.”

²⁵ Apatha-kiro ipiriintanaka kisoporokiri, yaanajiro inaryaan-tawitari. Tima iwisiriyaa-winta ikantawinta-nakari Pawa ijataji iwankoki.

²⁶ Tima okiryaantzi ikantajiitanaka ikaratzi ñaakiriri, iwisiryaawinta-yitanakari aajatzi irirori Pawa. Itharon-kakiini ikantajiitzi: “Tira añaapiintiro kimityaaroni iroka.”

Yaitanta-nakariri Leví
(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

²⁷ Ikanta isitowa-najira Jesús, iñaapaakiri paitachari Leví. Isaiki irirori, tsika iwakiri jiwari wirakocha isintsiwintantzi yamaitiniri kiriiki, ikantapaakiri: “Piyaatina.”

²⁸ Katziyanaka Leví, yookanakiro maaroni, iyaatanakiri.

²⁹ Ipoña Leví yaanakiri Jesús yoimosirinkyaa iwankoki itsipata-nakari iyomitaani. Ari ijatakiri aajatzi oshiki sintsitantatsiri yamaitiniri kiriiki, oshiki pasini-payi jatayitain-tsiri. Ari ikarajitakiri iwajiita.

³⁰ Ikanta Nasitantaniri itsipatakari Yomitaantaniri, iñaana-minthatakiri iyomitaani Jesús, ikantziri: “¿Paitama pitsipatan-tariri piwajiita aajatzi pirajiitzi kaari-piro-siriri, pintsipatarari aajatzi sintsiwintantatsiri yamaitiniri kiriiki?”

³¹ Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Aririka imantsiyati atziri ipoka-sitziri aawintan-tzinkari, iriima atziri kaari mantsiyatatsi tikatsi ininti irirori.

³² Tima ti nompoka-sitiri ikimita-kaantatziri kamiithasiriri inawita, nopoka-sita-tziiri

kaari-piro-siriri nonkaima-siritajiri iwashaan-tairo kaari-pirori.”

Ikinkithata-kotziro Jesús itziwintaita
(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³ Ipoñaa isampitai-takiri Jesús, ikantai-tziri: “¿Paitama kaari itziwintanta piyomitaani? Iri-ima irasi Juan, aajatzi irasi Nasitantaniri-payi, oshiki itziwinta-piinta-jiita, yamanajiitzi aajatzi. Noñiiri piyomitaani awiroka, ti intzi-wintanityaa, owawaiyitacha, irawaijiitatsi.”

³⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka intsipayii-tyaari aawakaa-chari, ¿arima intziwintai-tapaakyaa?

³⁵ Irooma apaata, aririka yaitakiri iimintaitari, aripaitira intziwintaityaa.”

³⁶ Ari isiyakaa-winta-nakiniri Jesús, ikantziri: “Aparoni paisatori ikithaataitari, arimaa okantaki iwawi-tantaityaaro yaapatanka owakirari, ari omapirota-nakyaa osaraanaki aririka ampithata-nakyaa owakirari. Tira aripirota-kayiro paisatori ikithaataitari iwawitantaityaaro owakirari.

³⁷ Ari okimitari aajatzi, ti inkamithatzi paisatori misinantsi-naki iwantai-tyaari airyaari iraitsiri. Aririka iwantai-tyaari, aritaki isanaryaanaki, aparaata-siwaitakyaa iraitsiri aajatzi misinantsi-naki.

³⁸ Tima apatziro ikamiithatzi owakirari misinantsi-naki iwantai-tyaari.

³⁹ Ikaratzi amitarori iriro poitatsiri, airo yamitaaro irajiro airyaari. Inkanta-piinti: ‘Iro kamiithatatsi iriro poiri.’ ”

6

Ikinkithata-kotziro Jesús kitaitiri imakoryaan-taitari

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

¹ Okanta aparoni kitaitiri imakoryaan-taitari, ikinaki Jesús pankirintsi-masiki. Ikanta iyomitaani-payi isapirya-kitanaki okithoki, yamirokaki-tzimaitaro inkini iyaaro.

² Ti onimotiri Nasitantaniri-payi, isampitakiri ikantziri: “¿Paitama pisapirya-kintarori? Tima ti osinitaa-ntsiti yantawaitaiti kitaitiriki imakoryaan-taitari.”

³ Ari yakanaki Jesús, ikantanaki: “¿Tima piñaanata-kotiri pinkatharini David aantawitakariri itashi itsipayitakari ikarajitzi?”

⁴ Ikyaaiki tasorintsi-pankoki, yaakiro yatantaitari tasorin-tsita-tsiri, iwakaro irirori, ipakiri aajatzi itsipayitakari. Tima ti osinitaan-tsiwityaa iwaityaaro, intaini iwapiinta-yitaro Ompira-tasorintsitaari.”

⁵ Ipoñaa ikantaki aajatzi: “Yoka Itomi Atziri ipinkathari-pirotzi irirori, yanairo kitaitiri imakoryaan-taitari.”

Atziri kisowakori

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶ Okanta pasini kitaitiri imakoryaan-taitari, ikyaaiki Jesús yapatotapintaita, iyomitaan-tapaji aajatzi. Ari isaikakiri kisowakota-tsiri irakopiroki.

7 Tima aamaiyaa ikantayitaka Yomitaan-taniri aajatzi Nasitantaniri, inintzi ifiiri Jesús yisita-kota-kairi kisowakori kitaitiri imakoryaan-taitari ontziman-tyaari inkanta-kotiriri.

8 Yotzimaitaka Jesús opaita ikinkithasiritari yokapayi. Ikaimakiri kisowakori, ikantziri: “Pimpoki, pisatikyaa nopiyojiitaka naaka.” Pokanaki kisowakori, katziya-paaka.

9 Ari ikantzi Jesús: “Nonintzi nosampi-jitimi: ¿Otzimikama sinitaa-ntsita-tsiri antiri kitaitiri imakoryaan-taitari? ¿Tima onkamiithati anisironkatantyyaa, irooma kamiithatatsi awamaanti? ¿Tima onkamiithati antiro iroopirori, irooma kamiithatatsi ankaaripiro-waiti?”

10 Yamina-nakiri Jesús piyotzi-mintakariri, ifiaanata-nakiri kisowakori, ikantziri: “Pitharyaa-wakotai.” Kantanaki ikantakiri, akotsitanaji kamiitha.

11 Tima antaro ikisajiitanaka jiwari-payi. Ikamanta-wakaa-jititaka tsika inkinakairo imaimanitiri Jesús.

Iyosiitaki Jesús 12 Otyaankaari.

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Ari itonkaanaki Jesús otzisiki yamani. Tima yaakowintakaro maaroni tsitiniri yamaniri Pawa.

13 Okanta okitaitita-manaji, yapatotakiri maaroni iyomitaani. Ari iyoshaakiri ikaratzi 12, iriitaki ipaitakiri Otyaankaari.

14 Jirika ikaratzi iyoshaakiri: Simón, iriitaki ipaitakiri Pedro, (akantziri añaaniki aroka Ki-

raawiro.) Iyoshaakiri Andrés iririntzi Simón. Iyoshaakiri Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé,

¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo itomi Alfeo. Iyoshaakiri Simón ipaitai-tziri aajatzi Kisakotan-taniri. *

¹⁶ Iyoshaakiri Judas iririntzi Jacobo. Iyoshaakiri aajatzi Judas Nampitsiwiri, iriitaki pithoka-sityaarini apaata.

Ikinkithata-kairi Jesús oshiki atziri

(Mt. 4.23-25)

¹⁷ Ipoñaa yoirinka-jiitaja Jesús itsipataari iyomitaani. Ari isaikajiita-paaki owintini-pankatzi. Oshiki atziri piyotzi-winta-wakaariri, Aapatyaawini-satzi, aajatzi ikaratzi nampiyitarori iipatsitiki Judá-iti. Tzimatsi poñaayitain-chari inkaari-thapyaaki nampitsiki Mapiniki aajatzi Simaaki. Ipokajiitaki yokapayi inkimiro ikinkithatziri Jesús, inintajiitatzii iriroriiti yisitakoi-tainiri imantsiyariti-payi. †

¹⁸ Tima inkarati ikyaantasiritari piyari, yisita-kota-kaayitajiri.

¹⁹ Inintajiitaki maaroni atziri yanta-wakiri kapichiini irako, tima ontzimi-motziri Jesús isintsinka, yisita-kota-kaayitziri maaroni.

Ikinkithata-koitziri kimosirita-tsini aajatzi asinonkaa-chani

(Mt. 5.1-12)

²⁰ Ipoñaa yamina-nakiri Jesús iyomitaani, ikantziri: “Tasonka-wintaari iwaitimi awirokaiti

* **6:15** Kisakotan-taniri = cananeo = Owintini-wiri † **6:17** Iroka-payi owiraanta-paakarori ñaantsi, tzimatsi osankinataka aajatzi anta vs 6.18.

asinonkainkari, tima awirokatakani ñaajironi impinkathari-wintantaji Pawa.

21 Tasonka-wintaari iwaitimi piñaawitaro pitashaa-niinta-waitzi iroñaaka, tima irootaintsi piñiuro pinkima-niintajyaa. Tasonka-wintaari iwaitimi piñaayi-witaro piraaniinta-waita iroñaaka, tima irootaintsi piñaajiro pisironta-waitajyaa.

22 Tasonka-wintaari iwaitimi onkanta-witakyaa piñaayi-witaro iroñaaka inkisani-intaitimi, ikisimatimi, inkawiya-waitaitimi, imaninta-waitaitimi, okantakaan-tziro pawintaari Itomi Atziri.

23 Tharowinta pinkanta-yitajyaa, pinkimosiri-yitaji, tima Pawa pinayita-jimini inkitiki. Pinkinkithasiritiro okaratzi yantakiri piwaisatzitini ikimaatsita-kaawaitakari Kamantan-tzinkari-payi.

24 ¡Inkanta-machiitimi ashaarantzinkari! Tima piñaayitakiro iroñaaka panintaa-waiytaka.

25 ¡Inkanta-machiitimi pikaratzi piñiuro iroñaaka pikima-niintayita! Tima aritaki piñaajiro apaata awiroka pintashaa-niintaji.

¡Inkanta-machiitimi pikaratzi piñaayitziro iroñaaka pisironta-waita! Ari piñaajiro apaata pinkimaatsi-waitajyaa, ari piraawaita-jyaari aajatzi.

26 ¡Inkanta-machiitimi pikaratzi iwisiryaaw-intaitami iroñaaka! Tima ari ikantawitai-takari pairani kimitako-witariri Kamantan-tzinkari-payi.”

Pintakotyaari kisaniinta-yitzimiri
(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷ “Iro kantacha pinkimi nokantzi naaka: Pintakota-jyaari ikaratzi kisaniinta-yitzimiri, paakamiitha-yitairi.

²⁸ Airo pipiyatari kisimawaitzimiri. Pamanako-yitajiri thaiyako-witamiri.

²⁹ Aririka impasaitimi kashita-poroki, pisinityaari yapitiroryaa-porotimi impasaitimi. Aririka inintaiti yaitiro piithaari pisaawanta-piintari, pisinitiniri yaanakiro pikithaatakari.

³⁰ Aririka inkantaitimi: ‘Pimpina,’ okamiithatzi pimpimanta-niti. Aririka yayitai-timiro pasitari, okamiithatzi airo piiñaa-wintziro.

³¹ Pinintzi-rika intakoi-tyaami, pitawakyaaro awiroka pintakotantyya.

³² Iriirika pitakota-sitakyaa ikaratzi itakoyitamiri awiroka, ¿Kamiithatakima iroka? Ti, tima iro yanta-piintakiri kaari-piro-siriri.

³³ Iriirika paakamiithata-sitakyaa ikaratzi aakamiithatzimiri awiroka ¿Kamiithatakima iroka? Ti, tima iro imata-piintakiri kaari-piro-siriri.

³⁴ Aririka inkantaitimi: ‘Pimpawa-kinaro, ari noipyaaajimi,’ impoña pimpawakiri tima piyotzi ari imatajimi awiroka apaata. ¿Kamiithatakima iroka? Ti, tima iro imata-piintziri kaari-piro-siriri.

³⁵ Pintako-yitajyaari awiroka kisayitzimiri, airo pipiyatari. Pimpimanta-niti aririka inkampitaitimi, airo piyaawinta imayitajimi awiroka. Antaroiti impinai-tajimi, itom-intaamira Jinoki-satzi. Omapiro itakoyitakari

irirori maaroni atziri kaari paasonkitan-tatsini aajatzi kaari-piro-siriri-payi.

³⁶ Ikimitairo Asitairi itakotanta, ari pinkimita-najyaari awiroka.”

Ikinkithata-kotziro Jesús kantzi-mataantsi
(Mt. 7.1-5)

³⁷ “Ti onkamiithati pimishakowintanti, paamaiyaa imishakowintai-tzimi = kari awiroka. Airo pikantzi-matantzi, imaitajimi = kari awiroka apaata. Aririka pimpyaakotanti, ari imaitajimi awiroka apaata.

³⁸ Pimpimanta-nitaji, tima ari imaitajimi awiroka apaata, yanaakai-tajimiro awiroka okaratzi pipimantakiri. Tzimatsi-rika pantzi-motantani, ari imapiro-i-taimi apaata awiroka.”

³⁹ Ipoñaa isiyakaa-winta-nakiniri Jesús, ikantzi: “¿Kantatsima yakathata-wakaiyaa mawityaakiri? Tima ti iyoti tsika inkini, ari imparyaaki apitiroiti omoro-naki.

⁴⁰ Tira iñiiti aaroni iyomitai-tziri yanairi yomitairiri. Irooma apaata aririka iyomitaa-piroi-takiri aritaki inkimita-jyaari yomitairiri pairani.

⁴¹ Tima osiyawaitakaro aririka ootyaakitimi antaro incha-pitoki pirokiki, ¿kantachama paminiri pasini tyaakita-chari kapichiini irokiki?

⁴² ¿Kantachama pinkantiri: ‘Pimpoki naajimiro otyaakita-kimiri?’ Otyaaki-taikimi awiroka antaro incha-pitoki. Tima pisiyakari awiroka owapyiimotan-taniri. Ontzimatyii pitawakyaaro awiroka paawajiro antaro inchapitoki otzikaa-kimiri pirokiki paminaji

kamiitha paanta-jyaaniiriri otyaakita-chari kapichiini.”

Ari iyoitzirori onkithotanaki-rika

(Mt. 7.15-20)

⁴³ “Aparoni inchato saankanata-tsiri oshooki, ti iñiitiro onkaaripiroti okithoki. Irooma inchato sampiya-sita-tsiri, ti omkanti okithoti.

⁴⁴ Ontzimatyii ankimpoyiiri kamiitha-rika okaratzi yantayitziri, irootaki ayotantyaari kamiithasiriri inatzii. ¿Añiroma chochoki onkitho-kitan-tyaaro owaato kitoochii? Tima ti. ¿Kantachama onkitho-kitan-tyaaro pasini chochoki-payi iroori? Tima airo. ‡

⁴⁵ Arira ikimiyita-naari kamiithasiriri ikinkithasirita-piintaro kamiithari, irootaki okamiithatantari yantayitziri. Iriima kaari-pirosiriri ti inkinkithasirita-piintyaaro kamiithari, irootaki okaaripirotantari yantayitziri. Tima okaratzi ikinkisiryaaayitari, irootaki iñaaniyitakari aajatzi.”

Ikinkithata-koitziri apiti owatzikirori iwanko

(Mt. 7.24-29)

⁴⁶ “¿Paitama ikantai-tantanari: ‘Pinkatharí, pinkatharí?’ Titzimaita yantaitinano okaratzi nokanta-yitziri.

⁴⁷ Tzimayitatsi matanajirori okaratzi nokanta-yitziri. Yoka osiyanaari:

⁴⁸ Tima isiyaari aparoni atziri witsika-tsiri iwanko, ikiya-sitakiro itzinkami okiraawiro-pathatzi kipatsi, iwatzikakiro. Ipoña opokaki

‡ 6:44 chochoki iraitziri = uva; chochoki-payi = higo

antaroit i amarani, ookanta-paakaro sintsiini pankotsi, ti oshiwatiro. Tima iwatzikai-takitziiro kamiithaini okiraawiro-pathatzira.

⁴⁹ Iriima ikaratzi pyaakotarori nokantayitziriri, kaari antanajironi. Ikimitakari aparoni atziri witsika-witachari iwanko, titzimaita inkiya-sitiro inthomponta. Okanta opokaki antaroit amarani, ookanta-paakaro sintsiini, tyaanaki. Ti iñiitairo.”

7

Yisita-kota-kaajiri Jesús impiratani ijiwari owayiriiti

(Mt. 8.5-13)

¹ Tima ithonka-nakiro Jesús ikinkithata-kairi atziri-payi, jataji nampitsiki Capernaum.

² Ikanta imantsiyataki itako-pirotani impi-ratani ijiwari owayiriiti wirakocha, irootaintsi inkamimi.

³ Ari ikimako-winta-kiriri Jesús, ityaantaki yantari-konati Judá-iti, inkaimiri Jesús, yisita-kota-kaajiriita impiratani.

⁴ Ikanta ijata-sitakiri Jesús, ikantapaakiri: “Oshiki onkamiithatzi pamita-kotiri yoka ijiwari owayiriiti,

⁵ tima yaakamiithata-piintakina, iwitsika-kaantakina yapatotapintaita.”

⁶ Ikanta Jesús iyaatanakiri pokasita-kiriri. Iro yariitan-tyaarimi iwankoki, imonthaakari itsipa-winthari ijiwari owayiri, iriitaki pasini ityaantakiri, ikantawakiri irirori: “Pinkathari, ikantakaan-tzimi nojiwariti, ikantzi: ‘Oshiki nopinkathatakimi awiroka,

airo okantzi pinkyaa-pankotina, tima tikatsi miraawintyaanani naaka. *

⁷ Irootaki kaari nojata-sitantami noñiimi naaka. Intaini nonintziro piñaani pinkanta-kaanta-wakiri nompiratani, aritaki yisita-kotaji.

⁸ Tzimatsi ompiratanari naaka, tzimatsi aajatzu owayiri-payi nompiratari naaka. Aririka nonkantiri: ‘Pijati,’ aritaki ijataki. Aririka nonkantiri pasini: ‘Pimpoki,’ aritaki impokaki. Aririka nonkantiri nompiratani: ‘Pantiro iroka,’ yantziro.”

⁹ Okiryaantzi ikantanaka Jesús ikimakiri ikantaki ijiwariti owayiri. Ipithoka-sita-nakari ikaratzi oyaatakiriri, ikantziri: “Iriitaki kantakirori ikimisantzi yoka, tima inkarati tzimatsiri noshininka-payi Israel-iiti tikira noñiita aparoni siyaarini yoka.”

¹⁰ Ikanta ipiyanaaro iwankoki jiwari ikaratzi ityaantai-takiri, iñaapaa-tziiri impiraitari isita-kotaji imantsiya-witaka.

Iwañajiri Jesús intsiti kinankaro

¹¹ Ipoñaajataki Jesús nampitsiki ipaitai-tziri Owaniinkawini, itsipayitakari iyomitaani. Oshiki aajatzi atziri-payi oyaatakiriri.

¹² Ikanta yariitzi-mataka nampitsiki, imonthaa-kotantaka yaitziri kaminkari inkitaitiri, apintzi inatzi otomintari kooya kinankaro. Oshiki atziri oyaatakirori iroka kooya.

* **7:6** Yoka ijiwari owayiri kaari Judá-iti, pasini-satzi atziri inatzi. Tima pairani aparoni Judá-iti, ti inkyyaa-wankotiri kaari ishininkatyaa.

¹³ Ikanta iñaawakirora Jesús kinankaro kooya, antaroiti itako-sirita-nakaro. Ikantziro: “Arita-paaki piraawaitaka.”

¹⁴ Ipokapaaki okaakiini, ipampita-paakiro iwantai-takariri kaminkari. Katziya-jiita-paaka anata-kotziriri. Ikantzi Jesús: “Mainari, awiroka noñaanatzi, pimpiriintaji.”

¹⁵ Piriintanaja kamawitain-chari ñaawaitanaji. Yakathata-najiri Jesús irojatziri iriniroki.

¹⁶ Antaroiti itharowa-jiitanaki ikaratzi ñaakiriri. Ipoñaawawinta-nakari Pawa, ikantajiitanaki: “Pokataiki iriipirori Kamantan-tzinkari.” Ikantajiitzi aajatzi: “Iriitaki Pawa kawinthaayitairi.”

¹⁷ Ithonka ikimakoi-tanakiro yantakiri Jesús maaroni iipatsitiki Judá-iti, aajatzi pasiniki nampitsi okaratzi isaika-nampi-yitziri anta.

Ityaankakiri Juan iyomitaani

(Mt. 11.2-19)

¹⁸ Ikanta ikimaki Juan okaratzi awisain-tsiri, ikamantakiri iyomitaani-payi. Ari iyoshiitaki apiti iyomitaani,

¹⁹ ityaantakiri isampitiri Jesús, inkantiri: “¿Awirokama ipaitai-tziri, ‘Pokatsini?’ Kaari-rika awiroka, ¿Tzimatsima pasini noyaa-kotiri?”

²⁰ Ikanta iyajiitanakini, iñaapaakiri Jesús, ikantapaakiri: “Ityaankakina Juan Kiwaatan-taniri nosampitimi: ¿Awirokama ipaitaitzi ‘Pokatsini?’ Kaari-rika awiroka, ¿Tzimatsima pasini noyaa-kotiri?”

²¹ Tima aikiro yisita-kota-kaayitatzii Jesús kantasiwayita-chari imantsiyaritipayi, ikaratzi

ikyaantasiritari piyari, yokiryaa-kaayitaji oshiki mawityaakiri.

²² Irojatzi ikantan-tanakariri ikaratzi pokaintsiri: “Aririka pimpiyanaji, pinkaman-tapajiri Juan okaratzi piñajantakiri awiroka nantakiri, okaratzi pikima-jaanta-kinari aajatzi. Tima naminakaa-yitajiri mawityaakiri, naniita-kaayitajiri kisoporokiri, nisita-kota-kaayitairi pathaa-waita-tsiri, nokimakaa-yitajiri atsikimpityari, nañaakaa-yitajiri kaminkari, nokinkithata-kota-jiniri Kamiithari Ñaantsi asinonkainkari-payi.

²³ Tima tasonka-wintaari inkantai-tajiri inkarati kaari kisosiri-winta-jinani.”

²⁴ Ikanta ipiyajiitanaja ityaantani Juan, isampita-nakiri Jesús ikaratzi piyowinta-kariri, ikinkithata-kotziri Juan, ikantzi: “¿Paitama piñaakiri chapinki otzisi-masiki? ¿Iriima piñaaki kimitarori saworo opiyonka-tonkita-kaaro tampyaa? †

²⁵ ¿Piñaakirima iwaniinkata ikithaata? Ti. Tima inkarati waniinkata-chari ikithaata, isaika-pankotziri pinkathari.

²⁶ Tima irootaki pijata-sitan-takariri piyojiitaki Kamantan-tzinkari inatzii. Tima imapirota-tziiro irirori yanaanakiri pasini Kamantan-tzinkari-payi.

²⁷ Tima iriitaki isankinata-koitakiri pairani, ikantaitaki: Pamini, aritaki nontyaantaki ityaaroni inkamanta-kotimi,

† 7:24 kimitarori saworo opiyonka-tonkita-kaaro tampyaa = atziri sipita-siriri

Iriitaki witsikaan-timini tsika pinkina-paaki.

²⁸ Pinkimi nokantzi naaka: Pairani oshiki atziri tzimawitain-chari, tikatsi anairini Juan okaratzi iyota-nitakari. Iriima inkarati tsinampa-siritaa-tsini, impinkathari-wintairi Pawa, aritaki yanaa-kotairi Juan.”

²⁹ Ikaratzi kimakiriri ikantayitakiri Juan, ikantanakiri: “Nonintzi pinkiwaatina.” Ari imatzita-nakaro inintzi inkiwaataitiri ikaratzi sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki. Ari imonkaratzirori okaratzi inintakaan-takiri Pawa.

³⁰ Irima Nasitantaniri-payi aajatzi Yomitaantaniri-payi ti isinityaa inkiwaa-yitiri Juan, ari yaparatzirori okaratzi ikasiya-kaantziri Pawa.

³¹ Ipoñaa ikantzi Jesús: “¿Paitama nosiyakaawin-tiriri yokaiti atziri?

³² Nonkimita-kaantiri washaantawai-rintzi iintsi owaankiirin-tsiki aririka isiyakaa-waityaa ikaratzi yintsijitzi, inkanta-wakaa-jiityaa: ‘Thami ashowiriti amashaitan-tyaari.’ Ti ininti. Ikantawita: ‘Thami ampanthai awasiritan-tyaari.’ Ti ininti.

³³ Aritaki pikanta-jiitaka awirokaiti. Piñaawitakari Juan itzitapaakaro owaritintsi, ti iriro kachori, pikanta-jiitakiri: ‘Ikyaantasiritari piyari, irootaki itziwaitantari.’ ‡

³⁴ Ikanta ipokaki Itomi Atziri, ti intziwityaaro irirori owaritintsi, iriro kachori. Ikantai-takiri: ‘Kaari-pirori inatzi, niyawai-rintzi, sinki-ryaantzi, yaapatyaari sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki, yaapatyaari aajatzi kaari-pirosiriri.’

‡ 7:33 owaritintsi = pan; kachori = vino

35 Tikatsi ompaityaa ikantai-takiriri, tima aririka iñiitairo onkarati awisatsini apaata, ari iyoitajiri omapiro iyota-nita.” §

Yariitari Jesús Nasitantaniri paitachari Simón

36 Ikanta aparoni Nasitantaniri yaanakiri Jesús iwakaiyaari. Ariijiitaka iwankoki, saikapaaki Jesús iwapiintaita.

37 Okanta aparoni kaari-piro-siriri kooya nampitarori anta, okimako-wintakiri Jesús ariitaka iwankoki Nasitantaniri iwajiityaa, jataki iroori aakotanaki kasankaari owantaro onaki iwitsikai-tziro mapinaki.*

38 Okatziyi-mota-paakari iitziki Jesús, irayi-mota-paakari. Okanta othaatanaka ooyaaki okiki ashitapaakiri iitziki, oshitanta-tzimaitari oisi. Ipoñaa onintaa-kitzi-waitakiri, osaitan-tanakari kasankaari.

39 Ikanta iñaakiri Nasitantaniri amakiriri Jesús, ikanta-siritanaki: “Omapiro-rikami Inkamantantzinkariti yoka, ari iyotakiromi tsika okantawaita iroka kooya antakiri, tima kaari-piro-siriri onatzi.”

40 Ipoñaa ikantanakiri Jesús yoka Nasitantaniri: “Simón, tzimatsi nonintziri nonkantimi.” Ikantzi irirori: “Intsityaa pinkantinaro yomitaan-tanirí.”

41 Ikantzi Jesús: “Tzimatsi atziri pinatziriri pasini apiti atziri. Aparoni ipina-pirotaki oshiki kiriiki, iriima pasini ipinatakiri kapichiini. †

§ 7:35 onkarati awisatsini = onkarati owajiitani * 7:37 mapinaki = alabastro † 7:41 ipinatakiri oshiki kiriiki = 500 denario; ipinatakiri kapichiini = 50 denario

⁴² Okanta apaata, ti onkanti yoka apiti atziri yoipyaaajiri kiriiki, ipiyaakoi-tairi iririiwitani apitiroiti. Intsityaa pinkantina, ¿Itzimikama itakopirotan-tachani?”

⁴³ Ikantzi Simón: “Iriira itakopirotan-tacha atziri ipyaako-piroi-takiri iriiwitani.” Ikantzi Jesús: “Pimatakiro awiroka pikantakiri.”

⁴⁴ Yaminanakiro Jesús osaikaki kooya, ikantziri Simón: “¿Piñaakiro antakiri iroka kooya? Tima nokyaa-wanko-witakami awiroka, titzimaita pimpina nijaa nonkiwa-kitzitanpaakyaari. Irooma iroka kooya, okiwa-kitzitan-takanaro ooyaaaki sitowanain-tsiri okiki, ipoñaa oshitan-takanaro oisi.

⁴⁵ Ti pininta-porota-wakina piwithatawakyaana awiroka, irooma iroka kooya oshiki onintaa-kiitakina.

⁴⁶ Ti pisai-patzii-totan-tyaanari awiroka yinkantsi pimpinkathatina, irooma iroka kooya, osaitan-takanaro kasankaari noitziki.

⁴⁷ Oshiki okaaripiro-siri-witaka iroka kooya, impyaakoi-tajiniro okantakaaro oshiki otakotantaka. Iriima ikaratzi ipyaakoi-tziri kapichiini, kapichiini itakotanta.”

⁴⁸ Ipoñaa ikantanakiro kooya: “Ipyaakoi-tajiniro okaratzi pikaaripiro-siri-witaka.”

⁴⁹ Ikantajiitanaki ikaratzi itsipajiitari: “¿Pai-tatyaakama yoka ikantantyaarori kaari-pirori impyaakotantiro?”

⁵⁰ Aikiro ikantana-kitziiro Jesús iroka kooya: “Pijatai kamiitha, iro pawisako-siritan-taari pawintaana.”

8

Kooya amitako-yitakiriri Jesús

¹ Ikanta itsipayitakari Jesús 12 iyomitaani, yapirotakiro maaroni nampitsi ikinkithataki tsika ikanta-kota Pawa ipinkathari-wintantai.

² Ari itsipatakaru kooya-payi okaratzi yisita-kota-kaajiri ikyaantasiritaro piyari, okaratzi mantsiya-yiwita-chari aajatzi. Iroka okaratzi oyaatakiriri: María, ipaitai-tziri Pankothanthaari-sato, ikyaantasiritari ikaratzi 7 piyari,

³ opoñaapaaka Juana iina Chuza impiratani Herodes, opoñaapaaka Susana. Tzimatsi aajatzi pasini-payi kooya okaratzi opapiinta-kiriri kiriiki Jesús.

Isiyakaa-wintziri Jesús pankiwai-ryaantzi
(Mt. 13.1-15,18-23; Mr. 4.1-20)

⁴ Ikanta ipiyotzi-winta-paakari Jesús oshiki atziri. Iriitaki poñaayitain-chari pasiniki-payi nampitsi inintzi iñiiri. Isiyakaa-winta-tziiniri okaratzi iyomitaa-yitziriri, ikantziri:

⁵ “Tzimatsi pankiwai-rintzi jatatsiri impanki-waiti. Ikanta yookai-kitakiro iwankiri, tzimatsi ookaikita-painchari awotsiki, ithonka yaatzikaikii-takiro. Ikanta ipokajitaki tsimiri, iwapaakaro.

⁶ Tzimatsi pasini ookaikita-painchari omapi-poro-kitzi kipatsi. Okanta oshooka-witanaka, sintsiini osampisitanaki, tima ti otsinka-pathati kipatsi.

⁷ Tzimatsi pasini ookaikita-painchari kitoochii-masiki. Okonowa-nakaro kitoochii-masi

oshooka-witanaka. Okanta anaanakiro kitoochii oshookanaki, kamanaki pankirintsi.

⁸ Irooma pasini ookaikita-painchari okamiitha-pathatzi kipatsi, saankana okanta oshookapaaki, kithokitanaki. Tima tzimatsi shookapain-tsiri kamiitha.” Ikanta ikaratakiro ikinkithataki, ari ikaimanaki ikantanaki: “Okowa-pirotatyaa iroka, ontzimatyii pinkimisanta-jiitawaki maaroni.” *

⁹ Ari isampita-nakiri iyomitaani-payi, ikantziri: “¿Paitama siyakaa-winta-chari okaratzi piyomitaan-takiri?”

¹⁰ Ikantzi Jesús: “Isinitai-takimiro awiroka piyota-kotairo tsika okanta-kotaka ipinkathari-wintantai Pawa. Iriima pasini-payi, airo nokaman-tziri, apatziro nosiyakaa-wintiniri. Ari yaminawi-jiityaa, airo iñaamaitaro. Ari inkimawi-jiita-kyaaro, airo ikimatha-tzimaitaro.

¹¹ Iroka okanta-kota nosiyakaa-wintakiri: Iroka okithoki ipankitai-takiri, irootaki siyakaa-wintacha iñaani Pawa.

¹² Okaratzi ookaikita-painchari awotsiki, osiyakaa-wintari kimawitarori ñaantsi, ipokapaaki Kamaari imaisanta-kaapaakiri, ti inkimisanti, airo yawisako-siritai.

¹³ Ari okimita ookaikita-painchari omapi-porokitzi, osiyakaa-wintari kimawitarori ñaantsi, intsipayini ikimisantawita. Ti iyotako-pirotatyiiro ñaantsi, iwashaanta-nakiro ikimisantzi. Ti inkisa-sityaaro yantakai-takiri kaari-pirori, tima ikimitakaro pankirintsi ti ontzima-piroti oparitha.

* **8:8** shookapain-tsiri kamiitha = okaratzi 100 okithoki

14 Ari okimita ookaikita-painchari okitoochii-masitzi, osiyakaa-wintari kimawitarori ñaantsi. Okantakaan-tziro okantzimo-siri-waitari, ikinkithasiri-waita yashaarantyyaa, iniwiwaitaro intharowinta-waityyaa. Irootaki anaanakiro ñaantsi ikimawitakari, isiyakaro pankirintsi kaari kithota-tsini.

15 Irooma okitho ookaikita-painchari okamiitha-pathatzi kipatsi, osiyakaa-wintari kimisanta-najirori ñaantsi, kamiithasiri ikantanaja, amawiwaini ikanta, isiya-kotakaro pankirintsi saankana oshookanaki, oshiki okithotanaki.”

*Onkoñaata-koyitai omanako-yiwitain-chari
(Mr. 4.21-25)*

16 “Aninti-rika ooshiri ootamintotsi, ti antata-kotiri. Ti awakotiri otapinaki. Owakotziri jinoki inkini inkoñiinkata-koti ikaratzi kyaintsiri. †

17 Ari onkimityaari aajatzi, ontzimatyii onkoñaata-koyitai omanako-yiwitain-chari, oiñaarontajiro kaari ikimatha-witaita pairani.

18 Paamawintyaaro okaratzi pikimakiri. Tsikarika itzimi otzimi-motakiri, ari ontzimimopirotairi oshiki. Iriima kaari otzimi-motzi, imapiroi-tajiri yaapithai-tairi okaratzi tzimimowitariri.” ‡

† 8:16 otapinaki = otapinaki amaaminto, ojinoki-niinta-yitatzii imaaminto-payi osiyaromi okaratzi ojinoki-yitzi minkontsi-tapi

‡ 8:18 Okaratzi kinkithata-kota-chari aka, iroka okanta-kota: “Kapichiini-rika pikimisanta-wakiro nokanta-kimiri, kapichiini piyotajiro. Irooma pinkimisanta-pirotawaki-rika, oshiki piyotawakiri, aikiro noyotakaa-pirotanakitziimiro.”

Iriniro Jesús aajatzi iririntzi-payi

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

¹⁹ Okanta opoka-sitakiri iriniro Jesús otsipatakari iririntzi-payi oñiiri. Titzimaita onkanti oñiiri itzikakiro atziri piyotzi-winta-kariri.

²⁰ Ari ikamantai-takiri, ikantai-tziri: “Ari opoki piniro otsipatakari pirintzi-payi, onintzi oñiimi.”

²¹ Ikantanaki irirori: “Ikaratzi kimairori iñaani Pawa, yantanajiro aajatzi okaratzi inintakairiri, iriitaki nirintzitari, irootaki non-irontari.”

Imairintziro Jesús tampyaa

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

²² Ari ititanaka Jesús pitotsiki itsipata-naari iyomitaani-payi, ikantanajiri: “Thami amontyaaaji intatzikironta.” Jaitijiitaki.

²³ Ikanta imontyaa-kojiita, maanaki Jesús. Ari itampyaata-kotaki niyankyaa-niki inkaari, antaro osinkyataanaki, titaata-paaka nijaa pitotsiki, irootaintsi itsitsiya-kota-jiiti.

²⁴ Ijata-sitai-tanakiri Jesús, iwakiryii-tapaakiri, ikantai-tziri: “¡Yomitaanarí! ¡Yomitaanarí! ¡Atsitsiya-kotatyii!” Piriintanaka Jesús, iñaanata-nakiro tampyaa, ikantziro: “¡Aritapaaki pitampyaataki!” Ikantziro otamakaani inkaari: “¡Pimairyaaatí!” Awisanaki tampyaa, mairyaaatanaji inkaari.

²⁵ Ikantziri iyomitaani-payi: “¿Tsikama okinakika pawintaani?” Tima okiryaaantzi ikantajiitanaka iyomitaani, antaro itharowan-tanakari, ikanta-wakaa-jiita: “¿Paitatyaakama yoka yomairintan-tarori tampyaa, aajatzi inkaari?”

Gadara-satzi yaakiri piyari
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

²⁶ Ikanta imontyaakaro Jesús intatzikiro inkaari Tapowini, ariijiitaka nampitsiki Gadara. §

²⁷ Iro yaata-kota-paaki-tziini, isiya-sita-wakari yaakiri piyari. Osamanitaki ikyaantasiritari, ti inkithaatajyaa, ti yamitajyaa isaikaji pankotsiki, yasi iwiro isaikawaitzi kitataari-masiki.

²⁸ Ikanta iñaawakiri Jesús, ityiirowa-sita-wakari. Kaimanaki sintsiini, ikantzi: “¡Jesús! ¡Itomi Pawapirori! ¿Tsikama pinkantinaka? ¡Ti noninti piwasinonkaina!”

²⁹ (Tima inkisathata-wakitziiri Jesús yoka piyari iwashaantairi yoka atziri. Pairanitaki isaika-siritan-takari. Oshiki yoositan-tawitaitari asirotha, ithatyiiro. Isiya-siya-waita otzisi-masiki ikantakaari piyari.)

³⁰ Ipoña isampita-nakiri: “¿Tsikama pipaitaka?” Ikantajiitzi piyari: “Nopaita ‘Oshikyaantzi.’ ” Tima oshiki piyari saika-siritan-takariri yoka atziri.

³¹ Aikiro ikantana-kitzii piyari: “Ti noninti papirojiitina.”

³² Ari ipiyotaka tyonkaarikiini oshiki chancho isimokaa-jiitzi. Ikantajiitzi piyari: “Pimintyankina chanchoki.” Ikantzi Jesús: “Pimatiro.”

³³ Jatanaki piyari-payi chanchoki, ikyaantasiritapaakiri, irootaki isiyanta-nakari impiritaki, mitaajiita-paaka maaroni inkaariki, apirotaka ipiinkaki.

§ 8:26 Gadara = Gerasa

³⁴ Ikanta iñaakiro aamaako-wintariri chanchopayi okaratzi awisain-tsiri, siyajiitanaka, ikamantanta-paaki nampitsiki, ikamanta-nakiri aajatzi ikaratzi saikayita-tsiri iwaniki.

³⁵ Ari ipokajiitanaki atziri yaminiro okaratzi awisain-tsiri. Ikanta yariijiita-paaka isaikaki Jesús, iñaapaa-tziiri ikyaantasiritari piyari isaikaki itsipatakari Jesús, ikithaataka, kamiitha ikantanaja. Itharowa-jiitanaki.

³⁶ Tima inkarati ñaakirori awisain-tsiri, ikamanta-wakiri ikaratzi pokayitain-tsiri, ikantziri: “Iriitaki yoka isita-kota-kaajiriri ikyaantasiritari piyari.”

³⁷ Ikanta nampiyitarori iipatsitiki Gadara-satzi, oshiki isintsiwinta-jiitakari Jesús, ikantziri: “Pijatai, ti noninti pisaiki-motina.” Irootaki ikantanariri, tima antaroiti itharowan-tanakari. Ari ititanaja Jesús pitotsiki, piyanaka.

³⁸ Isintsiwinta-witawaari yisita-kota-kaajiri, ikantziri: “Nonintzi noyaata-nakimi.” Yakanakiri Jesús, ikantziri:

³⁹ “Airo piyaatana, pijatai pinampiki pikamantantai, pinkantapaji: ‘Iwawisaa-kotaana Pawa.’ ” Imatakiro yoka atziri, jataji inampiki, ikamanta-pajiri maaroni atziri, ikantapajiri: “Iwawisaa-kotaana Jesús.”

Irisinto Jairo aajatzi kooya antzita-kiriri iithaari Jesús

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰ Ikanta ipiyaja Jesús, kimosiriwinta ipiyotziwinta-waari atziri, tima iriitaki iyaakoniintakiri.

⁴¹ Tzimatsi aparoni atziri ipaita Jairo, iriitaki jiwatakaan-tatsiri karapapankoki. Iñaapaakiri Jesús, ityiirowa-sita-paakari, ikantapaakiri: “Pinkathari, nonintzi pijati nowankoki.”

⁴² Tima onkami-matatzii yapintoti irisinto. Ari tzimaki iroori okaratzi 12 osarintsiti. Iyaatanakiri Jesús pokasita-kiriri. Ikanta iyaatzirira atziri-payi yoka Jesús, yatsinaki-matakiri.

⁴³ Okanta aparoni kooya sokaawaita-chari iraani, tzima-kotaki 12 osarintsi omantsiya-waitaki, tikatsi-tzimaita kantironi yaawintiro. Tima thonka-kotaka oiriikiti aawinta-kaanta-witaka.

⁴⁴ Okina-sita-paakiri itaapiiki Jesús, antzitakiri kapichiini opatziki iithaari. Apatha-kiro isita-kotanaki osokaawaita iraani.

⁴⁵ Ipoña isampitan-tanaki Jesús, ikantzi: “¿Ninkama antakinari?” Tikatsi kamanta-tsini ipaita antzita-kiriri. Ari iñaawaitanaki Pedro itsipatakari ikarajitzi, ikantzi: “Yotanari, tima piñaakiri yatsinaki-matakimi oshiki atziri.”

⁴⁶ Aikiro isintsita-nakitzi Jesús ikantzi: “Ninkama antakinari. Tima nokimawakiro nosintsinka tzimatsi isita-kotanaintsiri.”

⁴⁷ Okanta oñaakiro iroka kooyaka ti omanakotyaa okaratzi antakiri, piyonkawaitanaka, opoka-sita-paakiri Jesús, otyiirowa-sita-paakari, maaroni ikimaitakiro okamanta-kota, ikimaitakiro tsika okanta omapoka-sitanaka isita-kotanaji osokaawaita iraani.

⁴⁸ Ikantanakiro irirori: “Kooyá, irootaki isitakotaa-jimiri pawintajana. Kantatsi pijatai, kimosiri pinkanta-najyaa.”

⁴⁹ Tikira-mintha inthonkiro Jesús iñaanatziro kooya, ariitapaaka poñainchari iwankoki jiwari, ikantapaakiri: “Kamakira pisinto, aritapaaki piñaasirinkiri yomitaan-taniri.”

⁵⁰ Ikanta ikimakiri Jesús ariitapain-chari, ikantanakiri irirori: “Airo pitharowa-siwaita. Pawintyaana, aritaki isita-kotaji.”

⁵¹ Ikanta yariijiita-paaka pankotsiki, tikatsi isiniti inkyaapaaki, intaini Pedro, Jacobo, Juan, asitarori irisinto aajatzi iniro.

⁵² Oshiki irakota-jiitaro kamaintsiri. Ikantapaaki Jesús: “Airo piraajiita, ti onkami, omakoryaatzii.”

⁵³ Thainka-siri iwawitai-takari Jesús, tima omapiro iñiitakiro okamaki iintsi.

⁵⁴ Ikanta yairika-wakota-paakiro Jesús, iñaana-tzimaitaro sintsiini, ikantziro: “¡Iintsi, pimpiinti!”

⁵⁵ Piyasirin-katapaaka iintsi, piriintanaja. Ari ikantzi Jesús: “Pimpiro oyaari.”

⁵⁶ Okiryantzi ikantawinta-nakari Jesús yoka asitarori iintsi. Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Ti noninti pikamantantiro okaratzi piñaakiri.”

9

Ityaantai-tziri 12 Oyomitaari (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

¹ Ipoña yapatotakiri Jesús 12 iyomitaani ipajiinkaakiri isintsinka. Imatanakiro irirori yisita-kota-kaayitziri ikyaantasiritari piyari aajatzi mantsiyarintsi-payi.

² Ityaankakiri ikamantantiro tsika okanta-kota ipinkathari-wintantai Pawa, yisita-kota-kaayitairi mantsiyata-tsiri.

³ Ikantayitakiri: “Airo paanaki tsika ompaityaa, airo paanaki pikotzikiiri, pitharati, piwariti, piiriikiti, airo paanaki aajatzi pasini pithaari.

⁴ Aririka pariitakyaa pankotsiki, ari pimaapaki irojatzzi pawisan-takyaari.

⁵ Airorika yaakamiithai-tzimi anta, pawisapithatiri, pitikanajiro pipatsi-kitziti, iro iyotantaityaari ti inkimisanti.” *

⁶ Ikanta ijajuitaki iyomitaani, ithonka ikamantantakiro nampitsiki Kamiithari Ñaantsi, oshiki mantsiyari yisita-kota-kaayitaki.

Ikamantakari Juan Kiwaatantaniri

(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷ Ikanta pinkathari Herodes ikima-kotakiri Jesús okaratzi yantayitakiri, okantzimo-siritanakari, tima tzimatsi kantatsiri: “Añaajira Juan Kiwaatantaniri.”

⁸ Pasini kantatsiri: “Elías inatzii.” Ikan-taitzi aajatzi: “Aamaasitya iri piriintaacha pasini Kamantan-tzinkari tzimita-chari pairani.”

⁹ Irojatzzi ikantan-tanakari Herodes: “Nowiskaantakiri Juan. ¿Tsikama itzimi nokima-kotziri iroñaaka?” Oshiki inintawitaka iñiirimi Jesús.

Iwajiita 5000 sirampari

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-34; Jn. 6.1-14)

¹⁰ Ikanta ipiyayitaara Otyaankaari.

* 9:5 otikirori iipatsi-kitziti

¹¹ Iro kantacha iyojiitaki atziri tsika ikinaki, iyaakanakiri. Yaawakiri Jesús kamiitha yokaiti, ikamantakiri tsika okanta-kota impinkathari-wintantai Pawa, yisita-kotakaayitakiri mantsiya-yitatsiri.

¹² Aritaki tsitiniityaanaki, ipokapaaki iyomitaani ikaratzi 12, ikantapaakiri: “Pityaan-tajiri atziri-payi nampitsiki, yamini tsika imayi, tsika iyaa aajatzi, aamaa-sityaa tzimatsi-rika owaantsiki. Tima asaikatzi otzisi-masiki.”

¹³ Ari ikantzi Jesús: “Pimpiri awiroka iyaari.” Ari ikantajiitzi: “Tikatsi nopiriri, apatziro itzimi ikaratzi apiti sima aajatzi okaratzi 5 yatan-tari. ¿Pinintzima nojati namananta-kitiniri iyaari maaroni atziri?” †

¹⁴ Aamaaka ikarajiitzi 5000 sirampari apatotain-chari. Ipoñaa Jesús ikantziri iyomitaani: “Papatoyitiri inkarati 50 atziri pimisaika-yitiri, ari pinkimita-kiriri maaroni.”

¹⁵ Ari ikantakiro, imisaikakiri maaroni atziri.

¹⁶ Ipoñaa yaakiri Jesús yoka sima aajatzi yatantari, aminanaki inkitiki, ipaasoonki-wintakiro. Ipitoryaakiro, ipayitakiri iyomitaani, iwawisaa-kiniri irirori atziri-payi piyotain-chari.

¹⁷ Tima maaroni iwajiitaka, kimaniinta-jiitaka. Iyoyajiro okaratzi tzimaraanta-naintsiri, itiyitajiro okaratzi 12 kantziri jaikitaa-tsiri.

*Iyotaki Pedro: Saipatzii-totaari inatzi Jesús
(Mt. 16.13-20; Mr. 8.27-30)*

† 9:13 yatantari = pan

18 Ikanta isaiki Jesús yamanajiitzi itsipatari iyomitaani. Ari isampita-kiriri ikantziri: “¿Paitama ikinkithasirita-kotanari atziri-payi?”

19 Akajiitanaki iyomitaani, ikantzi: “Tzimatsi atziri kantatsiri, Juan Kiwaatantaniri pinatzii. Ikantzi pasini Elías pinatzii awiroka. Tzimatsi kantayita-tsiri aajatzi, iriitaki itarori Kamantan-tzinkari añaaajatsiri’ ”

20 Ipoña ikantzi Jesús: “¿Tsikama pikanta-jiitzi awiroka?” Ari yakanaki Pedro, ikantzi: “Awirokatakai Saipatzii-totaari poñaachari Pawaki.”

21 Ari ikantanakiri Jesús: “Airo pikamanta-kotana.”

*Ikinkithata-kotziro Jesús iwamaitiri
(Mt. 16.21-28; Mr. 8.31-9.1)*

22 Aikiro ikantana-kitzii: “Antaro inkimaatsita-kaiyaana Antari-konaiti, ijiwari-payi Ompira-tasorintsitaari, aajatzi Yomitaan-taniri-payi, aritaki iwa-kaantakina. Iro mawatapain-tsiri kitaitiri, añaaajana.”

23 Ipoña ikantanakiri maaroni: “Tzimatsi-rika nintatsiri intsipatyaana, iwashaantairo inintasi-yitari yantiro, onkanta-wityaa ipaikakoi-tirimi, intsipata-piintyaana kitaitiriki.

24 Tima inkarati itakowaita-chari yantayitziro inintayitziro irirori, ari impyaa-sitajyaa. Iri-ima ikaratzi atsipiwintarori yantanajiro non-intziri naaka irootaki ikamawintan-tanari, aritaki yawisako-siritai.

25 Aminaasi-waita otzimi-motantzi waararontsi aka kipatsiki, aritaki ompyaa-kaasitan-tajyaa.

²⁶ Tima inkarati pasikiko-wintyaanani naaka aajatzi okaratzi nokinkithata-koyitakiri, ari imat-apajiri aajatzi Itomi Atziri impasiki-kowintapajiri apaata aririka impiyi yamajiro iwani-inkaro, irasi Asitariri, aajatzi irasi Maninkariiti tasorin-tsitaa-tsini.”

²⁷ Ipoñaa ikantanaki aajatzi Jesús: “Omapiro-tatyaa, tzimatsi pikaratziri aka, tikira pinkamita aritaki piñaakiro tsika inkantyyaa Pawa impinkathari-wintanti.”

Isiparyii-motziri Jesús iyomitaani
(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

²⁸ Okanta awisaki 8 kitaitiri, tonkaanaki Jesús otzisiki yamani, ari itsipata-nakari Pedro, Jacobo aajatzi Juan.

²⁹ Ikanta yamanira, ari ipasini-porotanaki Jesús, kitamaaro okantanaka iithaari osiparyaanaki.

³⁰ Iñiitatzi apiti katziya-painchari itsipata-paakari Jesús, Moisés inatzi itsipatakari Elías.

³¹ Otapotakari iwaniinkaro tsika ikatziya-jiitapaaka, ari ikinkitha-kojiitziro tsika inkantaitiri Jesús impyaakai-tyaari Aapatyaawiniki.

³² Tima ayimata-kirira Pedro iwochokini aajatzi ikimitakari ikaratzi itsipatakari. Okanta awishi-mota-nakiri iwochokini, iñaatziiro iwaniinkaro Jesús itsipata-karira apiti koñaata-paintsiri.

³³ Iro ipiyi-matanaka apitira tsipata-paintariri Jesús, ikantzi Pedro: “¡Yomitaanari! Omapiro okamiithatzi pamakina aka. Kamiitha nowit-sikimi mawa panko-shitantsi: Aparoni pasityaa

awiroka, aparoni yasityaa Moisés, yasityaa aparoni Elías.” Iñaawaita-sitanaka Pedro, ti iyoti opaita ikantziri.

³⁴ Iñaawai-minthaitzi Pedro, anaapaakiri minkori, antaro itharowanaki.

³⁵ Ikimatzii iñaawaitai-tanaki minkoriki, ikantaitzi: “Notomi inatzii yoka noyosiitakiri. Pinkimisantairi.”

³⁶ Okarata-paakira ñaantsi iñaawaitai-takiri, iñiitatzii apaniro ikantanaja Jesús ikatziya. Tira ikamantantzi-tyaaro iyomitaani tsika ikanta iñaakiri, imanani iwakiro.

*Yisita-kota-kairi Jesús iintsi yaakiri piyari
(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)*

³⁷ Okanta okitaitita-manaji, oirinka-jiitaja Jesús ipoñajaro tonkaariki otzisiki, oshiki pokapain-tsiri imonthaa-wajyaari.

³⁸ Ari isatikaka aparoni atziri, kaimanaki sintsiini ikantzi: “¿Yomitaan-tanirí, nonintzi pamininari napintziti notomi!

³⁹ Ikyaantasiritari piyari, oshiki ikaimakaa-waitziri, isimori-waantita-kairi ikamana-waitzi, iposakaa-waitari, ti iwashaantiri kapichiini.

⁴⁰ Nokanta-witakari piyomitaani yisita-kotakayinari, ti imatiri.”

⁴¹ Yakanaki Jesús ikantanaki: “Ti pinkimisanta-jiiti awiroka, pikinasi-waitaka. ¿Tsikama onkarati nosaiki-mota-najimi noñihiro namawitimi? Pamakiri aka pitomi.”

⁴² Ikanta yamaita-paakiri iintsi, isinkiwintakaanakari piyari, tyaanaki osaawiki, antaroiti ipiyonka-waitanaka. Ipoñaa Jesús ikisathatakiri piyari, isita-kotanaji iintsi, yaanajiri asitariri.

43 Tima okiryaaantsi ikantajiitanaka atziri iñaakiro isintsinka Pawa.

Yapiitajiro Jesús ikamanta-kota inkami-motanti

(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ipoñaa yapiitakiro Jesús ikantziri iyomitaani:

44 “Piwakimpityatyaaro awiroka iroka ñaantsi, okowa-pirotatya. Irootaintsi yaakaan-taitiri Itomi Atziri”

45 Iro kantacha ti ikimatha-jiitiro okaratzi ikantawitariri, tima imana-pithai-tatziiri airo ikimathatantaro. Irootakira itharowan-tajiitari tikatsi sampitirini opaita ikinkithata-kotziri.

Tsika itzimi iriipirota-tsini

(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Ikanta iyomitaani Jesús ikanta-wakaa-mintakaro ipaita-rika iriipirota-tsini.

47 Iro kantacha iyotaki Jesús opaita ikinkithasiritari iyomitaani-payi. Yaaki aparoni iintsi, imisaikakiri tsika isaikajiitzi.

48 Ipoñaa ikantzi: “Ikaratzi aakamiithatairiri osiyakariri iintsi yawintaajana, naaka yaakamiithataki. Ari okimitari aajatzi, aririka paakamiithatakina naaka, osiyawaitakaro iriitaki paakamiithatanaji otyaanta-kinari aka. Ikaratzi kaari iriipirota-tsini iroñaaka aka, iriitaki iriipirotaa-tsini apaata.”

Ari akaratziri kaari kisaniiintairi

(Mr. 9.38-40)

49 Ipoñaa ikantanaki Juan: “Yomitaanarí, noñaaki chapinki aparoni atziri pairyiirori

piwairo, yisita-kota-kayi-maitari ikyaantasiritari piyari. Tira añajiri ankaratiri aka, nowashaanta-kaakiri.”

⁵⁰ Ikantanaki Jesús: “Airo piwashaanta-kairimi, tima ari akaratziri kaari kisaniintaini.” ‡

Ikisathatai-tziri Jacobo aajatzi Juan

⁵¹ Aritaki monkaratzi-mata-paaka iwajinokantajyaari Jesús, tonta-siri ikantanaka ijati Aapatyaawiniki.

⁵² Ityaankaki amina-rontirini Ositikii-toniki.

⁵³ Iro kantacha ti inintajiiti Ositikii-toni-satzi inkini-motiri, tima iyojiiti ijatatyii Aapatyaawiniki.

⁵⁴ Ikanta Jacobo aajatzi Juan, ikantanakiri Jesús: “Pinkatharí, thami ankaima-kaanti ookatha-rontsi ompoñaakyaa inkitiki, ikimitaakiro pairani Elías, yapirotyaata intajyaa yokaiti.” §

⁵⁵ Ari ipithoka-sita-nakari Jesús, ikisathata-nakiri, ikantziri: “Tityaa pinkamiitha-siriti awiroka.

⁵⁶ Tira iro impokan-tyaari Itomi Atziri aka impyaasi-waitajyaa atziri, ontzimatyii iwawisaa-koyitairi.” Irojatzi ikinanta-nakari pasiniki nampitsi. *

Nintawita-chari iyaatirimi Jesús (Mt. 8.18-22)

‡ **9:50** akaratzi kaari kisaniintaini: onasiyita ñaantsi-payi
 § **9:54** ookatha-rontsi = paamari * **9:56** Tzimayitatsi sanki-narintsi tsika ti iñiitiro itanakarori iroka ñaantsi aka. onasiyita ñaantsi-payi

⁵⁷ Ikanta yawisanakira Jesús, ikantawitaitawaari awotsiki: “Yomitaanarí, nonintzi noyaata-nakimi tsika pinkinayiti awiroka.”

⁵⁸ Yakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsira imoro kowincha imaanta-piintari, aajatzi ikimita tsimiri-payi tzimatsi imayiro. Iriima yoka Itomi Atziri ti ontzimi iwanko imaanta-piintyaari irirori.”

⁵⁹ Ipoñaá ikantawita-nakari Jesús pasini: “Piyaatina awiroka.” Ikantzi irirori: “Pinkatharí, noninta-witaka naaka noyaata-nakimi, airotzimaita iroñaaka, nonintatzii noñiuro nonkitata-najiri asitanari, aripaiti noyaatimi.”

⁶⁰ Ikantanakiri Jesús: “Tima inkarati kamasirita-tsiri, aritaki inkitatairi irirori kaminkari-payi. Ontzimatyii pinkinkithatakotajiro awiroka tsika okanta-kota impinkathari-wintantai Pawa.”

⁶¹ Ari ikantawitanaka pasini: “Pinkatharí, nonintzi naaka noyaatimi, iro kantacha pisinitina nowithata-panaatyaari noshininka nonampiki.”

⁶² Yakanaki Jesús, ikantziri: “Apatziro okanta pamina-piintziro pikiya-sitziro piwankiri, tikatsi paminayitanaji pasini. Ari ikimitari kaari washaantaironi yantayita-piintziri, tira iñiuro apanta-pirotzi-motyaari impinkathari-wintairi Pawa.”

10

Ityaantai-takiri ikaratzi 70

¹ Okanta okarata-paaki iroka-payi, ari yami-naki Jesús pasini intyaantiri ikaratzi 70, apiti-payi ityaankakiri, ijiwatiri nampitsiki tsika ink-inayitanaki irirori.

² Ikantakiri: “Isiyakaro yokapayi atziri osampain-katzi pankirintsi, titzimaita intzima-piroti atziri koyaaajironi. Pamanajiri awirokaiti Awinkathariti, intyaan-tiita oshiki jatasitirini atziri-payi, tima tzimatsi oshiki kimisantaa-tsini.

³ Pijajiiti awiroka, naakataki otyaankimiri, pikimitakari ityaankai-tziri ipiraitari tsika ipiyota katsimari owantachari. *

⁴ Airo paanaki piiriikiti, piwariti, piijakontatasityaa. Airo piwithatari piñaanakiri awotsiki pisamanitzi = kari.

⁵ Aririka pariitakyaa pankotsiki, piwithata-paakyaari saikatsiri. Pinkanta-paakiri: ‘Onkamintha pisaika-waiti kamiitha piwankoki.’

⁶ Tzimatsi-rika aakamiithata-wakimini, aritaki isaikaji kamiitha. Irooma airorika yaakamiithatzimi, ampinaa-sita piwitha-witapaakari.

⁷ Ari pimaa-paaki pankotsiki tsika pariitaka, airo pamina-minatzi pasini pankotsi. Ari piyaari, pirayitiro impaitimiri. Tima ontzimatyii impinaitiri antawaita-tsiri.

⁸ Aririka yaakamiithataitimi nampitsiki tsika pariitakyaa, piyaaro onkarati impaitimiri anta.

⁹ Pisita-kota-kaayitiri mantsiyari anta, pinkantiri: ‘Irootaintsi impinkathari-wintantaji Pawa.’

¹⁰ Irooma pariitakyaa pasiniki nampitsi, airorika yaakamiithai-tzimi, pawisa-pithatiri,

* **10:3** ipiraitari = oisha; owantachari = lobo

pinkanta-nakiri:

¹¹ ‘Ari notikanajiro noipatsi-kitziti aka, irootaki iyotaitan-tyaari ti pinkimisanti. Iro kantacha, ontzimatyii piyoti irootaintsi impinkathari-wintantaji Pawa.’ †

¹² Iro kantacha, apaata owiraantyaaroni kitaitiri, imapirooi-tairi iwasankitaitiri irirori nampitarori anta, aritaki anaajiro inkantai-tajiri Paamaarini-satzi.”

*Ikanta-machiitziri kisosiriri nampitsiki-payi
(Mt. 11.20-24)*

¹³ “Ikanta-machiitzimi Simapankoni-satzi aajatzi nampitarori Corazín. Oshiki piñaawitakaro notasonka-wintantaki, titzimaita pinkimisanta-jiiti. Iriimi ñaakinani Mapini-satzi aajatzi Simaa-satzi, aritaki inkithaata-nakyaaromi mirimasita-tsiri kithaarintsi, saikawaita-nakimi samampoki iwasirita-kotyaa ikaaripiro-siri-yitaki, inkimisantaimi maaroni iriroriiti. ‡

¹⁴ Awirokatakai imapiroiti iwasankitaitiri apaata aririka yaminakoi-tairi maaroni yantaitakiri. Aritaki anaajiro inkantaitiri Mapini-satzi aajatzi Simaa-satzi.

¹⁵ Aajatzi awirokaiti nampitarori Capernaum, pikinkithasiriwita pijatai inkitiki, apatziro pijamatsitaji tsika ikinayitzi kaminkari.

¹⁶ Tzimatsi-rika kimisantimini, naakatakai ikimisantaki. Itzimi-rika maninta-sirita-kimini,

† **10:11** otikirori iipatsi-kitziti ‡ **10:13** mirimasita-tsiri kithaarintsi; Tima yokaiti nampitarori Corazín aajatzi Simapankoni-satzi, Judá-iti inatzii. Iriima Mapini-satzi aajatzi Simaa-satzi, pasini-satziiti inayitzi, ti ishininkatyaari Judá-iti.

naaka imaninta-siritaki. Itzimi-rika maninta-sirita-kinari naaka, imanintakiri tsika itzimi otyaanka-kinari aka.”

Ipiyayitaja ityaankai-takiri ikaratzi 70

¹⁷ Tima kimosiri ipiyajitaja ityaankai-takiri karatatsiri 70, ikantayitapaji: “Pinkathari, tima awiroka otyaanka-kinari, yantziro piyari nokanta-yitziriri.” §

¹⁸ Ari ikantzi Jesús: “Noñaakiri Kamaari iwaryii-takiri inkitiki ikimiwaitakaro oporiryaatzi ookatha-rontsi. *

¹⁹ Tima naaka kantakaaro otzimi-motan-tamiri pisintsinka, aritaki onkantaki pisatikan-tyaari maranki aajatzi kitoniro-payi. Ari piitsinampaakiri piyari kisanintzimiri, tikatsi-tzimaita awishi-motimini.

²⁰ Airotzimaita pikimo-siri-winta-sitaro yantakiro piyari pikanta-kiriri. Apatziro pinkimo-siri-wintiro isankinai-tajiro piwairo-payi inkitiki.”

Ikimo-siritzi Jesús

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Irojatzzi ikimo-siritan-tanakari Jesús, ikantanaki: Mt 11.25-26 “Apaá, tima awiroka pinkathari-wintziriri inkiti-satzi aajatzi kipatsi-satzi, oshiki nowisiryaaawintakami. Tima awiroka omanitzi-motakiri yotaniriiti iroka-payi, iriitaki piyotakaa-yitaji osiyariri iintsi itsinampasiritzi. Ari okanta, tima irootaki onimota-kimiri awiroka Asitanari.”

§ **10:17** otyaanka: wairontsi * **10:18** Kamaari = Mishatantaniri

22 Ikantanakiri piyotsiwinta-kariri: “Iriitaki Asitanari oyota-kayi-narori maaroni. Apatziro iyotana irirori, tima Itomi iwana. Ari nokimitari naaka apatziro noyotziri Asitanari, kantacha noyotakaa-yitajiri nonintziri naaka iyotajiri.”

23 Ipoñaa yapatotakiri Jesús maaroni iyomitaani, yaanakiri intyaatsikaini, ikantakiri: “Tasonka-wintaari iwaitiri inkarati ñaayitajironi okaratzi piñaayitajiri awiroka.

24 Tima tzimawitacha oshiki Kamantan-tzinkari, aajatzi pinkathariiti nintawitainchari iñiromi okaratzi piñaakiri, okaratzi pikimayitajiri aajatzi awirokaiti. Titzimaita inkimajitiro.”

Nisironkatan-taniri Ositikii-toni-satzi

25 Ari isaikakiri Yomitaan-tzirori ikantakaan-taitsiri, inintzi inkompita-kaiyaari Jesús, ikantakiri: “¿Yomitaan-taniri! ¿Paitama nantiri naaka nañaanitan-tajyaari?”

26 Ikantzi Jesús: “¿Paitama isankinai-takiri Ikantakaan-taitsiriki? ¿Tsikama okanta piyotakotziro awiroka?”

27 Ari ikantzi Yomitaan-taniri: “Piwinkathariti inatzi Pawa, ontzimatyii pininta-piro-tajiri, pininta-siri-tajiri, pininta-sintsi-tajiri. Osiriki piwairi. Pintakota-jyaari pishininka, pinkimita-kaantiri pitakota awiroka.”

28 Ikantzi Jesús: “Omapiro pikantakiri. Pantiro iroka, aritaki pañaanitai.”

29 Ari ininta-jaantzi intzikaa-winta-nakyyaa, isampita-nakiri Jesús, ikantziri: “¿Tsikama itzimika nonkimita-kaantiri ashininka?”

30 Ikantzi Jesús: “Tzimatsi ashininka poñaachari Aapatyaawiniki inintzi ijatiro Kasiryaariki. Okanta niyaanki-thaki awotsi, imonthaakari kosintzi, yaapithatakiri okaratzi tzimi-motziriri, iposawaitanakiri, yookanakiri awotsi-nampiki ikami-mataki.

31 Ari ipokaki Ompira-tasorintsitaari, ishininka inawita, iñaawita-paakari inaryaaka, ti yaminanakiri yawisa-pithata-nakiri.

32 Ari ikimitakari aajatzi Leví-iti, irijatzi ishininka, iriitaki amita-kotanta-piinta-tsiri Tasorintsi-pankoki. Iñaawita-paakari inaryaa, ti yaminanakiri yawisa-pithata-nakiri.

33 Ikanta ipokaki Ositikii-toni-satzi, kaari ishininka irirori. Iñaapaakiri inaryaa, inisironkata-paakiri.

34 Yaawinta-paakiri itziritan-takari aawintarontsi, ipoñaaa ikyaa-kota-kaanakari ipiraki, yaanakiri nampitsiki. Iriitaki amina-kiriri. †

35 Okanta okitaitita-manaji, yaaki apiti kiriiki, ipinako-winta-nakiri, ikantanaki: ‘Pamininari yoka. Aririka nompiyaki apaata, nompinata-pajimi okaratzi paminakinari.’ ” ‡

36 Ari isampitziri Jesús yoka Yomitaan-taniri, ikantziri: “Mawa ikaratzi ñaakiriri ikositaitziri. ¿Tsikama itzimika kimitakaan-takariri ishininka?”

37 Yakanaki irirori, ikantzi: “Iriitaki yoka nisironkata-paakariri.” Ikantzi Jesús: “Pijatai, irojatzi pimatapajiri awiroka.”

† 10:34 ipira = mora; itziritan-takari aawintarontsi = yiinkantsi aajatzi poitatsiri (vino) ‡ 10:35 kiriiki = denario, iriitaki ipinatanta-piintai-tziri yantawaitaitzi aparoni kitaitiri

Yariitaro Jesús owankoki Marta aajatzi María

³⁸ Ikanta yawisanaki Jesús ariitaka pasiniki nampitsi. Ari osaikiri kooya paitachari Marta, iro isaiki-mota-paaki owankoki.

³⁹ Iroka kooya tzimatsi irinto opaita María. Irootaki tsipata-wakariri Jesús okimisantziri ikinkitha-waitzi.

⁴⁰ Irooma Marta oshiki okantzi-motakaro amina-mina-waitzi opawakiriri Jesús. Iroora opoka-sitan-takariri, okantapaakiri: “Pinkathari, owapintaakina nirinto. ¿Pinkantinaro amitakota-wakina?”

⁴¹ Iro kantacha ikantanakiro Jesús: “Marta, ¿paitama okantzimo-siritan-tamiri onkarati pantayitiri?”

⁴² Aparoni okanta ninta-pirota-chari, irootaki onintakiri iroori María tikatsira kantironi yaapithatajiro.”

11

Ikinkithata-kotziro Jesús amanaantsi

(Mt. 6.9-15; 7.7-11)

¹ Ipoñaa ijataki Jesús yamani. Ikanta ithonka-kiro, ari ikantakiriri aparoni iyomitaani: “Pinkathari, piyomitainaro yamanaitzi, ikimitairo Juan iyomitaakiri iyomitaani irirori.”

² Ari ikantzi Jesús: “Iroka pinkanti pamana-piinti awiroka:

Asitanari, nampitarori inkitiki,

Tasorintsi onatzii piwairo.

Pimpinkathari-wintantaji.

Pantakaan-tajiro aka kipatsiki okaratzi pinintakaantairi awiroka.

Pinkimita-kaantairi saikatsiri inkitiki, yantay-
itziro okaratzi pininta-kairiri. *

³ Pimpa-piintinaro kowityii-motanari noyaari. †

⁴ Pimpyaakota-jinaro nokaaripiro-siri-waitaki,
Tima nomatakiro naaka, nopyaakotajiri ikaratzi
awaaripiro-sirita-kinari.

Airo pisinitaana iñaantai-tyaana, inintaiti
yanta-kayi-tinaro kaari-pirori.”

⁵ Ipoña ikantanakiri aajatzi: “Aririka intzimi
aparoni pitsipa-winthari, impokaki niyaankiiti,
inkantimi: ‘Pimpawakina mawa yatantaitari, ‡

⁶ tzimatsi ariitachari nowankoki, tikatsi tzi-
matsini nopawakiriri.’

⁷ Impoña pinkanta-wityaari: ‘Airo
piñaasirinkana nomaakaa-tziiri nintsiti-
payi, tima nasitakiro nowanko, irootaki airo
okantanta nompimi.’

⁸ Kimiwaitaka airo pinintawita pimpiri
onkanta-witakyaa iriitakami pitsipa-minthari.
Iro kantacha aikiro isintsitatzii ikampitzimi, ari
pisiwinta-nakiro pintzinai, pimpawakiri okaratzi
inintziri.”

⁹ Ikantzi Jesús: “Pinkampitanti, pamina-
minatai aajatzi, aritaki impaita-jimiro pin-
intziri. Pisiyakaantiro aririka pariityaa pankot-
siki, pinkanta-paakiri asitarori: ‘Pasitaryinaro
piwanko.’ Aritaki yasitaryaa-kimiro iwanko.

* **11:2** Tzimayitatsi sankinarintsi tsika ti iñiitiro ñaantsika
“nampitarori inkitiki,” aajatzi owiraantarori iroka ñaantsi aka.
onasiyita ñaantsi-payi † **11:3** noyaari = pan ‡ **11:5** yatanta-
itari = pan

10 Tima aritaki impaitairi kampitan-tatsiri. Inkarati amina-minataironi, aritaki iñaakaitairi. Aririka inkantanti: ‘Pasitaryiinaro.’ Aritaki yasitaryaitakiniri.

11 Tima aririka inkampitimi pitomi, inkantimi: ‘Apaá, pimpina yatantaitari’ ¿Arima pimpakiri mapi? Aririka inkantimi: ‘Pimpina sima.’ ¿Arima pimpakiri maranki iyaari? §

12 Aririka inkantimi: ‘Pimpina kithokintsi.’ ¿Arima pimpakiri kitoniro?

13 Tima piyoti pitakotari pitomi-payi awiroka, kaari-pirori pinawita. Iriira mapirotzirori Asitairi Inkiti-satzi, itakotari irirori ikaratzi amanayita-piintziriri, inampi-sirita-kaayityaari Tasorinkantsi.”

Maimanita-wakaa-chari pankotsiki
(Mt. 12.22-30; Mr. 3.20-27)

14 Ipoñaa yisita-kota-kaakiri Jesús aparoni kisowaantiri ikyaantasiritari piyari. Ikanta yisita-kota-kaajirira, ñaawaitanaji kisowaanti-witachari. Tima okiryantsi ikantawintaitanakari Jesús.

15 Tzimatsi kantayita-naintsiri: “Yoka atziri isintaka-tziiri Nantatsiri, irootaki yisita-kota-kaantariri ikaratzi ikyaantasiritari piyari.”

16 Tzimatsi pasini nintatsiri iñiuro intasonkawintanti Jesús, iro iyotantai-tyaari omapiro opoñaa itasorinka inkitiki, ininta-jitatzii iñaantai-tyaari.

§ 11:11 yatantaitari = pan; Tzimayitatsi sankinarintsi tsika ti iñiuro iroka ñaantsi satikain-chari niyaankiniki aka. onasiyita ñaantsi-payi

17 Ikanta iyotaki Jesús okaratzi ikinkisiryaayitari atziri-payi, ikantanaki: “Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri tsika ipinkathari-wintai-tziri, aritaki yooka-wakaanakyaa. Aririka imaimanita-wakaiyaa atziri tsika isaika-pankota-wakaa, aritaki yooka-wakaanakyaa.

18 Ari ikantzitari aajatzi Kamaari aririka imaimanita-wakai-yaami. Aritaki yooka-wakaanakyaa, ¿airoma ithonka yooka-wakaanakyaa? ¿Paitama pikantantari iriira owawisaakotanari Aantatsiri? *

19 Iriirikami Kamaari Nantatsiri sintsitakaanari naaka, ¿irijatzima sintsitakairiri piyomitaani awiroka yisita-kota-kaantariri ikaratzi ikyaantasiritari piyari? Aririka okanta pikamantakota-tziiri piyomitaani, aritaki inkisan-takyaamiro okaratzi pikantakiri.

20 Irooma naaka ipanaro isintsinka Pawa, irootaki nomatan-tariri nisita-kota-kaayitziri ikaratzi ikyaantasiritari piyari. Tima imapokakimi awiroka-payi Pawa ipinkathari-wintantai. †

21 Aparoni atziri sintsita-tsiri tzimatsiri imanaminto, aamaako-winta-chari, tikatsira matirini inkyaa-sitiri iwankoki yayitiri okaratzi yasitari.

22 Irooma ipoka-sitakiri pasini atziri anairiri isintsitzi, yaapithatakiri yawintaa-witari, yaapithatakiri yasitari, yantitaa-kyaaro.

23 Tima inkarati kaari aapatyaanari naaka, iriitaki kisaniantanari. Ikaratzi kaari amita-kotinari inkoyaa-kotina, iiwara-kota-tyaana.”

* 11:18 Kamaari = Mishatantaniri † 11:20 isintsinka = irakoi-mpiki

*Ipiya-sitanta piyari**(Mt. 12.43-45)*

²⁴ “Tima osiyawaitakaro isaika-siritantyaarimi piyari aparoni atziri, iwankotsi-titakari yañaa-minto. Aririka yookawitai-takyaari, isitako-witaja atziri. Jatanaki piyari inkinawaiti otzisi-masiki, ti iñii tsika isaiki. Ari inkantasiiritai piyari: ‘Nompiyaji nowankoki tsika nopoñaaka.’

²⁵ Piyaja piyari, iñaapaa-tziiro kamiitha opisitaka isiri atziri, owaniinka okantaka.

²⁶ Ijata-sita-nakiri mapirotzirori ipiyaritzii, ikantakiri: ‘Thami ajati nowankoki, pintsipatyaana ampinkathariti.’ Yamaki ikaratzi 7 piyari. Ari yasinonkaa-pirotyaari atziri, anaanakiro yasinonkaawita pairani.”

Mapirotironi inkimo-siritaji

²⁷ Tikira inkaratiro iñaawaitzi Jesús, okaimanaki aparoni kooya satikain-chari ipiyotaka atziri, okantzi: “Tasonka-wintaaro onatzii kooya owaiyan-takimiri, antarin-takaakimi othotaimi.”

²⁸ Ipoña yakanakiro Jesús, ikantzi: “Iriira tasonka-winta-pirotaa-chani inkarati matajironi inkimisantairo iñaani Pawa.”

*Inintajüitzi kaari-piro-siriri intasonka-wintanti Jesús**(Mt. 12.38-42)*

²⁹ Ikanta ipiyota-paaka oshiki atziri, ikan-tanaki Jesús: “Tima kaari-piro-siriri pinajitzi awiroka, oshiki pithainkakiri Pawa pinintzira piñiina nontasonka-wintanti onkantyyaa

pinkimisanta-pirotan-tyaanari. Airotzimaita nomatziro, apatziro piñiuro awishi-mota-kiriri pairani Kamantan-tzinkari Jonás.

³⁰ Tima tsika ikantaka pairani Jonás iñaajiitakiri Inawini-satzi, ari inkimita-jyaari aajatzi Itomi Atziri iñiiri yokaiti.

³¹ Apaata aririka yaminakoi-tajiro okaratzi yantaitziri, aritaki omishakowintaimi kooya pinkatha-rotatsiri pairani kirinkanta, tima opokaki pairani iroori isaiki yotaniri pinkathari Salomón, okimisantakiri. Tima yoka saiki-motakimiri awiroka yanairi Salomón.

³² Apaata aririka yaminakoi-tairo okaratzi yantaitziri, aritaki imishakowintaimi Inawini-satzi, tima ikimisantakiri pairani irirori Jonás, iwashaanta-najiro yantayitziro kaari-pirori. Tima yoka saiki-motakimiri awiroka-payi yanairi Jonás.”

Ikinkithata-kotziro Jesús ootamintotsi

(Mt. 6.22-23)

³³ “Aninti-rika ooshiri ootamintotsi, ti antatakotiri. Awakotziri jinoki inkini inkoñiinkata-koti kyaintsiri.

³⁴ Irootaki piroki osiyariri ootamintotsi piwathaki. Kamiitha-rika okanta piroki, piñaantaro kamiitha, okimiwaitakaro pinkoñiityaa-kota-tyiimi. Tirika apantyaaro piroki, airo piñaantaro kamiitha, okimiwait-

akaro pintsitinikita-kota-tyiimi. ‡

³⁵ Paamawinta-pirotyaa piitsiwakirikari ootamintotsi saikanta-kamiri.

³⁶ Omapiro-rika isaikan-takami ootamintotsi, tirika pantanajiro kaari-pirori, aritaki piñaakan-tairo iroopirori kamiithari, pinkimita-najyaari aparoni ootamintotsi yoota-kotantzi.”

Ikinkithata-koitziri *Yomitaan-tzirori*
Ikantakaan-taitani

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

³⁷ Tima ikaratakiro ikinkithataki Jesús, ipokasita-paakiri Nasitantaniri sintsiwinta-kiriri yakyootiri. Ikanta yariita-paaka Jesús iwankoki, saikapaaki iwapiintaita.

³⁸ Oshiki okompitzi-motakari Nasitantaniri, iñaakiri Jesús ti imatajiro okaratzi yamijiitari ikiwaakota iwantyaari.

³⁹ Irootaki ikantan-tanakari Jesús: “Awirokaiti Nasitantaniri, pikimita-kotakaro piraa-minto aajatzi piwaminto okitiwita kamiitha intakiroki, irooma inthompoina, kipatsi okantaka. Ari pikimiyitakari awiroka, kantatsi iñiitimi kamiithasiri pinatzi, oshiki pikositantzi, kaari-pirosiriri pinajitzi.

⁴⁰ ¡Masontzi! ¿Tima piyoti tzimatsi owitsika-kimiri piwathaki koñaayita-tsiri.

‡ **11:34** Siyakaa-winta-chari oki kamiithari, aparoni pimantaniri (kaari masithatatsi), iri ñiironi inkimathatairo okaratzi yantakairiri Pawa, tima isaikanaatzi okitainkatzi. Siyakaa-winta-chari airorika apantaro oki, aparoni masithari, itzimi kaari ñiironi inkimathatairo okaratzi yantakairiri Pawa, tima isaikatzi tsika otsitini-kitzi.

Irijatzi owitsika-sirita-kimiri inthomponta pañaantariki?

⁴¹ Ontzimatyii pipasitan-tajyaaro tzimatsiri inthomponta pañaantariki, aritaki pinkiti-siriyitai.

⁴² ¡Ikanta-machiitzimi Nasitantaniri! Pasitakaa-piintari Pawa iwosinikan-taitari. Titzimaita pintampatzika-yitajyaa, ti pintako-sirita-jyaari Pawa. Irootaki ninta-piro-witachari pantayitairomi, airo piwashaanta-tzimaitaro pasini. §

⁴³ ¡Ikanta-machiitzimi Nasitantaniri! Oshiki pininta-piintaki pisatikyaa niyaankiniki karapapankoki tsika impinkathataitimi, pinintzi aajatzi pinkatha iwithata-piintai-tyaami aririka iñiitimi.

⁴⁴ ¡Ikanta-machiitzimi Yomitaan-taniriiti, Nasitantaniri, owapyiimotan-taniri pinatzi! Pikimita-sitakaro kaari iyoitzi ari ikitaitziri kaminkari. Inthonka yaatzika-kowaitakiri atziri-payi, titzimaita iyoti yaatzika-kotakiri kaminkari.” *

⁴⁵ Ari yakanaki yomitaan-tzirori Ñaantsi, ikantanakiri Jesús: “¡Yomitaanarí! Oshiki pikimakaa-kinaro naaka okaratzi pikantakiri.”

⁴⁶ Ikantzi Jesús: “¡Ikanta-machiitzimi aajatzi yomitaan-tzirori Ikantakaan-taitani! ¿Paitama pikima-tinata-kaantariri atziri-payi? Titzimaita piñaayitiro awirokaiti pinkima-tinatyaaro.

§ **11:42** iwosinikan-taitari = menta, ruda, maaroni iwankiritari kimitarori pinitzi * **11:44** Tzimayitatsi sankinarintsi tsika ti iñiitiro ñaantsika “Yomitaan-taniriiti, Nasitantaniri, owapyiimotan-taniri pinatzi.” onasiyita ñaantsi-payi

47 ¡Ikanta-machiitzimi awirokaiti! Piwaniinka-pirini-yitakiro piwitsika-sitziri tsika ikitaitziri itayita-karori Kamantan-tzinkari ikaratzi iwamaakiri pairani piwaisatzitini.

48 Tima awirokaiti owitsika-siyitakiri tsika ik-itaikiri, ari opaka-kotziri awirokaiti okaratzi yantayitakiri pairani piwaisatzitini.

49 Iro kantacha, yotaaniri inatzi Pawa, ikan-taki: 'Ari notyaankaki Kamantan-tzinkari aajatzi Tyaankaariiti. Iriiyitaki imaimanitaiti, pasini iwai-taki.'

50 Ari onkantyyaa iwasankitaa-wintan-tyaamiriri Pawa ikaratzi iwamaitakiri Kamantan-tzinkari owakira itantanakari iwitsikai-takiro pairani kipatsi.

51 Awirokaiti atsipita-jyaaroni impiyawintai-tyaari awaisatzitini Abel irojatzi Zacarías, itzimi iwamaitakiri ipoñaawitaaro pomitai-rontsiki irojatzi tasorintsi-pankoki.

52 ¡Ikanta-machiitzimi yomitaan-tzirori Ikantakaan-taitani! Ti pikantairo awiroka piyota-nitajyaa, awiroka kantakaan-tziro kaari ikimathatantaro pasini-payi."

53 Ikanta isitowanaji Jesús iyomitaantzi yapatojiita, otyaanakari imasirinka Nasitanta-niri aajatzi Yomitaan-taniri-payi. Yapatowin-takari Jesús inintaki inkompita-kaiyaari, irootaki inkiman-tyaariri inkantiri.

54 Isintsi-thawaitakiri, inintzi iñaawaita-kairi ñaantsi kaari-pirori, inkanta-kotan-tyaariri.

12

Siñakairori yatantari Nasitantaniri

¹ Ipoñaa ipiyotzi-mintai-tapaakari Jesús, anawyyaa-piriniakitaka ikantaka atziripayi. Irojatzi ikantan-tanakari iyomitaani: “Ontzimatyii paamawintyaaro siñakairori yatantari Nasitantaniri, iroora isiyakaa-wintaitziri iwapyii-motanta irirori.

² Tima ontzimatyii onkoñaata-koyitai okaratzi manakowitain-chari, oiñaarontajiro kaari ikimatha-witaita pairani.

³ Okaratzi pimanakaa-witari tsitiniriki, ari ikamantantai-tajiro kitaitiriki. Okaratzi piñaawaitziri piwankoki pimanani-kiini, ari inkima-kotairo maaroni atziri.”

¿Intzimikama ampinkathatiri?

(Mt. 10.26-31)

⁴ Ikantzi Jesús: “Ashininká, airo pitharowakaawaitari nintatsini iwimi, tima ari owiraa-matsitari yaawyyiiri irirori.

⁵ Yoka intzimi pintharowakai-yaari: Iriitakira Pawa matzirori iwamaantzi, matzirori intyaankimi sarinka-winiki. Apatziro pintharowakai-yaari irirori.

⁶ Tima ti impina-piro-wityaa tsimiri-payi, iro kantacha iyotzi Pawa aririka inkamakaanti aparoni.*

⁷ Iyotzitaro Pawa okaratzi tzimayita-tsiri aisi. Tima piñaakiro yaamaa-kotari tsimiri-payi, awiroka imapirotzi yaamaa-kotami, airo pitharowan-tawaitari.”

Inkarati kinkithata-kota-jinani atziri-payiki

* **12:6** ti impina-piro-wityaa = apiti kiriiki inkarati-rika 5 tsimiri.

8 “Intzimi-rika kantirini ishininka: ‘Nopinkathatajiri Jesús,’ aajatzi inkimitajyaa Itomi Atziri inkantajiri Imaninkariti Pawa: ‘Ipinkathataana yoka.’

9 Iriiima tsika intzimi kantairini ishininka: ‘Ti nompinkathatiri Jesús,’ ari inkimitaitairi irirori, inkantaitiri Imaninkariti Pawa: ‘Ti impinkathatina yoka.’

10 Kantatsi yaripirotairi Pawa kisimatirini Itomi Atziri, iriima kisimata-kirini Tasorinkantsi, airo yapatyaari.

11 Aririka yaitimi karapapankoki, aajatzi tsika isaikayitzi pinkathari-payi, jiwari-payi, airo okantzimo-siri-waitami, pinkanti: ‘¿Paitama nonkantiriri?’

12 Tima Tasorinkaantsi yotakayi-mironi paitarika piñaawaitiri anta.”

*Ikinkithata-koitziri
ashaarantzinkari*

masontzitatsiri

13 Ipoñaa iñaawaitanaki aparoni piyotzi-winta-kariri, ikantzi: “Yomitaanarí, pinkantinari nirintzi impajinaata kashitani yookanajiri asitanarini.”

14 Ikantzi Jesús: “Ashininká, tira naaka aminako-yitzirori tzimawinta-wakaantsi nonkantan-tyaariri pirintzi.”

15 Aikiro ikantana-kitzii Jesús: “Paamawintyaa ayimatzimi-rika pishikiyiro piwaararo. Tira iro owañaayitimini.”

16 Ipoñaa isiyakaa-winta-nakiniri, ikantzi: “Tzimatsi aparoni ashaarantzinkari kithokitain-tsiri oshiki iwankiwairi iwaniki.

17 Ipampitha-siri-waitaka, ikantzi: ‘¿Tsikatyaa nowiroka oshikitain-tsiri nowankiri?’

18 Ari ikanta-siritanaki: ‘Iroka nantiri. Notanto-ryiuro nowanta-piintari nowankiri. Impoña nowitsika-kaanti antaroiti, ari nowirori okaratzi nowanki-ritari, aajatzi nowaararo.

19 Ari onimowai-tinari, tima oshiki nowarontakari. Oshiki osarintsi nomakoryaa-waiti, nowatzii-waityaa, nirawaiti niriri, noimosirinka-waityaa.’

20 Iro kantacha, ikantzi Pawa: ‘Masontzi, iroñaaka tsitiniri yaasirin-kaitajimi, tira piyoti impaityaa aajironi okaratzi pasitari.’

21 Arira ikanta-kotari oshikyaa-waita-sitarori iwaararo, ti ishikyaa-tzimaityaaro okaratzi ya-sitari Pawa.”

*Ikinkithata-kotziro Jesús kantzimo-siritaantsi
(Mt. 6.25-34)*

22 Ipoña ikantanajiri iyomitaani: “Pinkimi nonkanti: Airo okantzimo-siri-waitami pinkanti: ‘¿Paitama noyaari, paitama nonkithaityaari?’

23 Tima tzimatsi ankinkithasirita-piintajiri, irootaki ninta-pirota-chari, anairo okaratzi awayita-piintari, aajatzi akithaayita-piintari.

24 Thami ankinkithasirita-kotiri tsimiri-payi. Ti impankitiro iyaari, ti iwitsiki iwanko iwanyaarori iwankiri. Iro kantacha, Pawa opapiintziriri okaratzi iwayitari. Awirokaitira imapirotzi itakotami Pawa. †

† 12:24 tsimiri = cuervo

25 Aririka paakowintyaaro onkantzimo-siri-waityaami, ¿arima pinkanta-kaakyaaro piwawiniinta-wairo kapichiini pisarintsiti? ‡

26 Tira onkantatyii piwawiniintiro kapichiini, ¿paitama okantzimo-siritan-tamiri?

27 Thami ankinkithasirita-kotiro incha-tyaaki-payi, ti añajiro antawaiti, ti ontyaawintyaa onkithaatyaaari. Titzimaita onkantzimo-siri-waityaaro, onkanti: ‘¿Paitama nonkithaatyaaari?’ Owaniinkata kamiitha, anajiri iwaniinkata Salomón, pinkatha-ritatsiri pairani. §

28 Tima iriitaki Pawa owaniinkatzirori. Okantawita kapichiini añaaawitaro owaniinkata-painta, iro osamani tikatsi apantyaaroni aririka onkama-tyaakitanaki, inchikai-takiro, intayii-takiro. Awiroka imapiroti inkimpoyaa-wintaimi Pawa, aritaki, airo pikiso-siri-waitzi.

29 Aritapaaki okantzimo-siri-waitakami awiroka, pikantzi: ‘¿Paita noyaari, paita niriri?’

30 Apatziro okantzimo-siri-waitari pasini-satzi-payi. Irooma awirokaiti, iyota-kotzimiro Asitairi ipaita-rika kowityii-motamiri.

31 Tima irootaki kowapirota-chari impinkathari-wintaimi Pawa, aritaki impayitajimiro okaratzi kowityii-motamiri.”

*Ikinkithata-kotziro Jesús inkiti-sato
waararontsi
(Mt. 6.19-21)*

‡ 12:25 kapichiini = aparoni konakintsi § 12:27 incha-tyaaki-payi = lirio

³² “Awirokaiti kimitakariri nopira, airo pitharowa-sijiita, tima iriitaki Pawa kantakai-yaaroni impinkatha-ritakaajimi.

³³ Pimpimanta-yitiro tzimi-motzimiri, pimpasitan-tyaaro. Iro kamiithatatsi pantayitairo pisaikan-tajyaari kamiitha inkitiki. Irootaki kimitajyaaroni pashaarantaa-tyiiaami inkitiki tsika ti intzimapaji kosintzi, tsika ti opirikinitapaji.

³⁴ Tima tsika-rika piwaa-rantaka, aritaki pisirita-piinta-jyaaro.”

Ompirataari aamawinta-chari

³⁵ “Piwathakita-nakyaaro piithaari. Poisayitiri poota-minto.

³⁶ Pinkimityaari ompirataari oyaawintariri yariitajyaa iwinkathariti yoimosirinka, inkini yasitaryaa-wajiniri inkyaan-tapajyaari sintsiini impirata-pajyaari.

³⁷ Tasonka-wintaari inkantajyaa ompirataari itzimi iñaapajiri iwinkathariti aamawinta ikan-taka. Omapiro nonkanti, aritaki imisaikajiri iwapiintaita iriitaki oyiitai-nirini iwariti.

³⁸ Tasonka-wintaari inkanta-yitajyaa inkarati iñiitapajiri aamawinta ikanta, onkanta-wityaa ti iyoti tsika-paiti yariitaityaa, niyaankiiti-rika, tirika onkitaititzi-mataki.

³⁹ Pinkinkithasirita-kotiri tsika inkantyyaa atziri, aririka iyotimi impokatyyi kositirini, ari yaamawinta-kyaami airo ikositan-taitari iwankoki.

40 Ontzimatyii paamaiyaa awiroka. Owit-sika pinkantyyaa, tima tikatsi yotatsini tsika-paiti impiyi Itomi Atziri.”

Kaari-pirori ompirataari
(Mt. 24.45-51)

41 Ari ikantanaki Pedro: “Pinkathari. ¿Arima nokaratziri maaroni atziri pisiyakaa-wintakina?”

42 Ikantzi Jesús: “Pisiya-kotyaari antawai-ryaantzi ompirataari, yotasirita-tsiri kamiitha. Yookanakiri iwankoki ompiratariri, ikantanakiri: ‘Paminiri ikaratzi saikatsiri pankotsiki, pimpa-piintiri iyaari.’

43 Tima kimosiri inkantyyaa yoka ompirataari impiyi-rika ompiratariri, aririka iñaapajiri imonkaratakiro ikantana-kiriri.

44 Aritaki isinitainiri yaamawinta-jyaaniri okaratzi yasitari. Omapiro.

45 Irooma inkanta-siritakimi ompirataari: ‘Airo ipiyitaja ompiratanari.’ Impoña yantawaitakiri ikaratzi impiraitari aajatzi inkimitaakiro kooya impiraitari. Jataki iwatzii-waityyaa, isinkiwaityyaa.

46 Ari onimowaitziri ompirataari, ti iyotiro kitaitiri, tsika iwiraiyaa ooryaatsiri impiyi iwinkathariti, imapoka-sita-jyaari yariitajyaa. Oshiki iwasankitaa-pajiri, yookajiri tsika ikasiyaka-itakiri kisosiririiti.

47 Tima yoka ompirataari iyowitakaro okaratzi inintakaa-witariri iwinkathariti, titzimaita yaamawinta-jyaari impiyi. Irootaki impasapiroi-tantyaariri.

48 Iriima kaari yotakotironi okaratzi inintakairiri, airo ipasa-piroi-tairi. Tima inkarati isinitai-tziri yanta-piro-yitiromi inintai-tziri, oshiki impirai-tyaari. Intzimi-rika oshiki yawiinta-jita-piintakari, oshiki inkowakoi-tairi irirori.”

Ikinkithata-kota Jesús

(Mt. 10.34-36)

49 “Iro nopokantari nowasankitairi kaari-pirosiriri, okimiwaitakaro iriimi paamari namakimi kipatsiki. Oshiki noninta-taiki itataityaami iwasankitaan-taiti, yapirota-jyaami kaari-pirori.

50 Iro kantacha ontzimatyii nitanakyaaro naaka nonkimaatsita-nakya, irojatzi nomonkaratan-takyaarori. *

51 Pisiyakaantaki iro nopokantari iñaamatsitan-tajyaarori isaiki kamiitha kipatsisatziiti. Nopokakira, namatziro maimanita-wakaantsi.

52 Iroñaaka iñiitiro imaimanita-wakaiyaa atziri ikaratzi isaika-pankota-wakaa-jiita, apiti atziri imaimanitiri pasini atziri karatatsiri mawa.

53 Inkisaniintajiri atziri itomi, imatzityaaro itomi impiyatyaari iriri. Onkisaniintairo kooya osinto, omatzityaaro osinto ompiyatyaaro iniro. Onkisaniintairo kooya owatayiro, omatzityaaro owatayiro ompiyatzi-tyaaro ayiro.”

¿Tima piyotiro kantain-chari?

(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

* 12:50 nonkimaatsita-nakya = inkiwaaitina

⁵⁴ Ipoñaa ikantziri Jesús ikaratzi piyotzi-winta-kariri: “Tima aririka piñiuro minkori ikyaa-piintziro ooryaatsiri, pikanta-piintzi: ‘Omparyaatyii inkani.’ Omata pikantakiri.

⁵⁵ Tima aririka pinkimiro tampyaa ompoñiiyaa katonko, pikanta-piintzi: ‘Oryaatyii kamiitha iroka kitaitiri.’ Omata okaratzi pikantziri.

⁵⁶ ¿Owapyiimotan-tanirí! Piyowitaro awiroka tsika okanta piñaayita-piintziro inkiti, aajatzi kipatsi. ¿Paitama kaari piyota-kotantaro okaratzi kantachari iroñaaka?”

Paapatyii-yaari kisaniintzimiri

(Mt. 5.25-26)

⁵⁷ “¿Paitama kaari paminantaro awiroka okaratzi kamiithata-tsiri?”

⁵⁸ Aririka intzimi kishimini, impoña yaanakimi pinkatharin-tsiki, pintharo-wakoti awotsiki, pinkantiri: ‘Airo pikisawaita, thami aakamiithata-wakaajyaa.’ Tima aririka yariita-kaakyaami pinkatharin-tsiki, inkantakiri impiratani: ‘Paanakiri yoka.’ Aritaki yaitanakimi yasitakoitimi.

⁵⁹ Airorika pipinata-sitari ikaratzi ikowa-kotakimiri, airora yoimisitowa-kaantajimi.”

13

Airorika piwashaantairo pamiyitari, ari pimpyaa-sitajyaa

¹ Ari itsipajiitakari Jesús kinkithata-kotzirori awishi-mota-kiriri Tapowini-satzi iwamaakaan-takiri pinkathari wirakocha Pilato anta ipomita-piintai-tziri yatsipita-kayitani.

² Ikantanaki Jesús: “¿Pisiyakaantzima awirokaiti iro yantantai-tarori iroka tsika ikantai-takiri iwamaitakiri, tima yanaatyiri ikaaripiro-siritzi pasini Tapowini-satzi?

³ Nokantzi naaka: Ti ari onkantyyaa. Airorika piwashaantziro pamiyitari awiroka, ari pinkimita-kota-jyaari irirori.

⁴ Ari ikimitakari karatatsiri 18 kamaintsiri atsinakakiri antaro atiimintotsi anta Tyaantaariniki, ¿pisiyakaantzima iri mapirotzirori ikaaripiro-siritzi yanairi pasini Aapatyaawini-satzi?

⁵ Nokantzi naaka: Tira ari onkantyyaa. Tima airorika piwashaantziro awirokaiti pamiyitari, ari pinkimita-kota-jyaari.”

Isiyakaa-wintai-tziro pankirintsi kaari kithotsini

⁶ Ipoñaa isiyakaa-winta-nakiniri Jesús, ikantzi: “Otzimi iwankiri aparoni atziri iwaniki. Ari ijataki aparoni kitaitiri yaminiro tzimaki-rika okitho, titzimaita iñaapaaki. *

⁷ Ikantakiri aamaako-winta-niriri: ‘Tzimaki mawa osarintsi nopokawita naminiro nowankiri onkithoti, titzimaita noñaaji. Pinchikiro, ampinaasi-waita okatziya aka.’

⁸ Ari yakanakiri irirori, ikantzi: ‘Airo nowinkatharítí, añaawairo iroka osarintsi airorika okithotzi, nonkiya-kota-wakiro

* 13:6 iwankiri = higuera

oponkitziki onkini nontyaa-kitiro onkitho-kitan-tajyaari.

⁹ Aririka onkithotaji, kamiitha onatzi. Irooma airorika, aripaitira pintowa-kaantiro.’ ”

Iwawisaa-kotziro Jesús aparoni kooya kitaitiri imakoryaan-taitari

¹⁰ Ikanta iyomitaantzi Jesús kitaitiri imakoryaan-taitari karapapankoki,

¹¹ ari osaiki aparoni kooya tzima-kotain-tsiri 18 osarintsi ikyaantasiriitaro. Tsinka-mitzitaki, ti onkanti onkatziyi kamiitha.

¹² Ikanta iñaapaakiro Jesús, ikaimapaakiro, ikantziro: “Kooyá, isita-kotajimi pimantsiyawita.”

¹³ Yantzitakiro kapichiini otsinka-mitzitaki. Tampatzikatanaji kamiitha. Oshiki otharowintanakari Pawa.

¹⁴ Iro kantacha ti onimotiri jiwatatsiri karapapankoki, antaroiti ikisanaka iñaakiri yisita-kota-kaantaki Jesús kitaitiri imakoryaan-taitari. Ikantanakiri atziri-payi: “Tzimatsi 6 kitaitiri yantawaitan-taitari, ari pimpokiri yisita-kota-kaitimi. Tima ti osinitaa-ntsiti kitaitiri imakoryaan-taitari.”

¹⁵ Irojatzí yakanta-nakari Jesús, ikantzi: “¡Owapyiimotan-taniri! Kitaitiri imakoryaan-taitari pihataryaa-kota-piintziri awiroka pipira, pasitako-yitziri pirakairi nijaa. †

¹⁶ Tima iroka kooya ashininka onatzi, iro isarontari awaisatzitini Abraham, tzima-kotaki 18 osarintsi iñaasita-kaakaro piyari.

† 13:15 pipira = vaca, buey; mora = asno.

¿Tima onkamiithati nisita-kota-kayiro kitaitiri imakoryaan-taitari?”

¹⁷ Ikantakira Jesús, antaroiti ipasikitanaki ikaratzi kisaniintziriri. Iro kantacha kimosiri ikantajiitanaka atziri ikaratzi ñaakirori yantakiri Jesús.

Isiyakaa-wintai-tziro okitho inchato yaniinikita-tsiri

(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸ Ipoñaa ikantanaki Jesús: “¿Paitama osiyari ipinkathari-wintantaji Pawa? ¿Paitama nosiyakaa-winti-mirori?”

¹⁹ osiyaatyaaro aririka impankitaitiro yaniinikita-tsiri okithoki. Tima tzimatsi aparoni atziri pankita-kirori iwankiri-masiki, oshookanaki, antaro ochiwotanaki, aritaki imawosi-yityaari tsimiri-payi.” ‡

Isiyakaa-wintai-tziro siñakairori yatantaitari

(Mt. 13.33)

²⁰ Ipoñaa yapiitakiro ikantzi Jesús: “¿Paitama nosiyakaa-winti-mirori ipinkathari-wintantaji Pawa?”

²¹ okimita-tyaaro siñakairori yatantaitari. Tima aparoni kooya, aakotakiro pankirintsi-pani okaratzi mawa matzitaki, okonowakiro siñakairori, irojatzi osiñanta-kyaaari maaroni opatha.”

Ikinkithata-koitziro yani-tinka-kiini ikyaa-piintaitzi

(Mt. 7.13-14,21-23)

‡ 13:19 yaniinikita-tsiri okithoki = mostaza

22 Ithonka ikinayitaki Jesús nampitsiki iyomitaan-tayitzi. Irojatzi ikinanta-nakari Aapatyaawiniki.

23 Ari isampitai-takiriri, ikantai-tziri: “Pinkathari, ¿kapichima awisakotaa-tsini?” Ikantzi Jesús:

24 “Ontzimatyii piñaasintsityaa pinkimita-kaantyaaro pinkyaa-jatyiimi yani-tinka-kiini ikyaa-piintaitzi. Tima oshiki nintawita-chani inkyaan-tajyaaro, airotzimaita imatziro.

25 Aririka yasitanakiro iwanko asitarori, irojatzi-rika pisaikaki intakiroki, pinkanta-wityaa: ‘Pinkathari, pasitaryiinaro.’ Yakanakimi irirori, inkanti: ‘Ti noyotimi tsika pipoña awiroka.’

26 Impoña pinkanta-witanakyaa awiroka: ‘¿Tima piyotina akaratzi-ranki awajiita, irawaijiitzi aajatzi? Piyomitaanta-piintaki nonampiki.’

27 Inkanti irirori: ‘Omapiro, ti noyotimi tsika pipoña. Pijatawiiti akowintzirori kaari-pirori.’

28 Arira piraawaityaari, patsikai-kiwaita-jyaari okantakaan-tziro patsipityaari, aririka piñaayitairi piwaisatzitini-payi Abraham, Isaac, Jacob intsipata-jyaari Kamantan-tzinkariiti isaikaji ipinkathari-wintantaji Pawa. Irooma awiroka intakiroki pisaikaji.

29 Tima inkarati awisako-siri-yitaa-tsini impoña-yitajyaa tsika owiraayitapaja kipatsi, aritaki intzimaki oshiki pasini-satzi poñaachani pasiniki nampitsi, yakyoo-yitairi Pawa tsika

ipinkathari-wintantai. §

³⁰ Tzimatsira ampoiyyita-tsiri iroñaaka, iriira ñaayita-jironi yitayita-jyaaro. Tzimatsira itayitarori iroñaaka, iriira ñiironi yampoiyyitaji.”

*Yiraaniinta-kotaro Jesús Aapatyaawini
(Mt. 23.37-39)*

³¹ Ari yariiyita-paaka Nasitantaniri, ikanta-paakiri Jesús: “Pijataji, korakitaintsi pinkathari Herodes inintzi iwa-kaantimi.”

³² Ikantzi Jesús: “Pijati, pimpiyanaki, pinkantiri kimitakariri saari, nisita-kota-kaayitziri yaakiri piyari, nisita-kota-kaayitziri mantsiyari. Intaini iyotapaaka mawa kitaitiri nonkaran-tyaarori nantziri.*

³³ Iro kantacha, aikirora nojatatyii irojatzi mawatapain-tsini kitaitiri, tima anta Aapatyaawiniki aritaki iwaita-piintziriri Kamantan-tzinkariiti.

³⁴ ¡Aapatyaawini-satzí! Oshiki piwamakaan-taki Kamantan-tzinkari. Piwa-kaantakiri ikaratzi ityaanta-witai-takamiri. Tima nonintawita-piintyaa nosiya-kotyaarimi waaripa osatitziri yanini, ari nonintzi nonkanta-jirimi ikaratzi nomitaari. Titzimaita pininta-jiiti.

³⁵ Iroka pinampi tsika pisaika-piinta-yiwita, airo iñiitaji impaityaa nampita-jyaaroni. Pinkimi nonkanti: Airo piña-piintaana aka irojatzi apaata pinkantan-tajyaari:

§ 13:29 tsika owiraayitapaja kipatsi = katonko aajatzi kiriinka, isitowa-pintzi ooryaatsiri aajatzi ikyaa-pintzira * 13:32 saari = zorro, otsitzi-niro

‘¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!’ ” †

14

Yisita-kota-kaajiri Jesús jaaniya-waita-tsiri

¹ Okanta aponi kitaitiri imakoryaan-taitari, ikinaki Jesús iwankoki ijiwari Nasitantaniri yakyootiri. Oshiki kimpoyaa-kiriri ompaityaa yantiri.

² Ari isaikakiri anta aponi mantsiyari jaaniya-waita-tyari.

³ Ipoña isampitakiri Jesús yomitaan-tayitzirori Ikantakaan-taitsiri aajatzi Nasitantaniri, ikantziri: “Kitaitiri imakoryaan-taitari onatzii iroñaaka, ¿tima osinitaa-ntsiti yisita-kota-kaantaiti?”

⁴ Ti yakajiiti, irojatzii imairijiitaki. Yaakiri Jesús mantsiyari, yisita-kota-kaajiri, ityaankairi.

⁵ Ipithoka-sita-nakari yokapayi, ikantziri: “Aririka intityaa pipira omoroki kitaitiri imakoryaan-taitari, ¿tima ari pinosikajiri intsipayini?” *

⁶ Tikatsi inkanti yakanakiri.

Oimosirinka-chari aawakaan-tsiki

⁷ Ari isaiki Jesús ipampoyiiri inkarati akyootirini ijiwari Nasitantaniri, tharo-wako ikan-tajiita inintzi isatika-yityaa intsipatan-tyaariri

† 13:35 otyaanta: wairontsi * 14:5 pipira = buey (vaca), asno (mora); Tzimayitatsi sankinarintsi tsika iñiitziro aajatzi iroka ñaantsi “intityaa pintsiti.” onasiyita ñaantsi-payi

jiwari iyaa. Ari isiyakaa-winta-nakiniri Jesús, ikantanakiri:

⁸ “Aririka inkaimaitimi poimosirinkyaa aawakaan-tsiki, airo pininta-sita piasatikatyaa pininti pintsipatyaari jiwari, tima tzimatsi pasini pokatsini anaakotzimiri yiriipirotziri irirori.

⁹ Aririka yariita-paakyaa, inkantakimi kaimakaan-tzimiri: ‘Airo piasatikata awiroka, pijati pisaiki intyaatsikaini.’ Antaroitira pimpasiki-winta-waityaa.

¹⁰ iro kamiithatatsi aririka pijati airo piasatika-waita, pisaika-paaki othapiki pankotsi. Impoña impokaki kaimakimiri, inkantimi: ‘Ashininká, pimpoki pisatikyaa awiroka anta.’ Aripaitira impinka-thaitimiri.

¹¹ Tima inkarati nintasi-waita-chani impinka-thaitiri, aritaki intsinampa-sirita-kaitairi. Iri-ima tsinampa-waiwita-chari iriitaki impinkatharitakai-tajiri.”

¹² Ipoña ipithoka-sita-nakari Jesús aanakiriri yakyootiri, ikantziri: “Aririka pinkaimi atziri piwakai-yaari, airo pikaima-sitari pishininkapirori awiroka, pirintzi, aajatzi ikaratzi ashaaranta-chari, tima ari onkantaki impiyatajyaami awiroka yakyootaimi.

¹³ Aririka poimosirinkyaa, iri pinkaimayiti asinonkainkari, pisa-pontho-yitatsiri, kisoporokiri, mawityaakiri.

¹⁴ Aritaki piñaajiro intasonka-wintaitimi, tima yokapayi, airo okantzi impiyatajyaami apaata yoimosirinkyaa. Iro kantacha ari impinai-tajimi pantakiri awiroka aririka yañaayitaji apaata kamiithasiriri.”

Isiyakaa-wintai-tziro antaroiti akyoota-wakaantsi

15 Ikanta ikimawakira aparoni ikaratzi isaiki iwajiita, ikantanaki: “Tasonka-wintaari inkantyyaa inkarati owaachani impinkatharitanaki-rika Pawa.” †

16 Ipoñaa ikantzi Jesús: “Tzimatsi aparoni atziri, inintaki yoimosirinkyaa antaroiti, ari yakyoota-wakaa-jiityaa. Ithonka ikaimakiri ikarajitzi.

17 Ikanta omonkarata-paaka iwantyaari ityaantakiri impiratani, ikantakiri: “Pinkaimaitiri maaroni nokaima-kaantani, tima irootaintsi awaajiityaa.”

18 Ti ininti impokajiiti ikaratzi ikaimakaan-tawitakari. Yitanakaro aparoni, ikantzi: ‘Airo okantzi nojati, nojatatyii naminiro nowani namanantakiri. Irootaki airo okantanta nojati.’

19 Ikantaki pasini: ‘Nojatatyii noñaantyaari namanantakiri nopira-payi, irootaki airo okantanta nojati.’ ‡

20 Ari ikantaki pasini: ‘Airo okantzi nojati, tima owakira naawakaaka.’

21 Ikanta ipiya ompirataari, ikamantapajiri iwinkathariti. Antaroiti otsimaa-nakari, ikantanakiri impiratani: ‘Pijati, paniitiro awotsipayi aajatzi kaankiirintsikipayi nampitsiki, pamakiri asinonkainkari, pisa-pontho-yitatsiri, mawityaakiri, kisoporokiri, maaroni inkarati piñiiri anta.’

† 14:15 owaachani = iyaaroni yatantari (pan) ‡ 14:19 nopira-payi = karatatsiri 5 apiti-payi vaca (buey)

22 Ari imatakiro impiratani. Ikantapajiri iwinkathariti: 'Nomatakiro okaratzi pikantakinari. Iro kantacha ainiro okaankityii pankotsi.'

23 Ipoñaa ikantziri impiratani: 'Pinthonkiro paniitiro awotsi, pijayiti tsika-rika-payi, pisintsitiri inkarati piñiiri anta, impokiita ojaikityaata nowanko.

24 Pinkimi nonkanti: Oshikira nitawitakari nokaima-kaantziri, airotzimaita iñaajiitziro iyaa kapichiini nowitsika-kaantakiri owaritintsi.' "

*Pomirintsita-chari ankimita-kotyaari
Saipatzii-totaari*

25 Oshiki ikaratzi oyaatakiriri Jesús. Ari ipithoka-sita-nakari, ikantziri:

26 "iro onimotzimiri pitakoyitari piri, piniro, piina, pitomi, pirintzi, pitsiro, pitakota aajatzii apaniro awiroka. Iro kantacha aririka anaanakiro okaratzi pintakotyaanami naaka pawintaajana, airora nokimita-kaantaami noyomitaani.

27 Ontzimatyii piriipiro-wintiro nokinkithatakaayita-kimiri, onkanta-witakyaa ipaikakoitimi. Aririka piwashaantakiro, airora nokimita-kaantami noyomitaani.

28 Aparoni nintatsiri iwitsiki pankotsipinthakii, yitawakyaaro inkinkisiryaa-wakyaatzimatsi-rika ikantantyaarori iwitsikiro.

29 Ari onkantyyaa inthonkan-tyaarori yitanakyaaro iwitsikiro, tima aririka yookanakiro ari isironta-winta-kyaari inkarati ñiirini.

30 Inkanta-jiiti: 'Piñaa-matsitiri yoka, ti yaawyyi, yooka-sitakaro.'

³¹ Ari ikimitari aajatzi, aparoni pinkathari tzimatsiri oshiki iwayiriti, yoiwinthatyaa iwayirityaari pasini pinkathari oshiki-pirota-tsiri iwayiriti. Ontzimatyii yitawakyaaro inkinkisiryaa-wakyyaa, aririka yiitsinampaakiri. §

³² Iñaakiro-rika airo yiitsinampairi, ainirora iwiraa intaina pasini pinkathari pokatsiri iwayirityaari, intyaankaki kantirini: ‘¿Tsikama ankantyaaka airo owayirita-wakaanta?’

³³ Ari okimitari aajatzi ontzimatyii pitawakyaaro pinkinkisiryaa-wakyyaa awirokaiti, tima airorika piwashaantziro pitakoyitaro okaratzi pasiyitari, airora nokimita-kaantaami noyomitaani.”

*Kimitarori tziwi kaari katyotaa-tsini
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)*

³⁴ “Tima kamiitha okanta tziwi okatyotzi. Iro kantacha aririka inkonowaitiro tsika ompaityaa, ¿arima akantairo antziwi-pirota-kaajiro iroka tziwi?

³⁵ Tima tikatsi kantajironi, airo okamiithatai isaiponkitzitan-taityaaro pankirintsi, ontzimatyii yookaitiro. Okowa-pirotatyaa iroka, ontzimatyii pinkimisanta-jitawaki maaroni.” *

15

*Ikinkithata-koitziri ipiraitari pyaawita-chari
(Mt. 18.10-14)*

§ 14:31 oshiki = 10,000 iwayiriti; oshiki-pirota-tsiri = 20,000 iwayiriti * 14:35 okowa-pirotatyaa = tzimatsiri iyimpita

¹ Oshiki sintsitán-tatsiri yamaitiniri kiriiki itsipayitakari atziri-payi kaari-piro-siriri, ikimisanta-jiitzi iyomitaan-tzira Jesús.

² Ikanta Nasitantaniri aajatzi Yomitaan-taniri, ikisi-mata-nakiri Jesús, ikantzi: “Paminiri yoka, itsipatakari atziri-payi kaari-piro-siriri, itsipatari iwapiinta-jiita.”

³ Ipoñaa isiyakaa-winta-nakiniri Jesús, ikantziri:

⁴ “Tzimatsi piratachari oshiki ipiraitari. Okanta aparóni kitaitiri, ipyaaka aparóni ipira, yookanakiri pasini ipiraitari otzisi-masiki, jataki yamina-minatairi pyainchari. ¿Tima pimatiro awiroka iroka? *

⁵ Ikanta iñaapajiri ipira, kimosiri ikanta yanat-apajiri.

⁶ Ikanta yariitara iwankoki, yapatotapajiri ishininka, ikantapajiri: ‘Pimpoki pintsipatyaana oimosirinkyaa, tima noñaajiri nopira pyaawitain-chari.’ ”

⁷ Aikiro ikantatzii Jesús: “Arira onkimitaa-jyaari inkitiki, antaroiti inkimo-siri-wintaitiri aparóni owashaantairori ikaaripiro-siriwita anaajiro ikimo-siri-wintai-tziri oshiki-pirori kamiithasiririiti.” †

Isiyakaa-wintai-tziri kiriiki pyaawita-chari

⁸ Ipoñaa ikantzi: “Nosiyakaa-wintimiro kooya tzimatsiri oshiki oiriikiti. Okanta aparóni kitaitiri ipyaa-pithatakaró aparóni oiriikiti, owaa-

* 15:4 ipira, ipiraitari, nopira = oisha (oveja); oshiki = ikaratzi 100; pasini ipiraitari = 99 ipiraitari † 15:7 oshiki-pirori = 99

mataki ootaminto, opisitakiro maaroni owanko amina-minatairi oiriikiti. ‡

⁹ Okanta oñaajiri, okaimakiri oshininka, okantakiri: ‘Pimpoki, pintsipatyaana noimosirinkyaa, tima noñaajiri noiriikiti pyaawitain-chari.’ ”

¹⁰ Aikiro ikantatzii Jesús: “Arira inkimittaajyaa Imaninkariti Pawa antaroiti inkimosiritaji iñaaki-rika aparoni atziri iwashaantajiro ikaaripiro-siri-waitzi.”

Ikinkithata-koitziri atziri itomi pyaawitaint-yari

¹¹ Ipoñaá ikantanaki aajatzi Jesús: “Nosiyakaa-wintimiri aparoni atziri tzimatsiri apiti itomi.

¹² Ikanta iyaapitsi itomi, ikantakiri iriri: ‘Apaá, pipinaro okaratzi pasitakai-yaanari.’ Imatakiro asitariri, itsiparyaa-kiniri itomi okaratzi yasitakai-yaariri aparoni-payi.

¹³ Tikira osamaniti, yoka iyaapitsi itomi ipimantakiro okaratzi yasita-kayi-takariri, jataki intaina pasiniki nampitsi. Ari yaparawaitasitakari iiriikiti, yantasi-waiyitakaro kaariproyitatsiri.

¹⁴ Ikanta ithonkakiri iiriikiti yaparawaitakiri, iñiitaki antaroiti tashitsi anta nampitsiki. Ari ikowityaa-nakiriri ikaratzi yaparata-siwaitakari.

¹⁵ Ipoñaá ijata-sitakiri nampitarori anta inintzi antawairintsi, ityaankai-takiri yaamiri chaancho.

‡ 15:8 oshiki = 10; iriikiti = dracma, kiriiki yasiyitari wirakocho, iriitaki ipinatan-taitariri antawaita-tsiri aparoni kitaitiri.

¹⁶ Antaroiti ayimatakiri itashi, inintaki yakyootiri chaancho, tima tikatsi opirini iyaari.

¹⁷ Ipoñaa ikanta-siritanaki mainari: ‘Oshiki yanintaa-waitaka iwatziiita antawaita-tsiri iwankoki asitanari, ¿paitama nasinonkaa-waitantari naaka aka notashi-niintzi? §

¹⁸ Ontzimatyii nojataji asitanariki, nonkanta-pajiri: “Apaá, tzimatsi kaari-pirori nantzi-motakimiri, aajatzi nokimitaakiri Inkiti-satzi.

¹⁹ Ti onkamiithati pinkimita-kaantajina pitomi, apatziro nonintzi pinkimita-kaantinari ikaratzi antawaitzimotzimiri.” ’

²⁰ Ari ikatziyanaka mainari, piyaaja iwankoki asitariri. Tima aminaaki ikanta asitariri, iñaawajiri ipokaji isiya-sita-waari, yawithanotawajiri, ininta-porota-wajiri.

²¹ Ikantapaji itomi: ‘Apaá, tzimatsi kaari-pirori nantzi-motakimiri, aajatzi nokimitaakiri Inkiti-satzi. Ti onkamiithati pinkimita-kaantajina pitomi.’

²² Iro kantacha ikantakiri asitariri impirotani: ‘Pamaki iroopirori kithaarintsi, pinkithaatawajiri notomi. Piwiniri irakoki poriryaata-tsiri, pinkyaan-takai-yaari iitziki ikyaantaitari.

²³ Impoña paminaki kiripiri ipiraitari, kamiitha iwathati, piwiiri. Nonintzi aimosirinkyaa. *

²⁴ Tima yoka notomi kamawitaka, iro kantacha añaaji iroñaaka. Pairani ipyaaka, iñiitajiri iroñaaka.’ Ari yitanakaro yoimosirinka-jiita.

²⁵ Ikanta yantariti itomi, saikatsiri owaantsiki yantawaitzi. Pokaji pankotsiki, ikimapaa-tziiri

§ 15:17 iwatziiita = oshiki pan * 15:23 ipiraitari = vaca

yoimosirinka-jiita.

²⁶ Isampita-paakiri aparoni impiratani paita ikimo-siritan-taitari.

²⁷ Ikantanakiri: ‘Ariitaja pirintzi, irootaki iwamaakaan-tantakari piri iriipirori piratzi, tima kamiitha yariitaja pirintzi, tikatsi awishimotirini.’

²⁸ Ari ikisanaka, ti ininti inkyaapaji pankotsiki. Ipoñaa ijata-sitakiri iriri, oshiki isintsiwintakiri intsipatan-tyaariri yoimosirinkya.

²⁹ Irojatzi ikantan-tanakariri iriri: ‘Piñaawitana naaka oshiki nosaiki-motakimi, tikatsi nantzi-motimi. Tityaa pimpa-matsityaana aparoni apira noimosirinkyaa. †

³⁰ Irooma ipokaira iyira thonkita-kimiriri piiriikiti ipiro mayimpiro-payi, iriira piwamainiri wathata-tsiri piratzi poimosirinka-wajiri.’

³¹ Ari yakanaki iriri, ikantziri: ‘Notomí, pasi piwiro pisaiki-motakina awiroka, maaroni okaratzi nasitari, awiroka asitaro maaroni.

³² Irootaki ankimo-siritan-tyaari iroñaaka, tima yoka pirintzi, kamawitaka, iro kantacha añaaji iroñaaka. Ipyaawitaka iñiitairi iroñaaka.’ ”

16

Isiyakaa-wintai-tziri kaari-pirori impirataari

¹ Ipoñaa ikantakiri aajatzi iyomitaani: “Tzimatsi atziri ashaaranta-chari. Itzimi impiratani-payi. Okanta aparoni kitaitiri

† 15:29 apira = cabra

tzimatsi pokaintsiri, ikantai-takiri ashaaranta-chari: ‘Yoka ijiwari pimpiratani, yaparatakimiro piwaararo.’

² Ikanta yoka ashaarantaniri ikaimakiri impiratani, isampitakiri: ‘¿Paitama pantakiri? Nokimaki ikantaitana. Nonintzi piñaakainaro okaratzi pantawaita-kinari. Tima ari okaratapaaki pijiwatziri nompiratani-payi.’

³ Ari ikanta-siritanaki yoka impirataari: ‘¿Tsika nonkantyaaka iroñaaka? Imisitowatyiina impiratanari. Ti noyotiro nompanki-waiti, aririka nonkamitanti impasitai-tyaana, oshiki nompasiki-wintyaa.’ *

⁴ Ikanta-siritzi: ‘Noyotaki paita nantiri yaakamiithatan-taityaanari pankotsiki-payi aririka imisitowai-takina.’

⁵ Yapatotakiri ikaratzi iriiwitziriri iwinkathariti, ikantakiri itarori: ‘¿Tsikama ikaratzi piriwitziri nowinkathariti?’

⁶ Ikantzi irirori: ‘Oshiki inchatonaa okaratzi nriiwitziriri tsika iwaitzi yiinkantsi.’ Ipoña ikantziri: ‘Iroka piriiwitsiri, sintsiini pisankinati, apatziro kashitani onkaratai inchatonaa piriwitiri.’ †

⁷ Ipoña isampitakiri pasini ikantziri: ‘¿Awiroka tsikama okaratzi piriwitziri?’ Ikantzi: ‘Oshiki ipiyota-koitziri pankirintsi nriiwitziri.’ Ipoña ikantziri aajatzi: ‘Iroka piriwitziri, pisankinati, apatziro kapichiini onkarataji ipiyota-koitziro pankirintsi

* **16:3** pankiwai = kiyamori † **16:6** oshiki inchatonaa = okaratzi 100; kashitani = okaratzi 50

piriiwitziri.' ‡

⁸ Ikanta yoka pinkathari, iñaakan-takiri impiratani iñaakirira omatatziiri iyotzi tsika ikinakairo kantain-chari. Arira ikantayitari atziripayi iroñaaka, oshiki iyotzi tsika ikinakairo yaakamiithatan-tyaariri ishininka, yanairi tsika ikanta kimisantzin-kariiti." §

⁹ Iro ikantan-tanakari Jesús: "Ontzima-tyiira piyoti paakamiithatan-tyaaro pashaaranta-yitari iroñaaka onkanta-wityaa ti apanta-pirotyaaro, irootaki yaakamiithatan-taityaamiri apaata awiroka inkitiki.

¹⁰ Itzimi-rika yawiintaitari kapichiini, iriitaki yawiinta-piroi-tajyaa. Itzimi-rika kaari yawiintaitari, iriitaki mapirotaironi airo yawiinta-piroitaari.

¹¹ Tirika yawiintai-tyaami impaitimiro owaararonsi kaari kantapirotatsini aka, tikatsira awiintyaamini impimiro iroopirotatsiri.

¹² Tirika pawiintyaari awiroka asinintsi, tikatsira opimini awiroka pasityaari.

¹³ Tikatsi matironi yantawaitiniri apiti ompiratan-taniri. Tima aparoni ininta-piroti imonkaratiniri impiratariri, iriima pasini inkisaniinta-nakiri. Ari okantari aajatzi: Tikatsi matironi yantiniri Pawa inintziri irirori, aririka inkinkithasirita-kotai-tyaaro awaararonsi onkimiwaita-nakyaaro iroomi ompiratyaarini."

¹⁴ Ari ikaratzi ikimajiitaki Nasitantaniri,

‡ 16:7 oshiki ipiyota-koitziri pankirintsi = 100 ipiyota-koitziro; kapichiini pankirintsi = 80 ipiyota-koitziro § 16:8 kimisantzin-kariiti = itomiiti kitainkari

tima irijatzi niwitarori awaararontsi, isirontawintakari Jesús ikimiri ikantayitakiri.

¹⁵ Ipoñaa ikantanakiri: “Piyotzi pitzikaa-winta-jiita awiroka airo iyotantami atziri, iro kantacha iyotzimiro Pawa okaratzi pikinkisiryayitakari. Tima okaratzi iroopirotzimowitariri atziri, ipinki-matziro Pawa.”

Ikantakaan-taitziri aajatzi tsika okanta-kota ipinkathari-wintantaji Pawa

¹⁶ “Tima pairani ikinkithata-koitakiro Ikantakaan-taitani aajatzi isankinari Kamantantzinkari-payi. Opoñaa ikinkithataki Juan. Ari ikimawa-kirori iroñaaka atziri-payi Kamiithari Ñaantsi tsika okanta-kota ipinkathari-wintantaji Pawa. Oshiki inintajitaki iñiuro okimiwaitakaro isintziiti aririka iwayiritaityaa.

¹⁷ Ti ompomirintsityaa apirotajyaa apaata kipatsi aajatzi inkiti, iro kantacha airo apirotzimaitaa Ikantakaan-taitziri okaratzi yaniini-yitatsiri.”

Iyomitaantzi Jesús ikantzi: “ti onkamiithati pookiro piina”

¹⁸ “Itzimi-rika ookironi iina, aririka yaaji pasini kooya, imayimpi-wintakiro itawitarori. Ari ikimitari aajatzi aajironi kooya yookiri oimi, imayimpitaki irirori.”

Ashaaranta-chari aajatzi Lázaro

19 “Tzimatsi aparoni atziri ashaaranta-chari, owaniinkaki okanta ikithaata-piintari. Yaakow-intaro kitaitiriki yoimosirinka yanintaa-waita iwatzii-waita.*

20 Tzimatsi aparoni asinonkainkari ipaita Lázaro, ithonka ipathaa-waitaki yoka. Ari inaryaa-piintaka intakiroki iwanko ashaarantaniri.

21 Iriitaki nintatsiri iyoyajiro iwaryaa-yitziri iwariti ashaarantzinkari. Ari ipokiri otsitzi-payi ithotzi-tziri iwathaaro.

22 Okantaka apaata kamaki asinonkainkari, yaanakiri Imaninkariti Pawa, jataki isaikira Abraham. Ari ikimitakari ashaarantaniri kamaki aajatzi irirori, ikitaitakiri.

23 Ikanta anta sarinka-winiki, oshiki ikimaatsi-waitaka yoka ashaaranta-witachari. Yaminaki intaina iñaatziiri Abraham itsipatakari Lázaro.

24 Ari ikaimawitakari, ikantziri: ‘Chariní, Abraham, pinisironkata-jyaana. Pintyaankiri Lázaro yamaa-jaitakina kapichiini nijaa ni-rawakiita, tima imapirotakina otasiniintakina paamari.’

25 Ikantanaki Abraham: ‘Nochariní, pisirityaaro piwaararo pairani, aajatzi ikimita Lázaro isirityaaro ikimaatsi-waitakari. Iro kantacha kimosiri ikanta irirori aka, irooma awiroka ontzimatyii pinkimaatsi-waitajyaa.

26 Tikatsi pinkini pimpoki, tzimatsi antaroiti impirita otzikairi, airo okantzzi naaka nojata-sitimi.’

27 Ari ikantawita irirori: ‘Pinkimi nokantzimi

* 16:19 owaniinkaki okanta ikithaata-piintari = jonkiro-masita-tsiri

chariní, pintyaanti jatatsini isaiki noshininkapayi. †

28 Tzimatsi anta nirintzi-payi, pinkamantiri airo ipokanta irirori aka, oshiki ikimaatsi-waitaita aka. ‡

29 Ari ikantzi Abraham: ‘Tzimatsi ikantaki isankinariki Moisés, tzimatsi aajatzi ikantayitakiri Kamantan-tzinkari-payi, irootaki inkimisantiri.’

30 Ikantzi ashaaranta-witachari: ‘Airotyaami, chariní, Abraham. Tzimatsi-rika aparoni kamatsiri kamantairini añaatsiri atziri, ari iwashaantairo kaari-pirori yamiyitari.’

31 Aikiro ikantana-kitzii Abraham: ‘Tima ti inkimisantaitiro isankinari Moisés aajatzi Kamantan-tzinkari-payi, airotyaa ikimisantaajitziri inkaman-tawityaari piriinta-chani kaminkari.’ ”

17

Airo pantakaan-tziro kaari-pirori

1 Ipoñaa ikantanakiri Jesús iyomitaani: “Ari intzima-piintatyii tzinpina-siririiti. Iriima antakaan-tironi kaari-pirori, inkanta-machiitiri yoka. *

2 Mt 18.6, Iro kamiithatatsi inthata-kaitinirimi mapi ikintsiki, iwiinkai-takiri inkaariki, ari onkantyyaa airo ikaaripirota-kaantanta.

† 16:27 noshininkapayi = iwanko apaá ‡ 16:28 nirintzi-payi = ikaratzi 5 nirintzi * 17:1 tzinpina-siri = antziwa

Tima Mt 18.6, itzimi-rika antakaa-kirini kaari-pirori kimitaariri iintsi yawintaa-janara, aritaki iwasankitai-tajiri. †

³ Ontzimatyii paamawintyaa awiroka. Tima intzimi-rika aparoni pikarajiiitzi antzi-motimini kaari-pirori, piyomitairi. Aririka iwashaanta-najiro yantayi-witakari, pimpyaakotiro yantzimo-witakamiri.

⁴ Ari okimitari aajatzi. Aparoni atziri tzi-matsiri oshiki yantzi-mota-piinta-kimiri, oshiki yapii-yapiitiro aparoniki kitaitiri, ontzima-tyiira papii-papiitiri pimpyaakotiri aririka impokasita-piintimi inkowa-kotimi pimpyaakotairi.” ‡

Pawintaa-pirota-kaiyaana

⁵ Ari ikantanakiri Tyaantariiti yoka Jesús: “Pinkathari, nonintzi pawintaa-pirota-kaiyaana.”

⁶ Ikantzi Jesús: “Onkanta-wityaa kapichiini pawintyaari Pawa, aritaki pisirinkakiro antaroiti pankirintsi katziyain-chari, pinkantiro: ‘Pisirinki, pinkatziyi anta inkaariki.’ Aritaki osirinkanaki.” §

Yantayitiri ompirataari

⁷ “Aririka intzimi pimpiratani, piñaawajiri yariitajyaa ikyaawani-waitzi piwaniki, yaamaako-wintari pipira ¿arima pinkantawajiri: ‘Pakyoota-pajina?’

† 17:2 mapi = mapi itononkan-taitari ‡ 17:4 oshiki yapii-yapiitiro = 7 yapii-yapiitiro § 17:6 kapichiini = yaniinita-tsiri osiyarori okithoki mostaza; antaroiti pankirintsi = sicómoro

⁸ airo, apatziro pinkanta-wajiri: ‘Pinkotsi-tapaji owaritintsi. Pintharokyaati piyiitina, nowawakyaata, nirawakiita aajatzi. Ompoña pampoiti awiroka piwajyaa.’

⁹ ¿Arima pimpaasoonkitakiri okaratzi yantiri pimpiratani? Airo.

¹⁰ Arira pinkimityaari aajatzi awiroka, aririka pimonkaratakiro okaratzi inintakaimiri Pawa, pinkanti: ‘Airo akimosiriwinta-waita impiraitai, tima apatziro amonkara-matsitiro okaratzi ininta-kayi-takairi antiro.’ ”

Yisita-kota-kaitziri 10 pathaa-waita-tsiri

¹¹ Ipoña iwaanaka Jesús ijatiro Aapatyaaw-iniki, ikinanakiro tsika owiraa-thapi-yitaro iipatsiti Ositikii-toni-satzi aajatzi Tapowini-satzi.

¹² Ikanta yariitaka nampitsiki, ari imonthaakari ikaratzi 10 antziri pathaa-rontsi, intaina ikatziya-jiitaka.

¹³ Ikaimajiitzi, ikantzi: “¡Yomitaanari Jesús, pinisironkatyaana naaka!”

¹⁴ Ari yaminanakiri irirori, iñaatziiri ikatziya-jiitaka, ikantziri: “Pijata-sitiri Ompiratasorintsitaari yaminawa-kimiro piwathaaro.” Ikanta ijajiitanaki, omapoka-sitaka opyaanaka ipathaaro, isitako-yitanaji.

¹⁵ Ikanta iñaakiro yisita-kotaji aparoni pathaa-waiwita-tsiri, kimosiriwintaka ipiyaja irirori, antaro iwisiryaaawintakari Pawa.

¹⁶ Ityiroowa-sita-paakari Jesús, ipaasoonkita-paakiri. Yoka piyajachari Ositikii-toni-satzi inatzii.

17 Isampita-wakiri Jesús, ikantziri: “¿Tima 10 ikaratzi isita-kotaatsi, tsikama ikinakika pasini?

18 Tikatsira aparoni noshininka piyajatsini impaasoonkitajiri Pawa, apatziro ipiyajaro noshininka-niro.”

19 Ari ikantanakiri Jesús pathaa-waiwita-chari: “Pinkatziyanaji, pijatai. Iroora isitakotaa-jimiri pawintaajana.”

*Itantana-kyaarori impinkathari-wintan-taiti
(Mt. 24.23-28,36-41)*

20 Ikanta Nasitantaniri isampita-nakiri Jesús, ikantziri: “¿Tsika-paiti itantana-kyaarori impinkathari-wintantaji Pawa?” Yakanakiri irirori, ikantziri: “Aririka impinkathari-wintantaji Pawa, tira osiyaaro okaratzi koñaanita-tsiri.”

21 Airo ikantaitzi: ‘Iroka aka. Jironta anta.’ Tima aritaki pinkathari-siri-wintantaji Pawa.”

22 Ipoña ipithoka-sita-nakari iyomitaani, ikantziri: “Ari pininta-witajyaa apaata piñiirimi kapichiini yoka Itomi Atziri, airo okanta-tzimaita.

23 Ari pinkimaki inkantaiti: ‘Yoka aka.’ Pasini kantatsini: ‘Jiirinta anta.’ Airora pijata-sitziri, airo piyaatziri aajatzi.

24 Aririka impiyi Itomi Atziri, inkimita-pajyaaro omoriki ookatha-rontsi, itanakyaaro tsika owiraaro kipatsi irojatzi tsika anta othapikitapaja.

25 Iro itawakyaaroni iñiitawakiro inkimaatsi-taityaa antaroiti, imaninta-waitiri yokaiti atziri-payi tzimayita-tsiri iroñaaka.

²⁶ Tima onkimityaaro tsika okanta pairani ainiro isaikawita Noé. Ari onkimitzi-tajyaari aajatzi aririka impoki-mataji Itomi Atziri.

²⁷ Onimowaitziri atziri iwawaiyita, yirawai-jiitzi, yaawakaiyita. Irojatzi ikyaanta-nakari Noé pitotsiki iwitsikakiri. Okanta oonkanaka kipatsiki, apirotakiri ipiinkaki atziri.

²⁸ Ari onkimita-jyaaro isaikawita pairani Lot. Onimotziri atziri iwajiita, yirawai-jiitzi, iyompari-waijiita, ipankiwai-jiitzi, iwitsika-jiitzi iwanko.

²⁹ Iro kantacha monkarata-paaka kitaitiri isitowan-tanakari Lot nampitsiki Paamaa-riniki, omapoka-sitaka oparyaa-paaki antaroiti paa-mari kitiri-moito okantaka, apirotakiri maaroni atziri itaaja.

³⁰ Ari onkimitaa-jyaari aajatzi aririka impiyi Itomi Atziri.

³¹ Pisaiki-rika intakiroki piwanko, ari pim-poñiyaa pisiyanaki, airo pikyaa-panaatzi paa-panaati piwaararo. Piwaniki-rika pisaiki, airo pipiya-panaata. *

³² Pinkinkisiryyaa-kotiro okaratzi awishi-motakirori iina pairani Lot.

³³ Ikaratzi yantasiwaitari apaniroini yawisakotan-tajyaari, aritaki impyaasi-waitajyaa. Iriima inkarati kamawintinani, aritaki yawisako-siritai.”

³⁴ Aikiro ikantatzii Jesús: “Tzimatsi tsipata-wakaa-chani imayi, yaitaji aponi inkitiki. Iri-ima pasini yookaita-najiri.

* **17:31** intakiroki = jinoki okanta-pankaata pankotsi

³⁵ Tzimatsi apiti kooya tsipata-wakaa-chani ontononka-waiti, yaitaji aparoni inkitiki, irooma pasini yookaita-najiro.

³⁶ Isaiki apiti antawaita-tsiri iwaniki, yaitaji aparoni inkitiki, iriima pasini yookaita-najiri.” †

³⁷ Opoñaa isampita-nakiri ikantzi: “¿Tsikatyaa anta omatajyaa-rika Pinkathari?” Ikantzi Jesús: “Ikimitara añapiintziri amimpori ishonka-jiita, ayotzi tzimatsi kamaintsiri. Ari okimitari aajatzi aririka piñaayitakiro okaratzi nokinkithata-koyita-kimiri, piyotzira irootaintsi nompíyi-mataji.”

18

Ikinkithata-koitziro kinankaro aajatzi kaari-pirori pinkathari

¹ Ipoñaa isiyakaa-winta-nakiro Jesús onkantyyaa yamana-piintan-taityaari, airo okantzimo-niinta-waitantari.

² Ikantzi: “Tzimatsi aparoni nampitsi, ari isaikiri kaari-pirori jiwari, ti impinkathatiri irirori Pawa, aajatzi atziri-payi ti impinkathatiri.

³ Ari osaikiri aajatzi aparoni kooya kinankaro. Opoka-sita-piintakiri kaari-pirori jiwari, okantziri: ‘Nonintzi pinkaiminari kisaniintanari, piwitsikinaro awishi-mota-kinari.’

⁴ Ti inintawityaa jiwarika. Ipoñaa ikanta-siritaki: ‘Ti nompinkathatiri Pawa, aajatzi nokimitajiri atziri.

† **17:36** Tzimayitatsi sankinarintsi tsika ti iñiitiro maaroni iroka ñaantsi aka. onasiyita ñaantsi-payi

⁵ Iro kantacha ontzimatyii nantiniro kamiithari onintziri iroka kinankaro. Nosamaro = kari aririka oñaasirinkina ompiya-piyata-sitina.’”

⁶ Ikantzi Jesús: “Pikimakiro ikanta-siritakiri kaari-pirori jiwari.

⁷ Iriira mapirotzirori Pawa, airo ishinta yantainiri kamiitha-yitatsiri ikaratzi iyosiiyitairi irirori, itzimi aakowinta-naarori yamanairi kitaitiri aajatzi tsitiniri.”

⁸ Aikiro ikantatzii Jesús: “Airora oshiintanaki yantantai-tyaarori kamiithari. Iro kantacha aririka impiyapaaki Itomi Atziri, ¿aikiroma iñaapaatyii awintaa-piintyaarini kipatsiki?”

Isiyakaa-wintai-tziri Nasitantaniri aajatzi sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki

⁹ Tzimatsi kinkisiryayitachari kamiithasiriri inatzii. Iro kantacha imaninta-siri-waitziri pasini atziri. Irootaki isiyakaa-wintan-tanakariri Jesús, ikantzi:

¹⁰ “Tzimatsi apiti atziri jatatsiri Tasorintsi-pankoki yamani. Nasitantaniri inatzii aparoni, iriima pasini iriitaki sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki.

¹¹ Ikatziya-paaka Nasitantaniri yamani, ikantzi: ‘Pawa, antaroiti nopaasoonkitzimi, tima ti nonkimityaari naaka pasini atziri, kosintzi inatzii, kaari-piro-siri ikantaka, mayimpiri inatzii, ari ikimitakari yoka sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki.

¹² Apiti napiitziro notzita-piintaro nowariti tikira ariitapajyaa pasini kitaitiri imakoryaan-

taitari, nasitakaa-piintari Pawa kiriiki ikaratzi ipinaitanari.’ *

¹³ Ikanta sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiriiki, ikatziya-paaka irirori intyaatsikaini, oiyootapaaka yamani ti yamini jinoki. Tima antaro okantsi-mosiryaa-nakari, ikantzi: ‘Pawá, pinkawinthayina naaka, kaari-piro-siri nonatzii.’” †

¹⁴ Ikantzi Jesús: “Iriitakira yaakamiithai-tajiri yoka, kamiithasiri ikanta ijataji iwankoki, ti inkimityaari pasini. Tima inkarati nintasi-waitachani impinka-thaitiri, aritaki intsinampa-siritakayi-tairi. Iriima tsinampa-waiwita-chari iriitaki impinkatha-ritakai-tajiri.”

Itasonka-wintziri Jesús intsi-payi
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵ Ari yamaita-paakiniri Jesús intsi-payi, ikantai-tapaakiri: “Nonintzi piwasi-patzii-totiri nintsiti, pintasonka-wintiri.” Ikantzi iyomitaani Jesús: “Airo piñaasirinkiri Awinkathariti.”

¹⁶ Iro kantacha ikaima-kota-nakiri Jesús, ikantziri: “Pisinitiri intsi-payi impoka-siti-naata. Airo pithañaana. Tima inkarati kimitajyaarini irirori, iriitaki ñaajaironi ipinkathari-wintantai Pawa.

¹⁷ Airorika ipinkathai-tziri Pawa inkimita-koityaari ikantaka intsi-payi, airo iñiitajiro ipinkatha-ritai. Omapiro.”

* **18:12** asitakaa = iro aparoni yasita-kayi-tariri Pawa, iyosiitaitakiri okaratzira 10 † **18:13** okatsitzi-mosiryaa-nakiri = iposa-sipaniita-nakityaa (Tima irootaki yamiyitari Judá-iti tzimatsi-rika katsitzimo-siriziriri.)

Jiwari ashaaranta-chari
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸ Ikanta aparoni jiwari isampitakiri Jesús, ikantziri: “¿Kamiithari yomitaan-tanarí!. ¿paitama nantajiri nasi nowanta-jyaarori nañaaji?”

¹⁹ Ari yakanakiri Jesús, ikantzi: “¿Paitaka pikantan-tanari: ‘Kamiithari pinatzi?’ Apanirora ikantakaaro Pawa ikamiithatzi, tikatsi pasini.

²⁰ Piyota-kota-kiroma Ikantakaan-taitziri:

Airo pimayimpitzi.

Airo piwamaantzi.

Airo pikositzi.

Airo pithaiya-kotanta.

Pimpinkathatairi piri aajatzi piniro.”

²¹ Yakanaki irirori, ikantzi: “Yomitaanarí, Nomatakiro maaroni irojatzi nitanakaro pairani ainiro nintsita-paaki.”

²² Ikanta ikimakirira, ikantzi Jesús: “Tzimatsi aparoni kowityaa-painchari kaari panti. Pimpimantiro maaroni tzimi-motzimiri, pimpiri asinonkainkari, tima osiyawaitakaro piwaa-ranta-jyaami inkitiki. Aririka pimatakiro pimpoki, piyaatina.”

²³ Ikanta ikimawakira jiwari, owasiri ikan-tanaka, tima ashaaranta-pirotzinkari inatzii.

²⁴ Ikanta iñaakirira Jesús antaroiti iwasiritanaka, ikantanaki: “Oshiki ompomirintsitzi-motyaari ashaarantzinkari ijataji ipinkatharitajinta Pawa.

25 Tima oshiki ipomirintsitaro ikyaakoitari inkyaan-tyaaro yanini omoro. Iri mapirota-chani ashaarantzinkari impomirintsita-jyaaro inkyaaji ipinkathari-tzinta Pawa.” ‡

26 Ari ikantayitanaki ikaratzi kimakiriri, ikantzi: “¿Niinkama awisakotaa-tsini?”

27 Ikantzi Jesús: “Tzimayitatsi opaita pomirintsitzi-moyitariri atziri, iriima Pawa ti ompomirintsitzi-motyaari.”

28 Ipoñaa ikantanaki Pedro: “Yoka nokarajitzi nonintzi noyaatajiitimi, tima nookayita-nakiro okaratzi tzimi-motanari.”

29 Ikantanaki Jesús: “Omapiro, tzimayitatsi nintana-jirori impinkathari-wintairi Pawa, irootaki yookan-tanakarori iwanko, asitariri, iririntzi, iina, itomi.

30 Aritaki iñaajiro ontzimi-motairi oshiki, anaanakiro okaratzi yookawita-nakari. Tima apaata aritaki iñaajiro irasi iwiro yañaayitaji.”

*Yapiitajiro Jesús ikamanta-kota iwamaitiri
(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)*

31 Ikanta yapatotajiri Jesús 12 iyomitaani, ikantajiri: “Ajatatziira iroñaaka Aapatyaawiniki. Ari omonkaratyaari okaratzi isankinatakiri pairani Kamantan-tzinkari tsika inkantaitiri yoka Itomi Atziri.

32 Tima iwawisaa-kiniri wirakocha-payi. Ari iithainkimaawaitaitiri, inkimaatsita-kaityaari, inchoonta-poro-waitaitiri.

‡ 18:25 ikyaakoitari = camello; yanini omoro = imoroki kithapi

33 Aririka ithonkakiro impasawaitaitiri, iwa-maitakiri. Iro mawatapain-tsiri kitaitiri, aritaki yañaaji aajatzi.”

34 Titzimaita inkimatha-jiiro ikaratzi kimawita-kariri, ti iyojiiti opaita-rika iñaawintziri, tima ti inintaiti ikimathata-kaitiri iroka-payi.

Yaminakai-tajiri Kasiryaaari-satzii
(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Ikanta yariitzi-mataka Jesús nampitsiki Kasiryaaari. Ari isaiki aparoni mawityaakiri awotsi-nampiki ikampitantzi impasitai-tyaari.

36 Ari ikimaki mawityaakiri, isampitakiri ikaratzi awisayita-tsiri atziri, ikantziri: “¿Paita awisatsiri?”

37 Ikantai-tanakiri: “Ipokatzi Jesús poñaachari Kasiyakaawiniki.”

38 Iroora ikaiman-tanakari, ikantzi: “¡Jesús! Ikasiya-kaitani pinkatharini David, pinisironkatyaana!”

39 Ikisatha-witanakari ikaratzira jiwatanain-tsiri imairitan-tyaari. Aikiro ikaima-nakitzi sintsiini, ikantzi: “¡Ikasiya-kaitani pinkatharini David, pinisironkata-jyaana!”

40 Katziya-paaka Jesús, ikantzi: “Pamakinari aka.” Ikanta yamaita-paakiniri, isampita-wakiri.

41 Ikantziri: “¿Tsikama pinintzi nonkan-tajimi?” Yakanaki mawityaakiri, ikantzi: “Pinkathari, nonintzi nonkiryaaaji.”

42 Ikantzi Jesús: “Kantatsi pinkiryaaaji, irootaki isitakotaa-jimiri pawintaajana”

43 Apatha-kirotanaji yaminawaitanaji kamiitha, iyaatanakiri Jesús, kimosiriwinta ikantawinta-nakari Pawa. Ikanta iñaakiri atziri-payi, imatanakiro iriroriiti iwisiryaawinta-nakari Pawa.

19

Jesús aajatzi Zaqueo

¹ Ikanta yariita-paaka Jesús Kasiryaariki, yaniita-paakiro maaroni nampitsi.

² Ari isaikiri anta aparoni atziri ipaita Zaqueo. Iriitaki ijiwari sintsiwintan-tatsiri yamaitiniri kiiiki, iwakiri jiwari wirakochaiti, ashaarantzinkari inatzii Zaqueo.

³ Ininta-pirotaki irirori iñiiri Jesús. Iro kantacha ti onkanti iñiiri, oshiki atziri otzikaa-kiriri, tima ikaa-porityaakitsini.

⁴ Ikanta ijiwatanaki Zaqueo, atiitapaaki inchatoki onkini iñiiri Jesús, aririka inkinapaaki tsika isaikaki. *

⁵ Ikanta yariita-paaka Jesús yatiita-paakira Zaqueo, yaminapaaki isaikakira jinoki, iñaapaakiri, ikantziri: “Zaqueo, payiiti sintsiini, tima nosiritatyaaro nomayi-motimi piwankoki.”

⁶ Sintsiini yayiitanaki Zaqueo. Kimosiri ikanta yaanakiri iwankoki.

⁷ Ikanta iñiitakiri, ikisi-mata-nakiri atziri-payi yoka Jesús, ikantajiitzi: “¿Paitama ikyaa-wankotan-tariri kaaripiro-sirita-tsiri?”

⁸ Ipoña ikantzi Zaqueo: “Pinkatharí, ari nopakiri asinonkainkari kashitani nowaararo.

* 19:4 incható = sicómoro

Tzimatsi-rika namatawitakiri nokositziri, aritaki noipyaa-jiniri okaratzi nayitakiriri onkarati 4.”

⁹ Ikantanaki Jesús: “Iroñaaka piñiuro pawisako-siritaji awiroka aajatzi ikaratzi saikawankotzimiri. Tima awirokatakiri iriipirori icharini Abraham.

¹⁰ Tima irootaki ipokantakari Itomi Atziri yamina-minatairi ikaratzi pyaawitain-chari iwawisaako-siri-yitajiri.”

Isiyakaa-wintai-tziri 10 kiriiki

¹¹ Irojatziki ikimisanta-jiitaki atziri ikinkithata-kairira Jesús. Ipoña isiyakaa-wintanakiniri, isiyakaantaki atziri-payi koñaaroini impinkathari-wintantaji Pawa, tima irootaintsi yariitzi-majiityaa Aapatyaawiniki.

¹² Ikantanaki: “Tzimatsi aparoni iriipirori atziri ijataki pasiniki nampitsi, impinkatharitakaitiri, ompoña impiyi inampiki.

¹³ Yapatota-nakiri 10 impiratani, ipanakiri ikaratzi 10 kiriiki, ikantanakiri: ‘Pantawaita-kairi kiriiki nopayita-kimiri, irojatziki nompiyantapaa-kyaaari.’ †

¹⁴ Iro kantacha tzimatsi ishininka kaari nintirini impinkathari-wintanti. Ityaankaitaki kantirini: ‘Ti noninta-jiitiri impinkathariti.’

¹⁵ Iro kantacha, tima ipinkatharitakaitakiri ipiyajara. Yapatota-pajiri impiratani-payi ipanakiri kiriiki, inintzi iñiiri tsika ikanta yantawaita-kaakiri iiriikiti.

† 19:13 kiriiki = mina (Iñaantai-tyaari yaitiri aparoni mina, ontzimatyii yantawintaitiri inkarati mawa kasiri.)

16 Yitapaakaro ipokaki aparoni, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, noshikyaakiri piiriikiti, naaji pasini ikaratzi 10.’

17 Ikantanaki irirori: ‘Ariwí nompiratani, yotasiriri pinatzii. Kapichiini ikarawita kiriiki pikimpoyaakiri, aritaki piñaakiro pijiwawintiro onkarati 10 nampitsi.’

18 Ari ipokapaaki pasini impiratani, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, noshikyaakiri piiriikiti, naaji pasini ikaratzi 5.’

19 Aajatzi ikantanakiri irirori: ‘Ari pinkim-ityaari awiroka, ari pijiwawintai onkarati 5 nampitsi.’

20 Ipokapaaki pasini, ikantapaaki: ‘Pinkatharí, yoka piiriikiti kamiitha noponata-kimiri.

21 Tima antaroiti notharowakakami pimapirota-tziiro pimasirinkata, sintsiini pantawaita-kaantziri piiriikiti, ari okanta pishikyaan-tariri.’

22 Ikantanaki irirori: ‘Kaari-pirori nompiratani pinatzii. Awiroka atsipityaaroni okaratzi pikanta-kinari. Piyowitaka aritaki nonkisakimi aiorika pishikyiri kiriiki,

23 piñaawitaka airo pimatziro pishikyiri awiroka, paminimi antawaita-kayi-rinimi, ari ishikiniintakimi kiriiki, iriitaki pimpawajinarimi nopiyaka iroñaaka.’

24 Ipoñaa ikantziri piyotain-chari atziri: ‘Paap-ithatiri kiriiki, pimpiri oshikyaa-kiriri ikaratzi 10.’

25 Ikantajiitanaki atziri: ‘Pinkatharí, ¿paitama impantai-tyariri, tima tzimaki irirori ikaratzi 10 kiriiki pipakiriri?’

²⁶ Aikiro ikantatzii asitariri iiriikiti: ‘Itzimirika otzimi-motakiri, ari ontzimi-motajiri os-hiki. Iriima kaari otzimi-motzi, imapirooi-tairi yaapithai-tairi okaratzi tzimimo-witariri.’

²⁷ Ikantaki aajatzi: ‘Pamakiri ikaratzi kisani-intanari kaari nintatsini nompinkathari-wintiri, nonintzi noñiiri piwishiri.’ ”

Ariitaja Jesús Aapatyaawiniki

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸ Ithonka-kiro Jesús ikantakiri, jiwatanaki ijatziro Aapatyaawiniki.

²⁹ Ikanta yariitzi-mataka nampitsiki Chochokipankoniki aajatzi Asinonkaa-pankoni omontitakari otzisi Yiinkakiiroi-toni. Ari ityaantakiri apiti iyomitaani,

³⁰ ikantakiri: “Pijati nampitsiki amontitakari, ari piñiiri inthata-kotyaa kiripiri piratzi, tikira ikyaakoi-tariita. Pinthataryaa-kotiri, pamakinari aka. ‡

³¹ Aririka isampii-tawakimi: ‘¿Pinkanti-rika pithataryaa-kotan-tariri ipiraitari?’ Pinkantanakiri awiroka: ‘Inintatziiri Pinkathari.’ ”

³² Jaitijiitanaki ityaantai-takiri, iñaakiro okaratzi ikantai-takiriri.

³³ Ithataryaa-kota-paakiri kiripiri ikyaakoitari. Isampita-wakiri asitariri, ikantziri: “¿Pinkanti-rika pithataryaa-kotan-tariri?”

³⁴ Ikantanaki irirori: “Inintatziiri Awinkathariti.”

³⁵ Irootaki yamanta-kariri. Iwankita-kiniri manthakintsi imitzikaraki, ikyaa-kota-nakari Jesús.

‡ 19:30 ipiraitari, ikyaakoitari = asno, burro

³⁶ Ikanta yaniita-kaanakiri Jesús kiripiri ikyaakoitari, imaaronka-sitai-tanakiri manthakintsi onkantyyaa owaniinkatan-tyaari awotsiki tsika inkinanakira.

³⁷ Ikanta yoirinki-mataja otzisi Yiinkakiiroi-toni, ari ikaimajiitanaki iyomitaani-payi Jesús ikaratzi piyowinta-kariri. Ikimosiri-winta-nakiri Pawa, iwisiryyaa-winta-nakari, iñaayita-piintakirora itasonka-wintantaki Jesús.

³⁸ Ikantajiitzi:

¡Korakitataiki awinkathariti!

¡Tasonka-wintaari ikantaja, tima Pinkathari inatzii otyaanka-kiriri!

¡Isaikakaa-yitai kamiitha nampitarori inkitiki!

¡Iro kamiithata-jitatsi otzimi-motziri iwaniinkaro Pawa nampitarori ojinokipirotzi inkiti! §

³⁹ Ikanta Nasitantaniri saikayitain-tsiri aajatzi anta, ikantakiri Jesús: “Yomitaan-tantaniri, pinkisa-thatiri piyomitaani.”

⁴⁰ Yakanaki Jesús, ikantzi: “Aririka noimair-intakiri ikaratzi kaimayitain-tsiri, kimitaka ari onkantakimi onkaimanakimi mapi.”

⁴¹ Ikanta yariitzi-mata-paaka Jesús Aapatyaawiniki, iraa-kota-paakaro iñaapaakiro.

⁴² Ikantzi: “¡Oshiki okamiithataki pikimathatan-tyaarori, iroora kitaitiri piñaantajyaarori pisaiki kamiitha! Iro kantacha airo okanta tima mawityaaki ikantakai-takami.

⁴³ Tima irootaintsi impoki kisaniintzimiri, iwitsikayita-sita-paakimi yapirotan-tyaamiri.

§ 19:38 Korakitataiki apinkathariwi = Hosana; otyaanta: wairontsi

Inthonka intapota-paakimi tsika owiraa pitanto, airo piñiuro tsika pinkini pisiyi.

⁴⁴ Ari imporokai-takimi, yasitaiyii-tyaari maaroni. Airo iñiitajiro mapipayi okaratzi wiwiryayitachari iroñaaka, okantakaan-tziro ti piyotawakiri itzimi pokasita-kimiri.” *

Imisitowiri Jesús pimanta-yitatsiri tasorintsi-pankoki

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

⁴⁵ Kyaapaaki Jesús Tasorintsi-pankoki, imisitowa-paakiri pimanta-yitatsiri ikaratzi amananta-yitatsiri aajatzi. †

⁴⁶ Ikantai-tziri: “Isankinai-takiro pairani iñaawaitzi Pawa, ikantzi: Nowanko onatzii iroka, aritaki yamana-piintaitinari.

Iro kantacha awirokaiti, aritaki pamatawitanta-piintaki pipimanta-yitzi, pikimita-kaantakiro kosintzi-panko.”

⁴⁷ Ari ikantapaa-kityaa Jesús iyomitaantzi maaroni kitaitiri Tasorintsi-pankoki. Iro kantacha yoka ijiwari Ompira-tasorintsitaari, Yomitaantaniri aajatzi Antari-konaiti, yamina-minatakiro tsika inkinakairo iwamaakaantiri.

⁴⁸ Ti onkanta-tzimaityaa iñii tsika inkinakairo, tima aamawintaa ikantajitaka atziri-payi ikimisantziri Jesús.

* **19:44** Tzimayitatsi sankinarintsi tsika iñiitziro aajatzi iroka ñaantsi “iriitaki Pawa pokasita-kimiri.” onasiyita ñaantsi-payi

† **19:45** Tzimayitatsi sankinarintsi tsika ti iñiitiro owiraantarori iroka ñaantsi aka. onasiyita ñaantsi-payi

20

Isintsinka Jesús

(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

¹ Ikanta iyomitaakiri Jesús maaroni atziri anta Tasorintsi-pankoki tsika okanta-kota Kamiithari Ñaantsi. Ipoka-sita-paakiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari, itsipatakari Yomitaan-tzinkari-payi aajatzi Antari-konaiti.

² Isampita-paakiri Jesús, ikantziri: “Pinkantina, ¿ninkama tyaanka-kimiri piñaakantiro pitasorinka?”

³ Ari yakanaki Jesús, ikantziri: “Tzimatsi aajatzi nosampitimiri naaka, ontzimatyii pakina.

⁴ Tima ikiwaatantaki pairani Juan, ¿Paitama otyaanka-kiriri? ¿Iriima Pawa? ¿Atzirima?”

⁵ Ari ikanta-wakaa-jiitanaka: “Aririka ankan-tiri, ‘Pawa tyaankakiri,’ aritaki inkanta-nakai: ‘¿Paita kaari pikimisantantari?’

⁶ Aririka ankanti: ‘Atziri tyaankakiri,’ aritaki ishimyaakai atziri-payi. Tima inkanta-jiitzi atziri-payi Kamantan-tzinkarini inatzii Juan.”

⁷ Ari ikantajiitzi irirori: “Ti noyotiro.

⁸ Ikantzi Jesús: “Pikimitaka awirokaiti ti pininti pinkaman-tinaro, aajatzi naaka airo nokaman-tzimiro paita tyaanka-kinari.”

Kaari-piro-siriri antawai-rintzi

(Mt. 21.33-34; Mr. 12.1-11)

⁹ Ipoña Jesús isiyakaa-winta-nakiniri atziri-payi, ikantzi: “Tzimatsi atziri pankitzirori chochoki-masi. Ipoña yaminaki impaityaa aminironi iwankiri-masi, jataki irirori intaina oshiki ipyaaka.

10 Okanta okithoki-paititaki chochoki, ityaankaki impiratani yaajati. Ikanta iñaawakiri antawai-rintzi, yaawakiri ipasawaita-wakiri, yoipyaaajiri tikatsi yaanaji.

11 Ityaantaki pasini. Ari ikimitakiri, ipasawaitakiri, ikawiya-waitakiri, yoipyaaajiri tikatsi yaanaji.

12 Ipoña ityaankaki mawatanain-tsiri impi-ratani. Ari ikimitai-takiriri, yantawaita-wakiri, yookakiri othapiki pankirintsi-masi.

13 Ikantzi asitarori iwankiri-masi: ‘¿Tsikatyaa nonkantyaaka? Iriirika notyaankaki notakotani notomi, ari impinkathatakiri.’

14 Ikanta iñaawakiri antawai-rintzi ipokaki itomi, ikanta-wakaa-jiita: ‘Yoka asitajyaaroni apaata pankirintsi-masi. Thami awiri, ayiroota aroka.’

15 Yairika-wakiri, yaanakiri othapiki pankirintsi-masi, iwakiri. ¿Paitama yantiri asitarori pankirintsi-masi?

16 ¿Tima ari impokanaki irirori, iwamaitiri aamawinta-witarori iwankiri-masi, yaminanaji pasini?” Ikanta yokaiti ikaratzi kimakirori ikantakiri Jesús, ikantajiitanaki: “¡Onkamintha airo okanta!”

17 Yamina-nakiri Jesús maaroni atziripayi, ikantanakiri: “¿Paitama ikantai-takiri sankinarin-tsiki?

Imaninta-witakaro kipayi owitsikirori pankotsi, Iro kantacha irojatzai yaitairi iroka otzinkami-pirori. *

* 20:17 kipayi, otzinkami = mapi

18 Tima inkarati siraryaan-tajyaaroni kipayi, ari-taki imporoka-paaki. Iriima inkarati anawyaajiri kipayi, aritaki opowitapaakiri.”

Ikinkithata-koitziri kiriiki impaitiriri pinkathari

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ari inintawitanaka ijiwari Ompira-tasorintsitaari itsipatakari Yomitaan-tatsiri yaakaan-tirimi Jesús, tima iyotaki iriitaki ikinkithata-kotziri. Titzimaita onkanti, oshiki itharowan-tayitakari atziri-payi.

20 Ipoñaa ityaankaitaki amaminawai-rintzi, inkimita-paakyaari atziri kamiithasiriri, inintajitzi inkompita-kaiyaarimi Jesús, inkamantakotiri pinkathariki yaakaan-taitan-tyaariri.

21 Ikantapaakiri Jesús: “Yomitaan-tanirí, okaratzi piñaa-nitari awiroka iroopirori onatzi, kaarira inintakaanta-sitari atziri. Piyomitaantziro awiroka iroopirori inintakaan-tziri Pawa.

22 ¿Kamiithata-tsimá ampíri kiriiki ikaratzi isintsitan-tziri iwinkathariti wirakocha-payi?” †

23 Iro kantacha iyotawaki Jesús inintatzii yamatawitiri ikaratzi sampita-kiriri, ikantanakiri irirori: “¿Paitama piñaantan-tanari? ‡

24 Intsityaa piñaakainari kiriiki. “¿Paitama asitarori isiyakaaro aka? ¿Paitama asitarori iwairo?” Ikantajitzi irirori: “Írasi César.”

† 20:22 iwinkathariti wirakocha-payi = César ‡ 20:23 Tzimayitansi sankinarintsi tsika ti ñiitiro owiraantarori iroka ñaantsi aka. onasiyita ñaantsi-payi

25 Ikantzi Jesús: “Tima iriitaki iwinkathariti wirakocha asitari, pantantyaanari sintsiwntz-imiri, pimpinatiri. Iriima ikaratzi yasitari Pawa, pantantyaanari isintsizimiri irirori.”

26 Ti yiitsinampairi inkompita-kaiyaari, okiryaantzi ikantajiitanaka ikimakirira ikantaki, tikatsi inkantanaki.

Isampita-kowintai-tziro aririka yañaaji kamayita-tsiri
(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27 Ipoña ipokajiitaki Tampatzikawiri iñiiri Jesús. Iriitaki Tampatzikawiri kantatsiri: “Airo yañaaji kamayita-tsiri.” Isampita-paakiri Jesús,

28 ikantziri: “Yomitaan-tatsiri, isankinataki pairani Moisés, ikantzi: ‘Aririka inkami atziri, airorika itsimakairo iina, kantatsi yaajiro iririntzi, iwaiyan-takaajiro irirori. Inkimita-kaantiri iriimi asityaarini iririntzi kamaintsiri.’

29 Thami ankantawaki: Tzimatsiri karatatsiri 7 iririntzi. Itarori itzimi yaaki iina, tikira itzimakairo iina, kamaki.

30 Ipoña yaawitaaro pasini iririntzi apitita-tsiri itzimi.

31 Ipoñaawita-paaka mawatanain-tsiri itzimi, aajatzi ikimitaka irirori. Ari ikantakari maaroni ikarajiitakira 7 iririntzi. Tikatsi aparoni tsimakaironi kooya.

32 Okanta osamanitaki kamaji aajatzi iroori.

33 Aririkami yañaayitaji apaata kamayita-tsiri, ¿itzimikama oiminta-pirotyaari kooya? Tima maaroni ikaratzira 7 iinanta-witakaro.”

³⁴ Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Apatziro yaayitzi iina atziri-payi añaayitziri iroñaaka aka, yaakaa-wakai-yitaro iina aajatzi.

³⁵ Iriima inkarati matajironi itsinampairi yañaayitaji apaata ikamayi-witaka, airo yaayitajiitsi iina, airo yaakaa-wakai-yitaaro iina aajatzi.

³⁶ Tima airo iñaapajiro inkaamanitapaji anta, inkimita-pajyaari Maninkariiti, tima itomi Pawa inayitaatzii yañaayitajira.

³⁷ Irooma ikanta-kota yañaayitaji kamayitain-tsiri, iñaakanta isankinari Moisés tsika ikanta Pawa iñaanatan-takariri otaara kitoochii-masi, ipaitakiri:

Iwawani Abraham, Isaac, aajatzi Jacob.

³⁸ Ari ayotziri irirori, tima ti imatiro kaminkari impinkathatiri Pawa, apatziro ipinkathatziri añaayita-tsiri. ¿Ñaaikiro? Tima inkarati kamayiwita-chari, irojatzi yañai-motziri Pawa.”

³⁹ Ari ikantanaki aparoni Yomitaan-tatsiri: “Pikantakiro.”

⁴⁰ Tikatsira nintanaa-tsini isampita-najiri.

¿Paitama charinin-tariri Saipatzii-totaari?

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

⁴¹ Ipoñaaa isampitantaki Jesús, ikantzi: “Piki-makiri Yomitaan-tatsiri, ikantzi: ‘Yoka Saipatzii-totaari incharinita-jyaari pinkatharini David.’ ¿Tsikama inkantyaaka?

⁴² iri pinkatharini David sankinata-kirori Panthaantsi kantatsiri: Iñaawaitanaki Pawa, ikantawajiri Nowinkathariti:

Pisaikapaji nakopiroki ampinkathari-wintanti,

⁴³ Irojatzí noitsinampaan-tajjaariri kisaníintz-
imiri,
Aripaiti intyírowa-sita-jyaami, pimakoryaa-
kitzitan-tajjaari.

⁴⁴ Imatzitakaro David ikantaki: ‘Nowinkathar-
iti inatzii Saipatzii-totaari.’ ¿Tsika inkini in-
charinityaari?”

Ikinkithata-koitziri yotzinkariiti

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

⁴⁵ Maaroni atziri-payi ikimakiri Jesús ikan-
takiri iyomitaani:

⁴⁶ “Paamaiyaari Yomitaan-tatsiri. Oshiki ini-
witaro iwaniinka-tziityaa, ishamita-kaayityaaro
iithaari-thanthanaa. Inintzi pinkatha iwithata-
piintai-tyaari aririka íñiitiri tsika iyomparita-
piintaita. Yasiminthataro isatikaitiri niyaanki
karapapankoki tsika impinkathatai-tirimi. Ari
ikimitari aririka ijati tsika yakyoota-wakaa-jiita.

⁴⁷ Yathanaa-yitaro aajatzi kinankaro yaapi-
thatziro owanko. Iro isamanika-tantayitarori
yamanayita-piintzi airo iyotantaitari. Iro kan-
tacha oshiki iwasankitaaitairi.”

21

Asinonkainkaro kooya

(Mr. 12.41-44)

¹ Ari yamina-winthatziri Jesús
ashaarantzinkari-payi itiyitziri ipasitan-taitari
kiriiki anta Tasorintsi-pankoki.

² Opoñaa opokapaaki kooya kinankaro
asinonkainkaro onatzi, otitapaaki iroori
apimintyaki-tiini kiriiki.

3 Ikantzi Jesús: “Anaantaki iroka kooya, anaakiri ikaratzi titayiwitain-chari. Omapiro.

4 Tima inkarati titayiwitain-chari oshiki yasitakaa-witakariri Pawa, itita-sitakari tzimaraan-tatsiri iiriikiti. Irooma iroka kinankaro, apintzi-ryaakiri otitakiri oiriikiti amanantan-tyaarimi owariti.”

Ikinkithata-kotziro Jesús imporokaitiro tasorintsi-panko

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

5 Tzimatsi kantayitain-tsiri: “Kamiitha okantayita mapi iwitsikan-taitarori Tasorintsi-panko, owaniinka okantaka.” Ipoñaa ikantanaki Jesús:

6 “Okaratzi piñiiri witsika-yitain-chari, airo piñaayitairo okaratzi opiwiryaaaka apaata, inthonkaitiro imporokaitiro.”

Iñiitiri aririka onthonki-matajyaa

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Ipoñaa isampitai-tanakiri Jesús, ikantai-tziri: “¿Yomitaanarí, ¿Tsika-paitima omonkaratyaa okaratzi pikantakiri? ¿Paitama noñaajiri noyotan-tyaari?”

8 Ari yakanaki Jesús, ikantanakiri: “Paa-maiyaa yamatawitai-tzimi = kari. Tima oshiki pokatsini apaata impairyaa-paakiro nowairo, inkanti: ‘Naaka Saipatzii-totaari. Irootaintsira omonkaratzi-matajyaa.’ Airora pikimisanta-jiitziri.

9 Tima ari pinkima-koyitakiro oshiki man-ataantsi. Paamaiyaa oimiraa-siritzimi = kari, ontzimatyii okantyyaa iroka-payi, tikira-tzimaita omonkaratya onthonkan-tajyaari maaroni.

10 Imaimanita-wakaityaa nampitsiki, iwayirita-wakaiyaa pinkathari-payi.

11 Antaroiti onikayityaa tsika-rika-payi. Iñiiti tashitsi, mantsiyarintsi. Iñiiti aajatzi oshiki intharowan-taityaari, iñiiti inkitiki kaari iñiita-piintzi.

12 Iroora itayita-nakyaaroni yaakaan-tanakimi atziri, imaimani-waita-nakimi. Impoña impasata-kaanta-waitaitimi karapapankoki, yasita-kota-kaanta-waitimi. Yaayita-nakimi isaikayitzi pinkatharintsi-pirori okantakaan-tzirora pawintaana. *

13 Iro okantayitan-tyaari iroka onkanyaa pinkinkithata-kotan-tyaanari anta.

14 Ontzima-tyiira pawintyaana naaka, airo pipomirintsitantaropampaityaa pinkantapaakiriri.

15 Tima naaka yotakayi-mironi, ari onkanyaa airo piñaantaro impiyatyaami onkarati pinkantiriri.

16 Ari piñaakiro yaakaantimi asitamiri, pirintzi, pishininka-thori, pitsipa-winthari. Tzimayita-tsira iwamaakaan-taitiri.

17 Oshiki inkisaniinta-nakimi okantakaan-tziropawintaajana naaka.

18 Iro kantacha airo opyaakaanta-tsikaita aparoni piisi.

19 Aririka pamawitakiro, iro piñaantayitajyaarori pawisako-siri-yitaji.

20 Aririka piñaaki ishonka-paakiro owayiririti Aapatyaawini, ari piyoti monkarata-paakayapiroitantaarori.

* 21:12 awintaa: wairontsi

21 Inkarati nampita-jyaaroni aka iipatsitiki Judá-iti, ontzimatyii isiyi otzisiki. Inkarati saikatsini nampitsiki, ari impoñiiyaa isiyanaiki. Inkarati saikatsini iwaniki, airo ipiya-panaata iwankoki.

22 Tima inkisako-wintai-tatyii-yaari yokaiti, ari omonkara-yityaari okaratzi isankinai-takiri pairani.

23 ¡Inkanta-matsitaitiro onkarati motyaata-tsini, aajatzi tzimayita-tsini intsiti ainiro ithoyitzi ithomi! Tima antaro onkantayaa yasinonkaityaa aririka iwasankitai-tajiri.

24 Yapiroi-tairi Aapatyaawini-satzi. Impiratani iwayitairi atziri poñaayita-chari pasiniki nampitsi. Iriira oipatsita-kironi nampitsi Aapatyaawini kaari ashininkata, irojatzi omonkaratan-tajyaari okaratzi inintakaa-kiriri Pawa yokaiti pasini-satziiti.”

Impiyan-tajyaari Itomi Atziri

(Mt. 24.29-35,42-44; Mr. 13.24-37)

25 “Ari iñiitaki apaata kaari iñiita-piintzi inkitiki, impasini-yitaji ooryaatsiri, kasiri, aajatzi impokiro. Ari onkimityaari kipatsiki, antaroiti yasinonkaa-yitajyaa atziri-payi, airo iyotaji ompaityaa yantayitajiri okantakaaro owaimanka osinkyaani inkaari.

26 Ari owamai-matakiri itharonka atziri-payi inkinkisiryaa-kotiro onkarati awisatsini aka kipatsiki. Ari imatzita-kyaaro tzimawita-chari isintsinka inkitiki, oshiki inkanta-kanta-yitanakyaa.

27 Aripaitira impokaji Itomi Atziri inkinan-tapajyaaro minkori, iñiitawajiro isintsinka aajatzi iwaniinkaro.

28 Aririka piñaayitakiro itanakyaaro kantayita-chani, tzinaatamako pinkantyyaa, tima irootaa-tsityaa yookakaa-wintai-taimi.”

29 Ipoñaa isiyakaa-winta-nakiniri Jesús, ikantzi: “Pinkinkisiryaa-kotiro tsika okanta piñaayita-piintziro pankirintsi aajatzi maaroni inchato-payi. †

30 Aririka piñaakiro airisiyitaji, piyotzi irootaatsi osarintsitzi-mataji.

31 Irootaki piyotiri awirokaiti, aririka piñaakiro okaratzi nokanta-kimiri, irootaatsi impinkathari-wintantaji Pawa.

32 Airo ikamita yoka ashininka-payi, iro-jatzi iñaanta-kyaarori okaratzi nokanta-kimiri. Omapiro.

33 Arira onthonka-jyaari inkiti aajatzi kipatsi, irooma noñaani-yitakari omapirotatyyaa iroori.

34 Aamawinta pinkanta-yitajyyaa awirokaiti, airo otyaami piyaari-pironka, ayimawaitimi pisinkityaa, onkantzi-mowaityyaami. imapokaitzimi = kari.

35 Inkimitai-tapaa-kyaaro owirintsi. Ari yiwitajyaari ikaratzi saikayita-tsiri kipatsiki.

36 Paamaiyaa, pinkamaityyaaro pamani, pinkanti: ‘Pookakaa-wintina airo noki-maatsitantaro okaratzi kinkithata-koyitainchari. Piwitsika-sirita-kaiyaana nomonthaantawajyaariri Itomi Atziri.’ ”

† 21:29 pankirintsi = higuera

³⁷ Tima kitaitiri iyomitaantzi Jesús Tasorintsi-pankoki. Irooma tsitiniri, ijatzi Yiinkai-toniki, ari imayiri.

³⁸ Ananinka-yitacha oshiki atziri ikimisantziri Jesús iyomitaan-tzira Tasorintsi-pankoki.

22

Ikamanta-wakaita yaakaan-taitiri Jesús

(Mt. 26.1-5,14-15; Mr. 14.1-2,10-11; Jn. 11.45-53)

¹ Irootaatsi yoimosirinkai-tairo Anankoryaantsi, iwanta-piintai-tarori yatantaitari kaari ikonowaitzi siñakaironi.

² Ari yamina-minatakiro ijiwari-payi Ompira-tasorintsitaari, aajatzi Yomitaan-tsinkari-payi, tsika inkinakairo iwan-tyaariri Jesús. Oshiki itharowanta-takari ishininka-payi.

³ Ikanta Judas ipaitai-tziri aajatzi Nampitsiwiri, ikarawita-piintari 12 iyomitaani Jesús, ikamaarisirita-kaanakiri Kamaari. *

⁴ Irootaki ijata-sitan-takariri ijiwari-payi Ompira-tasorintsitaari, aajatzi ijiwari aamaakowintarori Tasorintsi-panko, ikinkitha-waita-kaakiri tsika inkinakairo yaakaantiri Jesús.

⁵ Oshiki ikimo-siri-jiitanaki jiwari-payi, ikamanta-wakaa-jiitaka impiri kiriiki.

⁶ Tima nintaki Judas impaitiri kiriiki. Ari-paiti yamina-minata-nakiro tsika inkinakairo yaakaantiri Jesús, airo iyotzimaita ishininka-payi.

* 22:3 Kamaari = Mishatantaniri

Owiraantarori iwakaanaari iyomitaani
 (Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co.
 11.23-26)

⁷ Aritaki monkarata-paaka kitaitiri iwanta-piintai-tarori yatantaitari kaari ikonowaitzi siñakaironi, ari iwamaa-piintai-tziri aajatzi ipira yatsipita-kaitani iwaitari kitaitiri Anankoryaantsi.

⁸ Ari ityaankakiri Jesús yoka Pedro aajatzi Juan, ikantakiri: “Pijati pinkotsita-kaanti ayaari kitaitiri Anankoryaan-tsiki.”

⁹ Ikantajiitzi irirori: “¿Tsika anta pinintzika nonkotsita-kaanti?”

¹⁰ Ikantzi Jesús: “Aririka pariitzi-matakyaa nampitsiki, ari pimonthai-yaari atziri yaakotziro inijaati kowityaa-niki. Piyaatzimaita-nakyaari, irojatziki pankotsiki tsika inkyaapaaki.

¹¹ Pinkantiri asitarori iwanko: ‘Inintzi iyoti Yomitaanari tsika yakyootiri iyomitaani, yoimosirinkiro kitaitiri Anankoryaantsi.’

¹² Ari iñaakana-kimiro jinoki iwanko, antaro okantaka iwitsikai-takiro inkini iwaityaa. Ari pinkotsita-kaantiri anta.”

¹³ Jaitijiitaki iyomitaani, iñaakiro okaratzi ikantakiriri, ari ikotsita-kaantakiri iyaari kitaitiri Anankoryaantsi.

¹⁴ Okanta omonkarataka iwantyaari, saika-paaki Jesús itsipata-paakari Tyaantaariiti.

¹⁵ Ikantziri: “¡Antaroiti nokimo-siritzi notsipatami awajiita Anankoryaan-tsiki tikira iwamaita-nakinaata!

16 Tima nowiraanta-tyiiyaaro nowanaja iro-jatzi apaata omonkaratan-tajyaari impinkathari-wintantaji Pawa, aripaiti napiita-pajiro.”

17 Ipoñaa yaakotakiro iraitsiri, ipaasoonki-wintakiro, ipakotakiri iyomitaani, ikantziri: “Piri iroka, pantityaaro pikarajitzi.

18 Tima airo niritaaaro naaka, irojatzi apaata aririka omonkaratajyaa impinkathari-wintantai Pawa.”

19 Ipoñaa yaanakiro yatantari, ipaasoonki-wintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri iyomitaani, ikantziri: “Piyaaro, nowatha onatzii, tima iro kamawintimini. Irootaki pisirita-kota-piintantyaanari.”

20 Ikanta ithonka-kiro iwajiita, yaakotakiro iraitsiri, ikantzi: “Niraani onatzii, irootaki sitowatsini yawisakotan-tajyaari oshiki atziri. Tima irootaki ñaakantaironi owakirari Ikasiyakaantaitsiri.

21 Omapiro nokantzi: Pikarajitaki pakyootana, tzimatsira aparoni pithoka-sityaanani yaakaantina.

22 Tima omapiro impiyaa-kotyaa Itomi Atziri, ari matzimaitaka inintai-takiri pairani. Iro kantacha, ¡Inkanta-machiitiri pithoka-sityaarini!”

23 Ari ikanta-wakaa-jiitanaka iyomitaani: “¿Itzimikama kantironi?”

Tsika itzimi iriipirota-tsini

24 Tima ikaratakiro ikanta-wakaa-jiita iyomitaani, ikantzi: “¿Tsikama itzimi iriipirota-tsini apaata?”

25 Ipoñaa ikantanaki Jesús: “Piyojitzi awiroka tsika ikanta iwinkathariti pasini-satziiti, oshiki

impiratanta. Tima iriipiro ikantayita ipasitanta ikantakaro impiratan-tyaari.

²⁶ Airo pimatziro awirokaiti aririka piriipiroy-iti, pinkimita-kotyaari iyaapitsi itsimai-takiri. Aririka pijiwata-kaanti, pisiya-kotyaari tsika ikanta ompirataari.

²⁷ ¿Itzimikama iriipirota-tsiri? ¿Tima iriitaki iriipirota-tsiri osiyariri yaawinta-chari yantawaitai-tiniri? Irooma naaka nonkimita-kaantyya pantawaita-kaanimi piwina.

²⁸ Iro kantacha awirokaiti tsipata-piinta-kanari noñaayitziro okaratzi pomirintsitzi-moyitanari.

²⁹ Irootaki nosinitan-tyaamirori pimpinkathari-wintanti, ikimitaa-kinaro Asitanari naaka isinitaa-kinaro.

³⁰ Ari piñiirori ankarati akyoota-wajyaa, irawaitaji anta tsika nompinkatha-ritaji. Pinkimita-jyaari ikantara aparoni pinkathari isaikantaro waniinkata-chari isaika-minto, pimpinkathari-wintairi maaroni inkarati incharinita-jyaari Israel, ikartzira 12 inasiyita.”

Ikinkithata-kotziro Jesús imanakotiri Pedro

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

³¹ Ipoña ikantanakiri Jesús iyomitaani: “Simón, ikamitan-takimi Kamaari iñaanta-siri-yityaami, inkimita-kaantimi intikai-timimi oyosiita-nakyaa otakii-riki kaari apantyaaroni.

³² Iro kantacha oshiki namana-kotakimi airo piwashaantantaro pikimisanta-najiri. Tima aririka pimpiya-sirita-paaki, awirokataki aawyaasirita-kaapaa-kirini kimisanta-jinani pikimita-kaantairi pirintzi.”

³³ Ari yakanaki Pedro ikantanaki: “Ayimatak-ina Pinkatharí ankarati yasitakoitai, aritaki ankarati iwamaitaji.”

³⁴ Ikantzi Jesús: “Pedro, iroñaaka tsitiniri tikiraata ñii waripa, mawasatzi pinkantaki: ‘Ti noñiiri Jesús.’ ”

Tharato aajatzi sataa-mintotsi

³⁵ Ipoñaaa isampita-nakiri Jesús iyomitaani-payi, ikantziri: “Notyaan-kakimi chapinki ti paanaki pitharati, ti paanaki pikyaantari piitziki. ¿Tzimatsima kowityii-mota-kamiri?” Ikantajitzi irirori: “Tikatsityaa.”

³⁶ Aikiro ikantatziiri: “Kantatsi payiro iroñaaka pitharati. Iriima kaari tzimatsini isataa-minto, impimantiro iithaari, yamanantantyaari.

³⁷ Tima omapiro omonkaratyaa okaratzi isankinata-koita-kinari pairani, ikantaitzi: Ari inkimita-kaitairi iriimi kaari-pirori. Tima airo awisa-sita iroka, ontzimatyii omonkaratyaa.”

³⁸ Ikantajiiitanaki iyomitaani: “Pinkatharí, tzi-matsi aka apiti sataa-mintotsi.” Ikantzi Jesús: “Aritapaaki.”

Yamani Jesús Toononkaitoniki

(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

³⁹ Ari ijatanaki Jesús otzisiki Yiinkai-toniki, itsipata-nakari iyomitaani-payi. Ari ijata-piintajitzi anta.

⁴⁰ Ikanta yariijitaka anta, ikantapaakiri iyomitaani: “Pamani ññaantaitami = kari, inintaiti yanta-kayi-timiro kaari-pirori.”

41 Ari yawisaniintanaki irirori. Otyiirowa-paaka yamani. †

42 Ikantzi: “Asitanarí, iroorika pinintakayinari, paawyaa-kainaro pookakawinti-naromi onkarati nonkimaatsityaari. Airotzimaita pantanaro noninta-witari naaka, apatziro pantiro okaratzi pininta-kaakinari awiroka.”

43 Ari imapoka-paakari aparoni Maninkari ikinapaaki inkitiki, yaawyaa-sirita-kaapaakiri.

44 Tima antaroiti okatsitzimo-sirita-nakiri, ari yamana-pirotanaki. Iro ositowan-tanakari yamasawitani, iroowaitakimi iriraani thaatanainchani, opitinka-paaka kipatsiki.

45 Ikanta ikaratakiro yamanaki, piyapaaka, iñaapaa-tziiri imaajiitzi iyomitani-payi okantakaaro iwasiri-jiita.

46 Ikantapaakiri: “¿Paitama pimaantari? Pisaaki-jiiti, pamani iñaantaitami = kari, inintaiti yantakai-timiro kaari-pirori.

Yaitakiri Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Iñaawai-minthaitzii Jesús, iñaatziiri pokaintsiri. Iriitaki jiwatapain-tsiri Judas ikarata-piintziri 12 iyomitaani. Ininta-porotapaakiri Jesús iwithata-paakari.

48 Ikantzi Jesús: “¡Judas! ¿Arima pipithokasitakiri Itomi Atziri pininta-porota-paakiri?”

† 22:41 yawisaniintanaki = yawisanaki kapichi okimiwaitaro tsika owiraa osanthatzi yookaitziro mapi.

49 Ikanta yokaiti tsipata-kariri Jesús, ikan-tanaki: “¡Pinkathari! ¿Airoma apiyatantari osataa-minto?”

50 Akotanaki aparoni, itotzitakiri irako-piroriki iyimpita impiratani Ompira-tasorintsi-pirori.

51 Ikantzi Jesús: “Aritapaaki, airo pimaiman-itziri.” Ipampitzi-tairi iyimpita, isita-kotanaji itowitai-takari.

52 Ikantanakiri ikaratzi pokaintsiri, ijiwari-payi Ompira-tasorintsitaari, aamaako-wintarori Tasorintsi-panko, aajatzi Antari-konaiti, ikantziri: “¿Naakama kosintzi pamasitan-tanari piwisa-minto aajatzi pipasa-minto?”

53 ¿Tima piñaa-piintina kitaitiri-payi Tasorintsi-pankoki, kaarima paantana anta? Aritaki onkantyya, tima iroñaaka imata-kayimiro tsitini-wiri kaari pantzi pairani.”

Ikantzi Pedro: “Ti noñiiri Jesús”

(Mt. 26.57-58,69-75; Mr. 14.53-54,66-72; Jn. 18.12-18,25-27)

54 Ikanta yaitanakiri Jesús iwankoki Ompira-tasorintsi-pirori. Ampoitatsi Pedro iyaatako-wintziri intainaini Jesús.

55 Ipoñaa iwaamataitaki paamari pankotsi-nampiki, yakitsi-jiita. Ari isaikita-paaka aajatzi Pedro yakitsita.

56 Okanta aparoni ompirataaro, oñaapaakiri Pedro isaiki yakitsita. Aminaa-paakiri, ari okantzi: “¿Tima irijatzi yoka itsipata-piintariri Jesús?”

57 Iro kantacha ikantanaki Pedro: “kooyá, tira noñiiri naaka.”

58 Okanta osamaniitaki, ikinapaaki pasini, ikantapajiri Pedro: “¿Tima aajatzi awiroka ari pikaratziri Jesús?” Ikantanaji Pedro: “Ashininká, tira naaka.”

59 Iro osamanitaki kapichiini, tzimatsi pasini kantapain-tsiri: “Omapiro itsipatari Jesús chapinki yoka, tima Tapowini-satzi inatzii.”

‡

60 Ipoñaa ikantanaji Pedro: “Ashininká, ti noyotiri pikantanari.” Iñaawai-minthaitzi, omapoka-sitaka iñaanaki waripa.

61 Ari ipithoka-painta Jesús, yamina-paintziri Pedro. Irojatzí ikinkisiryaan-tanakari Pedro ikantakiriri: “Tikira iñii waripa, mawasatzi pinkanti: ‘Ti noñiiri Jesús.’ ”

62 Sitowanaki Pedro, antaroiti iraawaitanaka.

Ipasawaitai-tziri Jesús

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Ikanta ikaratzi aamaako-winta-kariri Jesús, isironta-winta-waitakari, ipoñaa ipasawaitakiri.

64 Iwasi-porotakiri, ikaposa-poro-tzimaitari, ikantziri: “¿Tima Kamantan-tzinkari pinatzi, intsityaa piyoti ninka pasaporotzimiri?”

65 Tzimatsi oshiki ikantayitziriri kaari-pirori ñaantsi.

Yapatowintaitari Jesús

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Okanta okitaitita-manaki, apatojiitaka Antari-konaiti, ijiwari-payi Ompira-tasorintsitaari itsipatakari Yomitaan-taniri. Ari

‡ 22:59 osamani = awisanaki aparoni hora

yamaita-kiriri Jesús, isampitai-tawakiri, ikantaitziri:

⁶⁷ “Pinkantina, ¿Awirokama Saipatzii-totaari?” Ikantzi irirori: “Aririka nonkantakimi, airo pikimisantana.

⁶⁸ Tzimatsi-rika nosampitimiri, airo pakana, airo papakaana aajatzi.

⁶⁹ Iro kantacha, iroñaaka itanakyaaro, ari iñiiro Itomi Atziri isaiki-motairi irako-piroriki Pawa Sintsi-pirori impinkatha-ritai.”

⁷⁰ Ikantajiitanaki ikaratzi apatowinta-kariri: “¿Awirokama Itomi Pawa?” Ikantzi Jesús: “Awiroka kantatsi, Naakataki.”

⁷¹ Iro ikantan-tanakari apatowintariri: “¿Paitama anintiri iroñaaka? Arokataki kimajiitakiri ikantakiri.”

23

Yaitanakiri Jesús Pilato-ki

(Mt. 27.1-2,11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

¹ Ari ikatziya-jiitanaka ikaratzi apatotainchari, yaanakiri Jesús isaiki Pilato, ijiwari wirakocha.

² Ikantapaakiri: “Yoka atziri oshiki iyaaripiro-takiro nonampi, iyomitaa-naakiri noshininkapayi airo ipantaari kiriiki piwinkathari-piroti César. Ikantaki Saipatzii-totaari inatzii, iriitaki pinkatha-ritatsi.”

³ Ari isampita-nakiri irirori Pilato, ikantziri: “¿Awirokama iwinkathariti Judá-iti?” Yakanaki Jesús, ikantzi: “Irootaki pikantakiri awiroka.”

⁴ Ikantanakiri Pilato yoka ijiwari-payi Ompiratasorintsitaari, aajatzi ikaratzi piyowinta-kariri,

ikantziri: “Ti noñaajiro inkinakaa-sityaari yoka atziri.”

⁵ Aikiro isintsita-nakitzii Judá-iti, ikantaji-itzi: “Oshiki iyomitaa-naakiri ashininka-payi imaimanitanti anampiki, yitanakaro Tapowiniki irojatzi aka.”

Iwawisai-takiri Jesús isaiki Herodes

⁶ Ikanta ikimaki Pilato, ikantaitzi: “Iyomitaa-ntaki Tapowiniki.” Ari isampita-kowinta-nakiri iriirika Tapowini-satzi.

⁷ Ikimatzii Pilato ikantajiitzi, ari ipoñaarori Jesús tsika ijiwata-kaantzi Herodes. Ityaankakiri tsika isaikapaaki Herodes ipoki yariitanta Aapatyaawiniki.

⁸ Ikanta iñaawakiri Herodes yamaitakiri Jesús, ikimo-siritanaki, tima oshiki ininta-piintaki iñiiri, oshiki ikima-kotakiri okaratzi yantayitakiri, ininta-pirotaki iñiiri irirori intasonka-wintanti.

⁹ Tima osamani isampita-wakiri. Titzimaita yaki Jesús.

¹⁰ Ari isaikitakari ijiwari Ompira-tasorintsitaari aajatzi Yomitaan-taniri-payi, tima oshiki ikantako-waiwita-kariri Jesús.

¹¹ Ikanta Herodes aajatzi iwayiriti irirori, itsinampaa-waita-nakiri, ikawiya-waita-nakiri aajatzi. Ikithaatan-takari iroopirori kithaarintsi, yoipyaaajiri isaikira Pilato.

¹² Aripaitira yaapatyaa-wakaa-nakari Herodes aajatzi Pilato, tima pairani oshiki ikisaniinta-wakaa-witaka.

*Imishakowintai-tziri Jesús**(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)*

¹³ Ikanta yapatotakiri Pilato maaroni ijiwari-payi Ompira-tasorintsitaari, pasini jiwari-payi, aajatzi atziri-payi ikaratzi piyowintariri.

¹⁴ Ikantakiri: “Pamawita-kanari yoka atziri ñaasirin-kairori anampitsiti, nosampi-sampi-witakari, tityaa noñiuro onkaaripiroti pikantakotziriri.

¹⁵ Ari ikimitaka Herodes, tima notyaan-kawita-kaniri irirori. Tikatsi yanti yoka atziri awakantan-tyaariri.

¹⁶ Apatziro nompasata-kaantakiri naaka, napakaajiri.”

¹⁷ Irootaki yamita-piintari Pilato yoimisitowa-kaantzi yaakaan-taitziri kitaitiri yoimosirinkaita.

¹⁸ Titzimaita onimotiri Judá-iti, ari ikaimajitanaki ikarajitzi, ikantzi: “¡Ti nonintiri yoka! ¡Iriitaki pimisitowa-kaanti Barrabás!”

¹⁹ Yoka Barrabás iriitaki yasitakoi-tziri iwantaki imaimanitakiri iwinkathariti wirakocha nampitsiki.

²⁰ Ari yapiiwitakaro Pilato ikantziri Judá-iti, tima inintawita-tyaa yapakai-tajirimi Jesús.

²¹ Ari yapiita-nakiro Judá-iti ikaimajitzi: “¡Pipaika-kota-kaantiriwí! ¡Pipaika-kota-kaantiriwí!”

²² Irootaki mawatatsiri yapiiwitakaro Pilato isampitantzi, ikantzi: “¿Paitama kaari-pirori yantakiri yoka? Tikatsi yanti, airo awawai-siwaitari. Apatziro nompasata-kaantakiri, ijatajiita.”

23 Aikiro isintsita-nakitzi Judá-iti ikaimajiitzi, inintzi ipaikakoitiri Jesús. Iro yapii-yapii-jiitzi ijiwari Ompira-tasorintsitaari, ari okantari inintakiri.

24 Imatakiro Pilato okaratzi inintakiri Judá-iti.

25 Imisitowai-tajiri yasita-koitsiri owantsinkari maimanitakiriri iwinkathariti wirakocha, tima iriitaki inintajiitakiri Judá-iti. Isinita-nakiri Pilato yoka Jesús yantiro Judá-iti inintziri irirori.

Ipaikakoi-takiri Jesús

(Mt. 27.32-56; Mr. 15.21-41; Jn. 19.17-30)

26 Ikanta yaitanakiri Jesús, imonthaaitakari paitachari Simón poñaachari Cirene, owakira yariita irirori nampitsiki, isintsiwin-takiri yanatanakiro ipaika-kotan-taityaariri Jesús.

27 Oshiki atziri oyaatako-winta-nakiriri Jesús. Tzimatsi kooya irakota-nakariri.

28 Ari yamina-paintziro Jesús okaratzi kooya irakota-kariri, ikantziro: “Aapatyaawini-sato, airo piraako-waita-sitana naaka, piraakotajyaa awiroka, aajatzi piwaiyani-payi.

29 Tima irootaintsi piñiuro inkantaiti: ‘Tasonka-wintaaro okanta kooya kaari tsimatsini iintsiti, kaari = thotaa-nitachani.’

30 Ompoña inkaimaitaji, inkantaiti: “Pintaranka-sitina otzisi, pinkitati-naata.” ’

31 Tima piñaakiro tsika ikantai-takiro añiinkaro inchato, iro imapiroiti kaminkaro.”

32 Ari yaitanaki aajatzi apiti kaari-piro-siriri, iriitaki tsipatyaarini Jesús iwamaitiri.

33 Ikanta yariita-kayi-tapaakari ipaitai-tziro Atzirii-toni, ari ipaikakoi-takiriri. Iwatzika-koitaki aparoni kaari-piro-siriri yampatiki, iri-ima pasini irako-piroki.

34 Ikantzi Jesús: “Asitanarí, ti iyoti paita yantziri kimaatsita-kaakanari, pimpyaakotiri.” Ipoñaa yaitakiro ikithaa-yitari Jesús itsiparyaa-wakai-takaro, ikimita-kaantakiro iñaaritaita.

35 Irojatzí yaminajiitaki atziri-payi. Imatzi-takaro jiwatatsiri nampitsiki, itsinampaa-waita-nakiri Jesús, ikantzi: “Iwawisaa-kotziri pasini, ¿kaarima ikantantaro iwawisaa-kotyaa irirori? Iriimi Saipatzii-totaari iyosiitani Pawa, ari ikan-takiro mi.”

36 Ari ikantzitakaro aajatzi owayiriiti, ithainkakiri Jesús, ipoñaa yamakota-kiniri kachori kipishaari.

37 Ikantapaakiri: “Intsityaa piwawisaa-kotyaa, omapiro-rika awiroka iwinkathariti Judá-iti.”

38 Tzimatsi sankinarintsi ipaikakoi-takiri jiñokiini ipatziitoki, iñaaniki Judá-iti, iñaaniki wirakocha, aajatzi iñaaniki iyomparita-piintari, okantzi: “Yoka Jesús, Iwinkathariti Judá-iti.” *

39 Ari imatzitakaro iñaana-minthatziri aparoni kaari-piro-siriri itsipatakari ipaikakota, ikantziri: “Awiroka-rika Saipatzii-totaari, piwawisaa-kotyaa, impoña piwawisaa-kotajina naaka aajatzi.”

40 Iro yakanta-nakari pasini kaari-piro-siriri,

* 23:38 Judá-iti = Heber-iiti; iñaani wirakocha = latina; iñaani iyomparita-piintari = griega; Tzimayitatsi sankinarintsi tsika ti iñiitiro iroka ñaantsi satikain-chari niyaankiniki aka. onasiyita ñaantsi-payi

ikisathata-nakiri ñaanata-kiriri Jesús, ikantziri: “Pimatzi-taroma awiroka ti pimpinkathatiri Pawa, ari akaratakiri iwasankitaitajai.

⁴¹ Tima tzimatsi antakiri aroka ññaanta-karori iwasankitaitajai. Iriima yoka iwasankitaa-siitakari, tikatsi kaari-pirori yanti.”

⁴² Ari yaminanakiri Jesús, ikantziri: “Pinkatharí, airora pipyaakotana apaata aririka pimpinkathari-wintantai.”

⁴³ Yakanaki Jesús, ikantzi: “Omapiro nonkan-timi, aritakira pintsipata-pajyaana iroñaaka awiroka tsika ikimo-sirii-tapaji.”

⁴⁴ Ikanta itampatzikata-paaki ooryaatsiri, omapoka-sitanaka otsitinitanaki, irojatzí oshiityaan-tanaka. †

⁴⁵ Ari itsiwaka-nakiri ooryaatsiri. Okanta anta Tasorintsi-pankoki, saraanaki niyaanki ithata-sitai-tzirori, apimankiti okantanaka.

⁴⁶ Irojatzí ikaiman-tanakari Jesús sintsiini, ikantzi: “Asitanarí, paawakinaro nosiri.” Arira ikantanaki, ti yaniinkatanaji.

⁴⁷ Ikanta iñaakiro ijiwari owayiri katziya-winta-kariri, antaroiti ikimosiriwinta-nakari Pawa, ikantanaki: “Omapiroma ikamiithasiritzi yoka atziri.”

⁴⁸ Ari ikantzi-takari maaroni Judá-iti ikaratzi ñaayita-kirori awisain-tsiri, oshiki okatsitzi-moniinta-nakiri ijayitaira. ‡

⁴⁹ Iriima ikaratzi ñaapiinta-kiriri, aajatzi kooya-payi tsipata-kariri ipoñaan-takari

† **23:44** owiraa ooryaatsiri ‡ **23:48** okatsitzi-moniinta-nakiri = iposa-nintaniiyita (Irootaki yantziri Judá-iti pairani aririka onkatsitzimo-siritiri.)

Tapowiniki, intaina ikatziya-jiitaka yamina-kotakiri paita awisain-tsiri.

Ikitaitakiri Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰ Ikanta José poñaachari Tonkaironiitoniki saikatsiri iipatsitiki Judá-iti, kamiithasiri inatzi yoka, iriitaki itsipata-piintari yapatota jiwari-payi Judá-iti.

⁵¹ Ti onimotiri irirori tsika ikantai-takiriri Jesús. Tima yoka José iriitaki oyaawintziriri Pawa impinkathari-wintantai.

⁵² Ijata-sitakiri Pilato, ikantapaakiri: “Pisinitinari nonkitatajiri Jesús.”

⁵³ Ari ipaikaryaa-kotairi, iponatan-takari manthakintsi karini-masita-tsiri. Iwakotakiri imorontai-tziro siranta, tikira inkitai-tantyaaro kaminkari.

⁵⁴ Irootaki kitaitiri yaminanta-piintaitari iyaari onkitaitita-manaji kitaitiri imakoryaan-taitari.

⁵⁵ Okanta kooya-payi tsipata-kariri Jesús ipoñaan-takari Tapowiniki, oyaatako-wintanakiri, oñaakiro tsika ikanta inaryiita-paintziri ikitaitakiri.

⁵⁶ Okanta opiyajiita-paaka owitsika-yitaki kasankaari. Omakoryaa-jiitaki, tima irootaki kitaitiri ikantakaan-taitziri imakoryaan-taityaaro.

24

Yañaantaari Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Okanta awisanaki kitaitiri imakoryaan-taitari, aritaki kitaitita-manai itapiintarori kitaitiri. Ananinkanaka kooya-payi ojati tsika iwakoitakiri Jesús, aanakiro kasankari owitsikakiri. Ari otsipatanakaro pasini-payi kooya.

2 Okanta aminawita-paaka, oñaatzii osirinkanaka mapi yasitan-taita-karori omoronaki.

3 Kyaapaaki inthomponta, ti oñaapajiri tsika iwakowitai-takari.

4 Ti oyojiiti paita-rika awisain-tsiri, paita-rika antiri. Oñaatzii ikatziyi-mota-paakaro apiti mainari, siparyaa okantaka iithaari.

5 Tima ontharowakanaki-tyaari, otyiirowasita-nakari. Ari ikantziro: “¿Paitama paminatan-tariri añaajatsiri aka kaminkari-moroki?”

6 Ti isaiki aka, tima añaaji. Pinkinkithasiritiro ikantakiri isaikan-tawitari Tapowiniki.

7 Ikantzi: ‘Irootaintsi yaakaan-taitiri Itomi Atziri, iwawisaa-kiniri kaari-piro-siriri, ipaika-koitiri. Iro mawatapain-tsiri kitaitiri, aritaki yañaaji aajatzi.’ ”

8 Ari okinkithasirita-nakiro iroori ikantakiri Jesús.

9 Opiya-pithata-nakaro kaminkari-moro, okamanta-paakiri 11 iyomitaani Jesús aajatzi pasini-payi.

10 Iroka okaratzi kooya: María Pankothanthaari-sato, Juana, María iriniro Jacobo, aajatzi pasini kooya-payi, irootaki kamanta-paakiriri Tyaantaariiti.

¹¹ Titzimaita inkimisantiro ikaratzi okamanta-witapaakari, isiyakaantzi okantasi-waita iroka kooya-payi.

¹² Iro kantacha jatanaki irirori Pedro omoronaki, isiya-pirota-nakityaa. Yaminawita-paaka inthomponta, iñaapaa-tziiro naryaaka manthakintsi iponatai-tanta-kariri. Okiryaantsi ikanta iñaapaakiro, irojatzii ipiyanta-paakari pankotsiki.

Awotsi jatachari nampitsiki Saawaarini

(Mr. 16.12-13)

¹³ Tikira imaakoti aparoni tsitiniri yañaantaari Jesús, ari yanijitzi apiti iyomitaani ijatziro nampitsiki Saawaarini. Ti osamani-piroti osaiki Aapatyaawini. *

¹⁴ Iroora ikinkitha-waijiitzi okaratzi awisain-tsiri.

¹⁵ Yanii-minthaitzi ikinkitha-waijiitzi, poka-paaki Jesús itsipata-paakari.

¹⁶ Titzimaita iyotawajiri iyomitaani, kimi-waitaka ipasikai-tatyirimi irokiki airo iyotanta-waari.

¹⁷ Ikantapaakiri: “¿Paitama pikinkitha-waitziri panijitzi? ¿Paitama piwasiritantari?”

¹⁸ Ikanta aparoni yomitaari, paitachari Cleofas, ikantanaki: “¿Awirokama aparoni yotachari kaari yotakotironi okaratzi awisain-tsiri Aapatyaawiniki?”

¹⁹ Ikantzi Jesús: “¿Paitama awisain-tsiri?” Ari ikantajitzi iyomitaani: “Tima yoka Jesús

* **24:13** ti osamani-piroti = 60 siyasiyawai-mintotsi [11 kilómetro]

Kasiyakaawini-satzi, ityaankakiri Pawa Inka-mantantzinkariti, iriitaki iyotawakiri atziri-payi. Tima okaratzi yantayitakiri, okaratzi ikantayitakiri, ari iñaakan-tzirori isintsinka.

²⁰ Iro kantacha yaakaan-takiri ijiwari Ompira-tasorintsitaari itsipatakari ajiwari-payi, imishakowintakiri anta, ipaikakoi-takiri.

²¹ Nosiyakaanta-witaka naaka iriitaki ookakaawintairini maaroni ashininka Israel-iiti. Irootaki mawatatsiri kitaitiri iwamaitakiri.

²² Iro kantacha omapokakina kooya-payi nokarajiitzi, ojata-manaji kapichikitaiti kaminkari-moroki.

²³ Ti oñaapajiri iwakowitai-takari Jesús, opiyaja okamantapaji: ‘Noñaaki Maninkari, ikantakina: “Añaaji Jesús.” ’

²⁴ Ari ijajiitanaki nokarajiitzi anta kaminkari-moroki, iñaapaakiro okaratzi okantajiitakiri kooya, ti iñaamai-tapajyaari Jesús.”

²⁵ Ari yakanakiri irirori, ikantanakiri: “¡Kisosirirí, oshiki pithainka-siritakiro okaratzi ikamantantakiri Kamantan-tzinkariiti!

²⁶ Irootaki ninta-pirotacha awishi-motiri Saipatzii-totaari iroka-payi, irootaki isaikantajyaari iwaniinkaroki.”

²⁷ Ari yitanakaro iyomitairi okaratzi isankinaitakiri tsika ikinkithata-koitziri Saipatzii-totaari. Yitanakaro isankinariki Moisés ithonka-kaakiri okaratzi isankina-yitakiri maaroni Kamantan-tzinkari-payi.

²⁸ Arijiitaka nampitsiki tsika isiritaro. Ari inintzi Jesús yawisanakimi, kimiwaitaka ijatatyimi intaina.

29 Ikantajiitzi yoka apiti iyomitaani: “Airo pawishi, ari pimaanaki aka, tima tsitiniityaaki.” Irojatzii ikyaanata-paakari Jesús pankotsiki, ari isaikapaaki itsipatari iyomitaani.

30 Ikanta isaikajiitzi iwajiityaa, yaakiro Jesús yatantari, ipaasoonki-wintakiro, ipitoryaakiro, ipayitakiri. †

31 Ari opisaityimo-tanajiri iriitaki Jesús. Tima impyaasi-tanaka Jesús, ti iñaawajiri tsika ikinaki.

32 Ikanta-wakaa-jiita: “¿Tima kimosiriwintasiri pikanta ikinkitha-waitakai awotsiki, ikinkitha-waita-kairo sankinarintsi?”

33 Ti isaikanaki, piyanaka Aapatyaawiniki. Iñaapaa-tziiri yapatojiitaka 11 yomitaari, itsipayitakari pasini-payi ikarata-piinta-jiitziri.

34 Ikantajiita-pajiri: “Omapiro yañaaji Awinkathariti. Tima iñaakajari Simón.”

35 Ari ikamantantakiro iñaakiri awotsiki, tsika okanta iyotantaariri ipaasoonki-wintapajiro yatantari.

Iñaakari Jesús iyomitaani-payi

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Ikinkithawai-minthaitzi iyomitaani, satika-paaka Jesús, iwithata-paakari ikantziri: “Pisaikaji kamiitha.”

37 Tima antaaro itharowa-jiitanaki, isiyakaantzi siritsi ñaanatziriri.

38 Ikantzi Jesús: “¿Paitama pitharojiitantari? ¿Paitama pikiso-sirijiitantari?”

† 24:30 yatantari = pan

39 Naakataki, paminiro nako, aajatzi noitzi. Pimpampitina, paminapirotina. Tima ti ontzimi iwatha siritsi, ti ontzimi aajatzi itonki. Irooma naaka tzimatsi.”

40 Ari iñaakanakiri irako aajatzi iitzi.

41 Tima onkanta-kaiyaari itharowintanaka iyomitaani-payi, antaro yokiryaa-ntsitanaki, ti iyotiri iriitaki Jesús. Ari ikantzi Jesús: “¿Tzimatsi ayaari?”

42 Ari yamaita-kiniri tasirintsi sima aajatzi iyaaki yaarato. †

43 Ikanta yaawakiri Jesús, iñaakiri iyomitaani-payi iwakari.

44 Ari ikantzi: “Irootaki nokantzi-takamiri ainiro notsipa-yitami. Ontzimatyii omonkara-yityaa okaratzi isankinata-kota-kinari awaisatzitini Moisés, Kamantan-tzinkariiti, aajatzi Panthaaan-tsiki.”

45 Ari iyomitaakiri Jesús iyomitaani-payi ikimathata-kaakiri Sankinarintsi-pirori.

46 Ikantziri: “Irootaki isankinai-takiri. Ontzimatyii inkimaatsita-kaityaari Saipatzii-totaari, iro mawatatsiri kitaitiri aritaki yañaaji.

47 Ontzimatyii inkinkithata-koitiro nowairo maaroni kipatsiki, ari yitaita-nakyaaro Aapatyaawiniki. Irootaki iwashaantan-taityaarori kaari-pirori yantaitziri, impyaakoi-tajiri aajatzi.

48 Awirokataka ñaayitironi iroka.

49 Ari piñaakiro nontyaan-kimiro okaratzi ikasiya-kaaki-miriri Asitanari. Ari pisaika-

† 24:42 Tzimayitatsi sankinarintsi tsika ti iñiitiro owiraantarori iroka ñaantsi aka. onasiyita ñaantsi-payi

jiitawaki aka Aapatyaawiniki, irojatzi isintsita-kaanta-kyaamiri poñaachani inkitiki.”

Iwajinokai-tairi Jesús inkitiki

(Mr. 16.19-20)

⁵⁰ Ipoña yaanakiri Jesús iyomitaani-payi anta Asinonkaa-pankoniki. Ari itzinaa-wakotanaka, itasonka-winta-najiri.

⁵¹ Ikanta itasonka-wintakiri, imapoka-sita iwajinokai-tairi inkitiki.

⁵² Ikanta ipinkathata-nakiri iyomitaani. Piyajiitaja Aapatyaawiniki, antaroiti ikimo-siri-jiitanaki.

⁵³ Ari ikanta-jita-nakityaa iwisiryaawinta-naari Pawa anta Tasorintsi-pankoki. Omapirowí.

Ashéninka Perené
Ashéninka Perené: Ashéninka Perené (New
Testament+)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ashéninka Perené)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

4937822c-7fbb-5a7c-989d-ccf71fe482a2